

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის

კანონი

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2021 წლის რესპუბლიკური ბიუჯეტის შესახებ
თავი I

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის მაჩვენებლები
მუხლი 1. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ბალანსი.
განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ბალანსი
თანდართული რედაქციით:

ლარებში

დასახელება	2019 წლის ფაქტი	2020 წლის გეგმა	2021 წლის გეგმა
შემოსავლები	16021692	18316460	18900000
გადასახადები	7667648	8831460	9500000
გრანტები	8000000	9185000	9000000
სხვა შემოსავლები	354044	300000	400000
ხარჯები	17317775	19362279	19829775
შრომის ანაზღაურება	7915905	8130390	9983460
საქონელი და მომსახურება	3129487	3409279	3178015
სუბსიდიები	3358368	4687910	3363830
გრანტები	115582	0	0
სოციალური უზრუნველყოფა	2289278	1934196	1893520
სხვა ხარჯები	509155	1200504	1410950
საოპერაციო სალდო	-1296083	-1045819	-929775
არაფინანსური აქტივების ცვლილება	613127	481090	229500
ზრდა	629354	481090	229500

კლება	16227	0	0
მთლიანი სალდო	-1909210	-1526909	-1159275
ფინანსური აქტივების ცვლილება	-1909210	-1526909	-1159275
ზრდა	0	0	0
ვალუტა და დეპოზიტები	0	0	0
კლება	1909210	1526909	1159275
ვალუტა და დეპოზიტები	1909210	1526909	1159275
ვალდებულებების ცვლილება	0	0	0
კლება	0	0	0
ბალანსი	0	0	0

თავი II

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის შემოსავლები
მუხლი 2. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის შემოსავლები.
 განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის შემოსავლები **18 900 000** ლარის ოდენობით.

რესპუბლიკური ბიუჯეტის შემოსავლებ

ლარებში

დასახელება	2019 წლის ფაქტი	2020 წლის გეგმა	2021 წლის გეგმა
შემოსავლები	16021692	18316460	18900000
გადასახადები	7667648	8831460	9500000
გრანტები	8000000	9185000	9000000
სხვა შემოსავლები	354044	300000	400000

მუხლი 3. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის გადასახადები
 განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის გადასახადები **9500000** ლარის ოდენობით.

შემოსულობების კოდები	დასახელება	2019 წლის ფაქტი	2020 წლის გეგმა	2021 წლის გეგმა
	გადასახადები	7667648	8831460	9500000
11111	საშემოსავლო გადასახადი	7667648	8831460	9500000
113	ქონების გადასახადი	0	0	0

მუხლი 4. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის გრანტები
 ფინანსური დახმარება საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკურ ბიუჯეტს **9 000 000** ლარი.
გრანტი

შემოსულობების კოდები	დასახელება	2019 წლის ფაქტი	2020 წლის გეგმა	2021 წლის გეგმა
13	გრანტი	8000000	9185000	9000000
132	უცხო სახელმწიფოთა მთავრობებიდან მიღებული გრანტები	0	0	0
1321	მომდინარე დანიშნულების გრანტები	0	0	0
133	სხვა დონის სახელმწიფო ერთეულებიდან მიღებული გრანტები	8000000	9185000	9000000
1331	მომდინარე დანიშნულების გრანტები	8000000	9185000	9000000
1332	მიზნობრივი ტრანსფერი დელეგირებული უფლებამოსილების განსახორციელებლად	0	0	0

მუხლი 5. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის სხვა შემოსავლები
 განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის სხვა შემოსავლები **400 000** ლარის ოდენობით.

სხვა შემოსავლები

შემოსულობების კოდები	დასახელება	2019 წლის ფაქტი	2020 წლის გეგმა	2021 წლის გეგმა
----------------------	------------	-----------------	-----------------	-----------------

კოდები				
14	სხვა შემოსავალი	354044	300000	400000
141	შემოსავლები საკუთრებიდან	354044	300000	400000
142	საქონლისა და მომსახურების რეალიზაცია	0	0	0
143	სანქციები (ჯარიმები და საურავები)	0	0	0
144	ნებაყოფილებითი ტრანსფერები	0	0	0
145	სხვა არაკლასიფიცირებული შემოსავლები	0	0	0

თავი III

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ხარჯები, არაფინანსური აქტივები და მათი ფუნქციონალური კლასიფიკაცია

მუხლი 6. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ხარჯები

განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ხარჯები 19 829 775 ლარის ოდენობით, თანდართული რედაქციით:

ლარებში

დასახელება	2019 წლის ფაქტი	2020 წლის გეგმა	2021 წლის გეგმა	მ.შ. კრედიტები და გრანტები
ხარჯები	17317775	19362279	19829775	0
შრომის ანაზღაურება	7915905	8130390	9983460	0
საქონელი და მომსახურება	3129487	3409279	3178015	0
სუბსიდიები	3358368	4687910	3363830	0
გრანტები	115582	0	0	0
სოციალური უზრუნველყოფა	2289278	1934196	1893520	0
სხვა ხარჯები	509155	1200504	1410950	0

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ხარჯები ორგანიზაციულ
ჭრილში

ლარებში

პროგრამული კოდი	დასახელება	2019 წლის ფაქტი	2020 წლის გეგმა	2021 წლის გეგმა	მ.შ. კრედიტები და გრანტები
01 00	უმაღლესი საბჭო	2018432	2492920	2809800	0
02 00	მთავრობა და მასთან არსებული ორგანიზაციები	2022092	2293058	2611630	0
05 00	ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო	1492905	2050725	1841750	0
06 00	განათლებისა და კულტურის სამინისტრო და მასთან არსებული ორგანიზაციები	4275413	3767320	3891690	0
08 00	ზემო აფხაზეთში - აფხაზეთის მთავრობის წარმომადგენლობა	208012	246290	261760	0
10 00	იუსტიციის დეპარტამენტი და მასთან არსებული ორგანიზაციები	414698	0	0	0
11 00	აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის იძულებით გადაადგილებულ პირთა - დევნილთა სამინისტრო	904949	2495920	3123500	0
	სოფლის მეურნეობის,				

12 00	გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების დეპარტამენტი	746172	0	0	0
13 00	მთავრობის წარმომადგენლობა სამეგრელოსა და ზემო სვანეთის რეგიონში	853676	117100	0	0
14 00	მთავრობის წარმომადგენლობა იმერეთის, გურიის, რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის რეგიონებსა და აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში	508287	79699	0	0
15 00	მთავრობის წარმომადგენლობა აღმოსავლეთ საქართველოში	1112905	158745	0	0
16 00	საერთო-რესპუბლიკური მნიშვნელობის გადასახდელები (ფონდები)	0	100000	100000	0
18 00	აფხაზეთის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტრო და მასთან არსებული ორგანიზაციები	2272315	4527402	3949945	0
19 00	იუსტიციისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის საკითხებში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრის აპარატი	487919	1033100	1239700	0
	სულ:	17317775	19362279	19829775	0

მუხლი 7. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის არაფინანსური აქტივების ცვლილება

განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის არაფინანსური

აქტივების ცვლილება 229 500 ლარის ოდენობით, მათ შორის:

ა) განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის არაფინანსური აქტივების ზრდა 229 500 ლარის ოდენობით, თანდართული რედაქციით:

ლარებში

პროგრამული კოდი	დასახელება	2019 წლის ფაქტი	2020 წლის ბეგმა	2021 წლის ბეგმა	მ.შ. კრედიტები და გრანტები
01 00	უმაღლესი საბჭო	149100	68500	37000	0
02 00	მთავრობა და მასთან არსებული ორგანიზაციები	128294	130720	24700	0
05 00	ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო	74559	15300	0	0
06 00	განათლებისა და კულტურის სამინისტრო და მასთან არსებული ორგანიზაციები	69576	4150	4500	0
08 00	ზემო აფხაზეთში - აფხაზეთის მთავრობის წარმომადგენლობა	1330	1300	2000	0
10 00	იუსტიციის დეპარტამენტი და მასთან არსებული ორგანიზაციები	1225	0	0	0
11 00	აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის იძულებით გადაადგილებულ პირთა - დევნილთა სამინისტრო	6013	9600	5900	0
12 00	სოფლის მეურნეობის, გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების დეპარტამენტი	9191	0	0	0
13 00	მთავრობის წარმომადგენლობა სამეგრელოსა და ზემო სვანეთის რეგიონში	2659	0	0	0
14 00	მთავრობის წარმომადგენლობა იმერეთის, გურიის, რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის რეგიონებსა და აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში	6032	0	0	0
15 00	მთავრობის წარმომადგენლობა აღმოსავლეთ საქართველოში	4689	0	0	0
18 00	აფხაზეთის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტრო და მასთან არსებული ორგანიზაციები	171122	129420	150800	0
19 00	იუსტიციისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის საკითხებში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრის აპარატი	5564	122100	4600	0

	სულ	629354	481090	229 500	0
--	-----	--------	--------	---------	---

ბ) განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის არაფინანსური აქტივების კლება თანდართული რედაქციით:

ლარებში

შემოსულობების კოდები	დასახელება	2019 წლის ფაქტი	2020 წლის გეგმა	2021 წლის გეგმა	მ.შ. კრედიტები და გრანტები
31	არაფინანსური აქტივები	16227	0	0	0
311	ძირითადი აქტივები	16227	0	0	0

მუხლი 8. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ხარჯები და არაფინანსური აქტივები
განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ხარჯები და არაფინანსური აქტივები **20 059 275 ლარის ოდენობით.**

ლარებში

პროგრამული კოდი	დასახელება	2019 წლის ფაქტი	2020 წლის გეგმა	2021 წლის გეგმა	მ.შ. კრედიტები და გრანტები
01 00	უმაღლესი საბჭო	2167532	2561420	2846800	0
02 00	მთავრობა და მასთან არსებული ორგანიზაციები	2150386	2423778	2636330	0
05 00	ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო	1567465	2066025	1841750	0
06 00	განათლებისა და კულტურის სამინისტრო და მასთან არსებული ორგანიზაციები	4344989	3771470	3896190	0
08 00	ზემო აფხაზეთში - აფხაზეთის მთავრობის წარმომადგენლობა	209341	247590	263760	0
10 00	იუსტიციის დეპარტამენტი და მასთან არსებული ორგანიზაციები	415923	0	0	0
11 00	აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის იძულებით გადაადგილებულ პირთა - დევნილთა სამინისტრო	910962	2505520	3129400	0
12 00	სოფლის მეურნეობის, გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების დეპარტამენტი	755363	0	0	0
	მთავრობის წარმომადგენლობა				

13 00	სამეგრელოსა და ზემო სვანეთის რეგიონში	856335	117100	0	0
14 00	მთავრობის წარმომადგენლობა იმერეთის, გურიის, რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის რეგიონებსა და აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში	514319	79699	0	0
15 00	მთავრობის წარმომადგენლობა აღმოსავლეთ საქართველოში	1117594	158745	0	0
16 00	საერთო-რესპუბლიკური მნიშვნელობის გადასახდელები(ფონდები)	0	100000	100000	0
18 00	აფხაზეთის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტრო და მასთან არსებული ორგანიზაციები	2443437	4656822	4100745	0
19 00	იუსტიციისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის საკითხებში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრის აპარატი	493483	1155200	1244300	0
	სულ:	17947129	19843369	20059275	0

მუხლი 9. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ხარჯებისა და არაფინანსური აქტივების ფუნქციონალური კლასიფიკაცია

ლარებში

ფუნქციონალური კოდი	დასახელება	2019 წლის ფაქტი	2020 წლის გეგმა	2021 წლის გეგმა	მ.შ. კრედიტები და გრანტები
701	საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურება	12471317	12336430	13669925	0
7011	აღმასრულებელი და წარმომადგენლობითი ორგანოების საქმიანობის უზრუნველყოფა, ფინანსური და ფისკალური საქმიანობა, საგარეო ურთიერთობები	12471317	12336430	13669925	0
70111	აღმასრულებელი და წარმომადგენლობითი ორგანოების საქმიანობის უზრუნველყოფა	12471317	12236430	13569925	0
70112	ფინანსური და ფისკალური საქმიანობა	0	100000	100000	0

7018	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობასაერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურებაში	0	0	0	0
704	ეკონომიკური საქმიანობა	365171	1836489	1028900	0
7042	სოფლის მეურნეობა, სატყეო მეურნეობა, მეთევზეობა და მონადირეობა	138577	912439	360000	0
70421	სოფლის მეურნეობის სექტორის მართვასთან, ვეტერინარული, მცენარეთა დაავ. საწინააღმდეგო და სხვა მომსახურება	138577	912439	360000	0
7049	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა ეკონომიკის სფეროში	226594	924050	668900	
707	ჯანმრთელობის დაცვა	916541	1410000	1120000	0
7071	სამედიცინო პროდუქცია, მოწყობ. და აპარატები	0	0	0	0
7072	ამბულატორიული მომსახურება	485114	393065	300000	0
7073	საავადმყოფოების მომსახურება	107732	96000	100000	0
7074	საზოგადოებრივი ჯანდაცვა	69531	23870	0	0
7076	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში	254164	897065	720000	0
708	დასვენება, კულტურა და რელიგია	2817226	2669300	2657030	0
7081	მომსახურება დასვენებისა და სპორტის სფეროში	237745	22000	23000	0
7082	მომსახურება კულტურის სფეროში	2143597	2138400	2077380	0
7083	ტელე-რადიო მაუწყებლობა და საგამომცემლო საქმიანობა	250000	330500	356910	0
7084	რელიგიური და სხვა სახის საზოგადოებრივი მომსახურება	185884	178400	199740	0
7086	სხვა სახის არაკლასიფიცირებული საქმიანობა დასვენების, კულტურისა და რელიგიის სფეროში	0	0	0	0
709	განათლება	572409	733150	841420	0
7093	პროფესიული განათლება	0	0	0	0
7098	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა განათლების სფეროში	572409	733150	841420	0
710	სოციალური დაცვა	804465	858000	742000	0

7101	ავადმყოფთა და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური დაცვა	0	0	0	0
71012	შეზღუდული შესაძლებ. მქონე პირთა სოციალური დაცვა	0	0	0	0
7107	სოციალური გაუცხოების საკითხები, რომლებიც არ ექვემდებარება კლასიფიკაციას	804465	858000	742000	0
	სულ:	17947129	19843369	20059275	0

თავი IV

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის მთლიანი სალდო, ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების ცვლილება

მუხლი 10. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის მთლიანი სალდო განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის მთლიანი სალდო - 1 159 275 ლარი.

მუხლი 11. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ფინანსური აქტივები

1. 1. განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ფინანსური აქტივების კლება 1 159 275 ლარის ოდენობით.

ლარებში

ფინანსური აქტივების ცვლილება	2019 წლის ფაქტი	2020 წლის გეგმა	2021 წლის გეგმა
ზრდა	0	0	0
ვალუტა და დეპოზიტები	0	0	0
კლება	1909210	1526909	1159275
ვალუტა და დეპოზიტები	1909210	1526909	1159275

მუხლი 12. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ვალდებულებების ცვლილება

განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის მთლიანი სალდო - 1 159 275 ლარი.

მუხლი 11. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ფინანსური აქტივები

1. 1. განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ფინანსური აქტივების კლება 1 159 275 ლარის ოდენობით.

ფინანსური აქტივების ცვლილება	2019 წლის ფაქტი	2020 წლის გეგმა	2021 წლის გეგმა
ზრდა	0	0	0
ვალუტა და დეპოზიტები	0	0	0
კლება	1909210	1526909	1159275
ვალუტა და დეპოზიტები	1909210	1526909	1159275

მუხლი 12. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ვალდებულებების ცვლილება

ვალდებულებების ცვლილება	2019 წლის ფაქტი	2020 წლის გეგმა	2021 წლის გეგმა
ვალდებულებების კლება	0	0	0
საშინაო	0	0	0
სხვა კრედიტორული დავალიანებები	0	0	0

თავი V

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის პრიორიტეტები და პროგრამები
 მუხლი 13. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის პრიორიტეტები და პროგრამები

განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის პრიორიტეტები (პირველი დონე), მათ ფარგლებში განსახორციელებელი პროგრამები (მეორე დონე) და ქვეპროგრამები (მესამე და მესამის შემდგომი დონეები) შემდეგი რედაქციით:

1. ხელმისაწვდომი, ხარისხიანი ჯანდაცვა

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის პრიორიტეტია აფხაზეთის მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობაზე ზედამხედველობა, მის გაუმჯობესებაზე ზრუნვა.

1.1 - აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა სოციალურად დაუცველ პირთა (მზრუნველობამოკლებულ ბავშვთა და ხანდაზმულთა) სათემო ცენტრი - პროგრამა (პროგრამული კოდი 05 02) (ამოღებულია).

1.2 - აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა და ოკუპირებული აფხაზეთის ტერიტორიაზე ლეგიტიმურად მცხოვრებ მოქალაქეთა ამბულატორიული დახმარების პროგრამა (პროგრამული კოდი 05 03)

სამინისტროს მიერ აფხაზეთის მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობის მრავალწლიანი შესწავლისა და დასაბუთებული ანალიზის შედეგების საფუძველზე განსაზღვრულია ის ძირითადი აუცილებლობები, რაც ამბულატორიულ-საკონსულტაციო და სადიაგნოსტიკო სფეროში მოქალაქეთათვის სერიოზულ პრობლემას წარმოადგენს.

ის გარემოება, რომ დევნილი და ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები მოსახლეობა, რიგი ობიექტური მიზეზების გამო, პროგნოზულად ჯანმრთელობის შემდგომი გაუარესების მაღალი რისკის კატეგორიას განეკუთვნება, განსაზღვრავს გაცილებით მეტ მოთხოვნას სამედიცინო სერვისის იმ ცალკეულ სახეებზე, რაც სახელმწიფოს მიერ დღეისდღეობით ჯერ კიდევ არ ფინანსდება.

დადგენილია, რომ აფხაზეთის მოსახლეობის სამედიცინო აქტივობა ქვეყნის საშუალო მაჩვენებელთან შედარებით მნიშვნელოვნად დაბალია (არაუმეტეს 45-50%). ე.წ. „დევნილთა სოციალური თვითიზოლაციის ფენომენტთან“ ერთად ამ შემთხვევაში მნიშვნელოვან როლს ასრულებს სამედიცინო სერვისის ცალკეულ სახეებზე (მათ შორის, ამბულატორიულ-პოლიკლინიკურ დონეზეც) მოქალაქეთა ფინანსური ხელმიუწვდომლობა. ეს გარემოება გარკვეული რისკების შემცველია, რადგან მასზეა დამოკიდებული დაავადებათა გამოვლინების ვადები, დიაგნოზის ვერიფიცირება და მკურნალობის სწორი ტაქტიკა, ვინაიდან, დაგვიანებულ შემთხვევებში კონკრეტული პაციენტის ჯანმრთელობისა და სიცოცხლის პროგნოზი, ხშირ შემთხვევებში არაკეთილსაიმედო ხდება.

ასეთ ვითარებაში და აფხაზეთის მოსახლეობის დაბალი სამედიცინო აქტივობის გათვალისწინებით, არსებით მნიშვნელობას იძენს მოსახლეობის სასიცოცხლოდ აუცილებელი სამედიცინო დახმარებით ეფექტური უზრუნველყოფა, რასაც მნიშვნელოვანწილად განსაზღვრავს შესაბამის, დასაბუთებულ პროგრამულ ჯანდაცვით ღონისძიებათა შემუშავება და სწორი მენეჯმენტის პირობებში რეალიზაცია და რაც, საბოლოო ჯამში, მთავარ შედეგზე – ჩვენი დევნილი თანამემამულეების და ოკუპირებულ აფხაზეთში მცხოვრებთა ჯანმრთელობის გაუმჯობესებაზე იქნება ორიენტირებული.

აფხაზეთის მოსახლეობის ამბულატორიულ - საკონსულტაციო და სადიაგნოსტიკო, ასევე, სამკურნალო დახმარების ცალკეული სახეებით უზრუნველყოფა გულისხმობს საპროგნოზო პერიოდში ამბულატორიული დახმარების მრავალკომპონენტური პროგრამის რეალიზებას კვალიფიციური, სპეციალიზებული და მაღალტექნოლოგიური გამოკვლევების და მკურნალობის იმ სახეებით, რაც ჯერ კიდევ დარჩენილია ცენტრალური (სახელმწიფო) ჯანდაცვითი პროგრამების მიღმა.

პროგრამის კომპონენტების განსაზღვრისას მნიშვნელობა ენიჭება მათ ეფექტურობას, ჯანმრთელობის მდგომარეობის გაუმჯობესებაზე/სიცოცხლის გახანგრძლივებაზე მათი რეალური პოზიტიური ზემოქმედების ხარისხს და სხვა იმ დადებით მომენტებს, რაც ვითარების კონტროლირებად სივრცეში მოქცევისთვის და დინამიკაში გაუმჯობესებისთვისაა აუცილებელი.

პროგრამის კომპონენტებად რეალიზებული იქნება:

* ბირთვული მაგნიტურ-რეზონანსული და კომპიუტერული ტომოგრაფია (სხვადასხვა სახეები);

* ენდოსკოპიური გამოკვლევების ცალკეული სახეები;

* დოპლეროგრაფია;

- * მხედველობის ორგანოს და სისხლის მიმოქცევის სისტემის ორგანოთა სკრინინგული გამოკვლევები;
- * სტომატოლოგიური ორთოპედიული პროთეზირება;
- * სამკურნალო რეაბილიტაცია და აბილიტაცია;
- * მაღალტექნოლოგიური ლაბორატორიულ-სადიაგნოსტიკო კომპონენტი; რეპროდუქციული ჯანმრთელობის ხელშეწყობა;
- * ამბულატორიული პროფილის სხვა მიმართულებები /კომპონენტები.

პროგრამის სიახლეა ის, რომ მასში განსაზღვრული სერვისები გავრცელდება ოკუპირებულ აფხაზეთში ლეგიტიმურად მცხოვრებ მოქალაქეებზე, მიუხედავად ეთნიკური კუთვნილებისა.

პროგრამის რეალიზაციის ფარგლებში, სამინისტროს მრავალმხრივ ანალიზზე დაფუძნებული პროგნოზით, დადებითი შედეგები იქნება გამოხატული აფხაზეთის მოსახლეობის ამბულატორიულ-პოლიკლინიკური პროფილის მაღალტექნოლოგიური გამოკვლევების სფეროში, ასევე, მკურნალობის ცალკეულ სახეებში.

შესაძლებელი გახდება აფხაზეთის მოსახლეობისთვის ეფექტური, მაღალშედეგიანი და მნიშვნელოვანწილად, საბოლოო შედეგზე ორიენტირებული სადიაგნოსტიკო გამოკვლევების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის გზით დაავადებათა ადრეული გამოვლენა და ადეკვატური, დროული მკურნალობისთვის მყარი საფუძვლების შექმნა, რაც, საბოლოო ჯამში, მოსახლეობის საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის გაუმჯობესების წანამდვარი იქნება.

კერძოდ, პროგრამით მოცულ ბენეფიციარებს პროფილური გამოკვლევების საფუძველზე დაესმებათ და დაუზუსტდებათ დიაგნოზი. სწორი, ვერიფიცირებული დიაგნოზის პირობებში გაადვილდება მკურნალობის ტაქტიკის შერჩევა და გაცილებით ეფექტური იქნება მისი შედეგები.

მკურნალობის დროულობა კეთილსასურველ შედეგს მოახდენს დაავადების გამოსავალზე. შესაძლებელი გახდება გართულებების, მათ შორის, ხშირად, სიცოცხლისათვის საშიშის, დროული პრევენცია.

გაუმჯობესდება საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ამსახველი ინდიკატორები.

მოსახლეობაში კიდევ უფრო განმტკიცდება სახელმწიფოს მხრიდან მათზე ზრუნვის შეგნება.

გარდა ამისა, დევნილ და ოკუპირებულ აფხაზეთში მცხოვრებ საზოგადოებაში დადებითისკენ შეიცვლება საკუთარი ჯანმრთელობისადმი დამოკიდებულების და პასუხისმგებლობის ვექტორი.

1.3 - აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა და ოკუპირებული აფხაზეთის ტერიტორიაზე ლეგიტიმურად მცხოვრებ მოქალაქეთა ჰოსპიტალური დახმარების პროგრამა- (პროგრამული კოდი 05 04)

სამინისტროს მიერ აფხაზეთის მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობის ამსახველი პარამეტრების მრავალწლიანი შესწავლის შედეგები და მისი დინამიური ანალიზი აჩვენებს ქვეყნის მოსახლეობის ამ ნაწილის ზოგადი და კერძო ავადობის, ასევე, დემოგრაფიული მაჩვენებლების არცთუ სახარბიელო მდგომარეობას. საკმარისია აღინიშნოს, რომ დაავადებათა საერთაშორისო კლასიფიკაციის (დსკ) მე-10 გადახედვის კლასიფიკატორის ჯგუფების ნაწილში დევნილთა ავადობა 1.3-1.5-ჯერ და მეტადაც აღემატება ქვეყნის საშუალო პარამეტრებს.

დამაფიქრებელია, რომ ადგილი აქვს მოსახლეობის დაბერების, დაავადებათა (მათ შორის, სიმსივნური და სისხლის მიმოქცევის სისტემის პათოლოგიების) და მოკვდაობის „გაახალგაზრდავების“ შემამფოთებელ ტენდენციებს, რაც, საბოლოო ჯამში, უარყოფითად აისახება როგორც აფხაზეთის მოსახლეობის, ისე, ზოგადად, ქვეყნის საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის მაჩვენებლებზეც.

ვითარების დეტალური ანალიზი ადასტურებს, რომ სამინისტროს მიზნობრივი ჯანდაცვითი პროგრამების სახით აფხაზეთის მოსახლეობისთვის პროფილური სამედიცინო საქმიანობის სწორი დაგეგმვა-რეალიზაციის პირობებში შესაძლებელი ხდება მდგომარეობის მეტ-ნაკლები სტაბილიზაცია და, რიგ შემთხვევებში, დადებითი ტენდენციების მიღწევა.

ამ პირობებში სამინისტრო არსებით მნიშვნელობას ანიჭებს მოსახლეობის ჰოსპიტალური სამედიცინო დახმარების იმ ცალკეული სახეებით უზრუნველყოფას, რაც ჯერ კიდევ არ ფინანსდება ფართო სპექტრის ცენტრალური (სახელმწიფო) ჯანდაცვითი პროგრამებით და რაც ორიენტირებულია მოქალაქეთათვის ამ სახის მკურნალობის ხელმისაწვდომობაზე, მათი სამედიცინო აქტივობის ამაღლებაზე.

შესაბამისად, ამ პროგრამის განხორციელება, დამატებითი ღონისძიების სახით, ემსახურება დიაგნოზების ვერიფიცირებას კორონაროგრაფიული გამოკვლევების სახით, რაც აუცილებლად მოითხოვს სტაციონარულ პირობებში განხორციელებას და, ასევე, ჰოსპიტალური დახმარების სხვა ცალკეულ სახეებს, მათ შორის, მეტად ეფექტურ, პაციენტის ცხოვრების ხარისხისთვის დიდი მნიშვნელობის მქონე ოპერაციულ მკურნალობას - მენჯ-ბარძაყის სახსრის ტოტალურ ენდოპროთეზირებას.

პროგრამის სიახლეა ის, რომ მასში განსაზღვრული სერვისები გავრცელდება ოკუპირებულ აფხაზეთში ლეგიტიმურად მცხოვრებ მოქალაქეებზე, მიუხედავად ეთნიკური კუთვნილებისა.

პროგრამის რეალიზაციის ფარგლებში განსაზღვრულია საპროგნოზო პერიოდში დადებითი შედეგების მიღწევა აფხაზეთის მოსახლეობის სტაციონარული სამედიცინო დახმარების სფეროში, კერძოდ, გავრცელების მაღალი სიხშირით წარმოდგენილი გულის იშემიური დაავადებების მიზანმიმართული, მაღალკვალიფიციური გამოკვლევების გზით შესაძლო სერიოზულ გართულებათა პრევენცია და კონკრეტული პაციენტების ჯანმრთელობის რეალური გაუმჯობესების მიღწევა დროული მკურნალობით; საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის პარამეტრების დადებითი დინამიკის ტენდენციის ფორმირების ხელშეწყობა და შემდგომი განვითარება. სამედიცინო სერვისის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის პირობებში საკუთარი ჯანმრთელობისადმი მოსახლეობაში ჯერ კიდევ მყარად დამკვიდრებული ინდიფერენტული მიდგომის შეცვლა ობიექტური შეფასების ასპექტში და, ამ მხრივ, სამედიცინო აქტივობის ამაღლების პრიორიტეტულობის შეგნების მიღწევა.

1.4 - აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა გასვლითი პროფილაქტიკური სამედიცინო გასინჯვების პროგრამა - (პროგრამული კოდი 05 05) (ამოღებულია).

1.5 - აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა სოციალური მხარდაჭერის პროგრამა - (პროგრამული კოდი 05 06)

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროში დევნილ მოქალაქეთა მიმართულების/განცხადებების ანალიზი აჩვენებს, რომ, ხშირ შემთხვევებში:

1. დევნილი პაციენტების დიდი ნაწილისთვის გადაუჭრელი პრობლემაა სტაციონერული/ჰოსპიტალური მკურნალობის ღირებულების თანადაფინანსების თანხების მოძიება;
2. მედიკამენტების შესაძენი თანხების უქონლობის გამო, მკურნალობა დაგვიანებით ან არასრულფასოვნად ტარდება;
3. პრობლემურია ტუბერკულოზით დაავადებულ ბავშვთა სანატორიულ-კურორტული რეაბილიტაციის საკითხი.

პროგრამა ორიენტირებულ იქნება ზემოაღნიშნული და სხვა, შესაძლო მიმართულებებით მუშაობის გააქტიურებაზე.

პროგრამის კომპონენტები მოიცავს:

* სტაციონარული/ჰოსპიტალური მკურნალობის ღირებულების თანაგადახდის თანხების ნაწილობრივ ანაზღაურებას, სავარაუდოდ, არაუმეტეს 1000 ლარისა ერთ ბენეფიციარზე 1 კალენდარული წლის განმავლობაში (ბენეფიციართა კატეგორიების მიხედვით).

* მედიკამენტების ღირებულების ანაზღაურებას (ბენეფიციართა კატეგორიების მიხედვით).

* აფხაზეთიდან დევნილ, აგრეთვე, ოკუპირებული აფხაზეთის ტერიტორიაზე ლეგიტიმურად მცხოვრებ ტუბერკულოზით დაავადებულ ბავშვთა დამატებითი სამედიცინო-სარეაბილიტაციო დახმარებას, რაც სრული გაჯანსაღებისთვის მნიშვნელოვანი წინაპირობაა. ამასთან, ბავშვის მკურნალობის სრულფასოვან, დასრულებულ მკურნალობაზეა დამოკიდებული საბოლოო განკურნება და ოჯახის დანარჩენი წევრების უსაფრთხოება.

* დევნილთა სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესების ხელშემწყობ სხვა შესაძლო ღონისძიებებს.

პროგრამის რეალიზაცია ხელს შეუწყობს დევნილი მოსახლეობის სტაციონარული/ჰოსპიტალური მკურნალობის მეტ ოპერატიულობას და ხარისხს; ავადმყოფთა მედიკამენტურ დახმარებას, რაც დროულ, ადეკვატურ მკურნალობაზე და, შესაბამისად, პოზიტიურ შედეგზე იქნება ორიენტირებული; სახელმწიფო პროგრამებს მიღმა დარჩენილი ტუბსაწინააღმდეგო ღონისძიებების (ბავშვთა ასაკის ტუბერკულოზით დაავადებულთა სანატორიულ-კურორტული რეაბილიტაცია) დამატებით ჩართვას ამ მიმართულებით არსებულ მკურნალობის არსებულ ფართო სპექტრში, რაც დააჩქარებს ბენეფიციართა გაჯანსაღებას და სამედიცინო რეაბილიტაციას, ასევე, სოციალურ-ფსიქოლოგიური სტატუსის აღდგენას.

პროგრამა მნიშვნელოვანი შედეგათი იქნება, პირველ რიგში, სოციალურად დაუცველი, ასევე, მცირე ფინანსური შესაძლებლობების მქონე დევნილთა ოჯახებისთვის.

საქართველოში ევროკავშირის სადამკვირვებლო მისიასა (EUMM in Georgia) და საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს შორის გაფორმებული EUMM-20-7025 ხელშეკრულების საფუძველზე, “COVID-19-ისთვის მზაობა და რეაგირების“ პროგრამის ფარგლებში, ოკუპირებულ აფხაზეთის ტერიტორიაზე მოქმედი სამედიცინო სტაციონარული დაწესებულებებისთვის (გუდაუთის რაიონული საავადმყოფო, სანიტარულ-ეპიდემიოლოგიური ლაბორატორია, სოხუმის რესპუბლიკური საავადმყოფო, გალის ცენტრალური რაიონული საავადმყოფო) პირადი აღჭურვილობის საგნებისა (ინდივიდუალური დაცვის საშუალებებით) და COVID-19-ის სადიაგნოსტიკო ლაბორატორიული ტესტების შეძენა.

2. სოციალური უზრუნველყოფა

სოციალური დახმარების ზრდა ერთ-ერთი ძირითადი პრიორიტეტია აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობისათვის, სოციალური დახმარება დაეფუძნება ბენეფიციართა მიზნობრივ დახმარებას და პრიორიტეტის ფარგლებში დაგეგმილი ღონისძიებები უზრუნველყოფს მის შემდგომ დახვეწას, რათა გაიზარდოს, როგორც მიზნობრიობის სიზუსტე, ისე დახმარების ეფექტიანობა.

2.1. დევნილთა სოციალური უზრუნველყოფის პროგრამა -(პროგრამული კოდი 08 02, 11 05)

პროგრამა ითვალისწინებს დევნილთა სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებას, ერთჯერადი დახმარებების გაცემას აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის მიერ გამოცემული წესის შესაბამისად შემდეგი კატეგორიებისათვის:

- მკვეთრად გამოხატული შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე პირებზე – 150 ლარი;
- მეორე მსოფლიო ომის მონაწილეებზე – 150 ლარი;
- მარჩენალდაკარგულებზე – 150 ლარი;

- დედ-მამით ობოლ არასრულწლოვანებზე (თითოეულზე) – 150 ლარი;
- ოთხ და მეტ არასრულწლოვან შვილიან ოჯახებზე – 150 ლარი;
- 100 წელს გადაცილებულებზე – 150 ლარი;
- შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე ბავშვებზე და ბავშვობიდან შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე პირებზე – 150 ლარი;
- სხვა მძიმე სოციალურ მდგომარეობაში მყოფ ოჯახებზე – კომისიური გადაწყვეტილებით არა უმეტეს 200 ლარისა.

2.2. გალის რაიონის (კონფლიქტის ზონა) სკოლამდელი აღზრდისა და სახელოვნებო სკოლების პედაგოგთა და ადმინისტრაციულ - ტექნიკური პერსონალის ფინანსური დახმარების პროგრამა - (პროგრამული კოდი 06 09)

პროგრამის მიზანია საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიაზე, კერძოდ, გალის რაიონში მცხოვრები და მოღვაწე სკოლამდელი აღზრდისა და სახელოვნებო სკოლების პედაგოგებისა და ადმინისტრაციულ-ტექნიკური პერსონალის ფინანსური მხარდაჭერა, რაც თავის მხრივ გააუმჯობესებს მათ სოციალურ - ეკონომიკურ მდგომარეობას.

2.3. დევნილთა საცხოვრებლებში მცირე ფასიანი სარემონტო სამუშაოების უზრუნველყოფის პროგრამა (პროგრამული კოდი 11 06)

ავტონომიური რესპუბლიკის ოკუპირებული ტერიტორიიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა დევნილთა საკუთრებაში/სარგებლობაში გადაცემულ საცხოვრებელ ობიექტებში მცირე და გადაუდებელი სარემონტო-აღდგენითი სამუშაოების ჩატარება.

2.4 დევნილთა ჩასახლების ობიექტებში სარემონტო-აღდგენითი სამუშაოების ჩატარების უზრუნველყოფის პროგრამა (პროგრამული კოდი 11 02)

ავტონომიური რესპუბლიკის ოკუპირებული ტერიტორიიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა-დევნილთა საკუთრებაში/სარგებლობაში გადაცემულ საცხოვრებელ ობიექტებში სარემონტო აღდგენითი სამუშაოების ჩატარება.

2.5 აფხაზეთიდან დევნილთათვის მართლზომიერ მფლობელობაში გადაცემულ ობიექტებზე ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შექმნის ხელშეწყობის პროგრამა (პროგრამული კოდი 11 03)

დევნილთა მართლზომიერ მფლობელობაში გადაცემულ ობიექტებში, რომლებიც საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცებული პროგრამის შესაბამისად, გრძელვადიან საცხოვრებელ ფართებად გადაეცათ აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირებს-დევნილებს, შეიქმნას ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობები, არჩეულ იქნენ თავმჯდომარეები, რითაც ხელს შეუწყობენ კორპუსებში შემდგომი განვითარებისა და კეთილმოწყობის მიზნით შესაბამისი მექანიზმების შემუშავებას.

მათი საკუთრების უფლების რეგისტრაციის აუცილებლობა გამოიწვევს ურბანული პოლიტიკის, განსახლების პირობების გაუმჯობესებისა და ადგილობრივ თვითმართვებთან ადაპტირებას.

2021 წლის რესპუბლიკურ ბიუჯეტის პროექტით ინიცირებულია/დაგეგმილია კონკრეტული თანხის მიმართვა, რის საფუძველზე აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა-დევენილთა სამინისტრო, საქართველოს კანონის მოთხოვნათა შესაბამისად განახორციელებს ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობების ჩამოსაყალიბებლად საჭირო თანხების დაფინანსებას.

2.6 ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობების მუნიციპალური პროგრამებით სარგებლობის თანადაფინანსების პროგრამა (პროგრამული კოდი 11 07)

დევენილთა მართლზომიერ მფლობელობაში გადაცემულ ობიექტებში, რომლებიც საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცებული პროგრამის შესაბამისად გრძელვადიან საცხოვრებელ ფართებად გადაეცათ აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირებს-დევენილებს, შექმნილ ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობების განვითარების ხელშეწყობის პროგრამაში სახელმწიფოს თანამონაწილეობა ფრიად მნიშვნელოვანია. აუცილებელია აფხაზეთიდან დევენილებმა შეუზღუდავად და თანაბრად მიიღონ მონაწილეობა თვითმართველობის, ტერიტორიალური ორგანოებისა და დონორი ორგანიზაციების მიერ განსახორციელებელ სოციალურეკონომიკურ პროექტებში. ზემო აღნიშნული (ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობების მხარდაჭერა მუნიციპალურ პროგრამებში მონაწილეობის მიზნით), უმეტეს შემთხვევებში, ფერხდება დევენილებში ფინანსური რესურსები არ არსებობის გამო. შესაბამისად, არსებული მდგომარეობის გათვალისწინებით, მიზანშეწონილია აღნიშნული სოციალური საპილოტე პროგრამის დაფინანსების გადაწყვეტილების მიღება.

3.განათლება, მეცნიერება და პროფესიული მომზადება

წარმატებული სახელმწიფოს უმნიშვნელოვანეს საყრდენს განათლებული საზოგადოება წარმოადგენს. სახელმწიფო პოლიტიკის მთავარი პრიორიტეტი სწორედ მომავალი თაობის ხარისხიანი განათლების უზრუნველყოფა და ქვეყნის მომავალში რესურსების ინვესტირებაა. შესაბამისად, აფხაზეთის განათლებისა და კულტურის სამინისტრო ატარებს ერთიან სახელმწიფო პოლიტიკას და ხელს უწყობს განათლების სისტემაში მიმდინარე რეფორმების დანერგვას აფხაზეთის 13 საჯარო და ოკუპირებულ ტერიტორიაზე - გალის რაიონში განთავსებულ 31 საშუალო სკოლაში. სამინისტრო მოწოდებულია აფხაზეთიდან ახალგაზრდებს შეუქმნას ხარისხიანი განათლების მიღებისათვის სათანადო სასწავლო პირობები და გარემო, ხელი შეუწყოს მათ წარმოჩენას, მათი საზოგადოებრივი ინტეგრაციის პროცესს და სხვა.

3.1 განათლების ხელშეწყობის პროგრამა (პროგრამული კოდი 06 04)

განათლების ხელშეწყობის პროგრამის ძირითად მიმართულებასა და მიზანს წარმოადგენს სამშვიდობო კულტურის დანერგვისა და ახალგაზრდული ინიციატივების მხარდაჭერი ღონისძიებების გატარება, აფხაზეთის საჯარო სკოლებში სკოლების ინფრასტრუქტურისა და მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის გაუმჯობესება, გალის რაიონში მცხოვრები სკოლამდელი აღზრდისა და სახელოვნებო სკოლების პედაგოგებისა და ადმინისტრაციულ-ტექნიკური პერსონალის ფინანსური მხარდაჭერა. მოსწავლეებისა და პედაგოგების პრობლემების იდენტიფიცირება, განათლების პოლიტიკის შემუშავებისა და გატარების პროცესებში მონაწილეობა მოსწავლე-ახალგაზრდობის სამოქალაქო აქტივობისა და ცნობიერების ამაღლების მიზნით, პროგრამების შემუშავება და სათანადო ღონისძიებების გატარება და სხვ.

3.1.1 „სასკოლო ინფრასტრუქტურისა და სასწავლო გარემოს გაუმჯობესება“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 01)

პროექტის ფარგლებში გათვალისწინებული იქნება სკოლების სასწავლო პროცესისათვის აუცილებელი ტექნიკური აღჭურვილობისა და ასევე, ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების მიზნით ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებისათვის საჭირო მასალების შექმნა.

3.1.2 „წარმატებული ახალგაზრდების მხარდაჭერა“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 02)

ქვეპროგრამის მიზანია აფხაზეთიდან დევნილი ნიჭიერი ახალგაზრდების ფინანსური მხარდაჭერა, რათა მათ შეძლონ საკუთრი ნიჭისა და შესაძლებლობების სრულად გამოვლენა, რეალიზება და ღირსეული ადგილის დამკვიდრება ქვეყნის მშენებლობისა და განვითარების საქმეში თანამედროვე გამოწვევების შესაბამისად.

3.1.3 „კარიერის დაგეგმვა, პროფესიული ორიენტაცია და სახელობო სწავლება სკოლებში“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 03)(ამოღებულია)

3.1.4 „საზაფხულო ბანაკი“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 07) (ამოღებულია)

3.1.5 „დიმიტრი (არზაყან)ემუხვარისა და ჟიული შარტავას სახელობის სტიპენდიები“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 11)

აფხაზეთის საკითხის პოპულარიზაციის თვალსაზრისით მნიშვნელოვანია აფხაზეთის თემატიკაზე მომუშავე ახალგაზრდების მხარდაჭერა ამ კუთხით ერთ-ერთი ქმედითი ნაბიჯია დიმიტრი (არზაყან) ემუხვარის (პოლიტიკის მეცნიერების დარგში) და ჟიული შარტავას სახელობის სტიპენდიების დანიშვნა. სტიპენდიები მიენიჭებათ აფხაზეთის თემატიკაზე მომუშავე განსაკუთრებული მიღწევებითა და წარმატებებით წარმოჩენილი მაგისტრატურისა და ბაკალავრიატის სტუდენტებს.

დიმიტრი (არზაყან) ემუხვარისა (პოლიტიკის მეცნიერების დარგში) და ჟიული შარტავას სახელობის სტიპენდიების მოსაპოვებლად ბაკალავრიატისა და მაგისტრატურის სტუდენტებს მოეთხოვებათ მაღალი აკადემიური მოსწრება, სამეცნიერო პუბლიკაციის ავტორობა ან თანაავტორობა, სამეცნიერო კონფერენციებში მონაწილეობა, მაღალი საზოგადოებრივი აქტიურობა.

3.1.6 „აკადემიკოს ილია ვეკუას სახელობის სტიპენდია“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 12)

განათლებული ახალგაზრდობა ქვეყნის წარმატებისა და განვითარების საწინდარია. პროგრამა ხელს შეუწყობს ახალგაზრდებში ზუსტი, საბუნებისმეტყველო და ჰუმანიტარული მიმართულების საგნების შესწავლის მოტივაციის ამაღლებას, მათი ინტელექტუალური პოტენციალის განვითარებას და პროფესიონალებად ჩამოყალიბებას. პროექტის განხორციელება წარმოადგენს ახალგაზრდების მხარდაჭერის მიმართულებით გადადგმულ ქმედით ღონისძიებას.

3.1.7 შეხვედრები (1.ღვაწლმოსილ პედაგოგებთან; 2.მედალოსან კურსდამთავრებულებთან; წარმატებულ სტუდენტ - ახალგაზრდობასთან)(ქვეპროგრამის კოდი 06 04 14)

პედაგოგობა ყოველთვის რთულ და საპასუხისმგებლო პროფესიათა რიგში მოიაზრება. მასწავლებლის პროფესიის განვითარება მომავალთან არის დაკავშირებული და ყველა ეპოქაში განსაკუთრებული ყურადღების თემას წარმოადგენს. პედაგოგის პროფესიის მოთხოვნადობისა და სიცოცხლისუნარიანობის შესანარჩუნებლად საჭიროა ხელი შეეწყოს მასწავლებლის პროფესიის პოპულარიზაციას, პრესტიჟის გაზრდასა და ამ პროფესიით ახალგაზრდების დაინტერესებას.

მეტად მნიშვნელოვანია იმ ხალხის დაფასება, რომელმაც მთელი თავისი შეგნებული ცხოვრება ქვეყნისა და მომავალი თაობის აღზრდას მიუძღვნა და თავისი ცხოვრების მნიშვნელოვანი ნაწილი სკოლას დაუთმო.

ქვეპროგრამის მიზანია აფხაზეთის ღვაწლმოსილი პედაგოგების დაფასება, მასწავლებლის პროფესიის მხარდაჭერა და პოპულარიზაცია, აფხაზეთის საჯარო სკოლებში პედაგოგების წახალისება, ახალგაზრდა თაობის სწავლისადმი მოტივაციის ამაღლების ხელშეწყობა.

3.1.8 „თანაბარი შესაძლებლობები - თანაბარი მზრუნველობა“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 15)

შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე მოზარდები საჭიროებენ სპეციალურ ფსიქო-სოციალურ აქტივობებში ჩართვას მათი ინტეგრირების მიზნით. მათი აღზრდა-განათლება მოითხოვს განსაკუთრებულ მიდგომას და ადაპტირებულ აქტივობებს. აღნიშნული ქვეპროგრამა ხელს უწყობს ძირითადი მიზნის მიღწევას - შშმ მოზარდების მაქსიმალურ ინტეგრირებას სოციუმთან, პიროვნული განვითარების რესურსების აქტივაციას. ასევე, არსებული კომუნიკაციური სირთულეების დაძლევის და სოციალური უნარ-ჩვევების ჩამოყალიბებას.

3.1.9 აფხაზური ენის პედაგოგთა ფინანსური მხარდაჭერა(ქვეპროგრამის კოდი 06 04 17)

საქართველოს კონსტიტუციით, აფხაზურ ენას, ქართულ ენასთან ერთად, აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკაში, აქვს სახელმწიფო ენის სტატუსი. აღნიშნული ავალდებულებს საქართველოს სახელმწიფოს ხელი შეუწყოს აფხაზური ენის შესწავლას, დაცვასა და განვითარებას.

აფხაზეთის ექვს საჯარო სკოლაში სწავლების საშუალო საფეხურზე არჩევითი საგნის სახით ისწავლება აფხაზური ენა. აფხაზური ენის სწავლება სკოლებში დაკავშირებულია რიგ სირთულეებთან: დაბალი ფინანსური ანაზღაურება, აფხაზური ენის სპეცილისტთა ნაკლებობა და სხვა.

3.1.10 „ სამოქალაქო განათლება- აქტიურ მოქალაქეთა პროგრამა “ (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 18) (ამოღებულია)

3.1.11 „ ვიცნობდეთ ქვეყნის გმირებს “ (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 19) (ამოღებულია)

3.2 აფხაზეთის მეცნიერთა მხარდაჭერის პროგრამა (პროგრამული კოდი 06 05)

პროგრამამ ხელი უნდა შეუწყოს აფხაზეთიდან დევნილ და აფხაზეთის საკითხზე მომუშავე მეცნიერებს თავიანთი შესაძლებლობების სრულად წარმოჩენაში, სრულფასოვანი სამეცნიერო კვლევების ჩატარებაში, ნაშრომების გამოცემაში, საზღვარგარეთის საგანმანათლებლო დაწესებულებებსა და ლაბორატორიებში გამოცდილების მიღებაში, ამ მუშაობის შედეგების გამოქვეყნებაში.

3.3 სამშვიდობო და სამოქალაქო განათლების მხარდაჭერის პროგრამა (პროგრამული კოდი 06 06) (ამოღებულია)

3.4 სამშვიდობო ინიციატივები, სამოქალაქო ინტეგრაცია, ნდობის აღდგენის მხარდაჭერა და დიალოგისაკენ მიმართული შესაძლებლობების გაძლიერება(პროგრამული კოდი 19 02)

იუსტიციისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის საკითხებში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრის აპარატის სტრატეგიის ნაწილია სამშვიდობო ინიციატივათა პროგრამა, რომელიც ითვალისწინებს ქართულ და აფხაზურ საზოგადოებას შორის ნდობის აღდგენის ხელშეწყობას, ტოლერანტობის უნარჩვევების განვითარებას, ადამიანის უფლებათა პატივისცემას, წიგნიერების დონის ამაღლების სტრატეგიების დაუფლებასა და დანერგვას პრაქტიკაში, ქართველი და აფხაზი მოსწავლე-ახალგაზრდების საგანმანათლებლო შესაძლებლობების განვითარების ხელშეწყობას ნდობის აღდგენისა და შერიგებისათვის.

3.4.1 სამშვიდობო რესურსები ქართულ-აფხაზური ურთიერთობების მხარდაჭერა (ქვეპროგრამის კოდი 19 02 01)

იუსტიციისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის საკითხებში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის

მინისტრის აპარატი აგრძელებს იმ პროექტების მხარდაჭერას, რომელიც დამორიშორებულ საზოგადოებებს შორის სახალხო დიპლომატიის, სოციალურ-ეკონომიკურ და კულტურულ-საგანმანათლებლო სფეროებში თანამშრომლობას წაახალისებს.

გამომდინარე იქიდან, რომ აფხაზეთის საკითხის გადაწყვეტა კვლავ ერთ-ერთ აქტუალურ გამოწვევად რჩება, მინისტრის აპარატს მნიშვნელოვნად მიაჩნია აღნიშნულ თემაზე ინფორმაციის მიწოდება მოხდეს იმ სამთავრობო და არასამთავრობო ჯგუფებისაგან და ექსპერტებისაგან, რომლებიც კონფლიქტების თემატიკაზე მუშაობენ, ვინც უშუალოდ მონაწილეობს აფხაზეთის პრობლემების კვლევისა და მოგვარების სამუშაო პროცესში, ამ პროცესების ს ხელშეწყობის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორია სახელმწიფო ინსტიტუტების, სამოქალაქო საზოგადოების, საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და ახალგაზრდა ლიდერების ძალისხმევით შესწავლილ და გაანალიზებულ იქნეს კონფლიქტი და შესაბამისი მექანიზმებით დაძლეულ იქნეს კონფლიქტის უარყოფითი შედეგები. სხვა სამშვიდობო რესურსებთან ერთად განსაკუთრებით მნიშვნელოვნად არის მიჩნეული სახალხო დიპლომატია, რომელიც ხელს შეუწყობს ომით დაზარალებულ მოსახლეობას შორის ნდობის აღდგენასა და შერიგების პროცესს.

3.4.2 ქართველი და აფხაზი ახალგაზრდების ჩართულობა ნდობის აღდგენისა და შერიგებისათვის (საერთაშორისო პროგრამა) აფხაზეთის დღისადმი მიძღვნილი კვირეული(ქვეპროგრამის კოდი 19 02 02) (ამოღებულია).

3.4.3 მშვიდობის ლაბორატორია (ქვეპროგრამის კოდი 19 02 03)

პროგრამაში ჩართული იქნება ქართული და აფხაზური საზოგადოებების წევრები. პროექტის განხორციელება ხელს შეუწყობს ქართულ-აფხაზური პარტნიორობის შემდგომ გაღრმავებას და ნდობის აღდგენის მოტივაციის ზრდას.

აფხაზეთის ტერიტორიაზე განსაკუთრებით გაძლიერდა ქართული კვალის წაშლისაკენ მიმართული საქმიანობა, რომელიც იწვევს არა მარტო ქართული მხარის, არამედ საერთაშორისო თანამეგობრობის აღშფოთებას. მნიშვნელოვანია არსებული რეალობა გაცნობიერებული იქნეს ქართულ-აფხაზური საზოგადოების მიერ, რათა მათ ერთად შეძლონ არსებული გამოწვევის დაძლევა და ამ კუთხით განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ახალგაზრდების ჩართულობა.

3.4.4 აფხაზეთის თემატიკაზე მომუშავე პროფესორების, დოქტორანტების და მაგისტრანტების ჩართულობა ნდობის აღდგენისა და შერიგების პროცესებში (ქვეპროგრამის კოდი 19 02 04)(ამოღებულია).

3.4.5 კვლევა - აფხაზეთიდან დევნილი საზოგადოების პოსტრავმული ადაპტაცია და მათი ჩართულობა საქართველოს სამოქალაქო საზოგადოების მშენებლობის პროცესში (ქვეპროგრამის კოდი 19 02 05)(ამოღებულია)

3.4.6 დიასპორების ჩართულობა ნდობის აღდგენისა და შერიგების პროცესებში (ქვეპროგრამის კოდი 19 02 06) (ამოღებულია)

3.4.7 ახალგაზრდა ლიდერები ერთიანი საქართველოსთვის-ჩართულობა ნდობის აღდგენის საკითხებში (ქვეპროგრამის კოდი 19 02 07) (ამოღებულია)

3.4.8 თემატური გზავნილები სამშვიდობო, ევროპულ და ევროაპლანტიკურ საკითხებზე(ქვეპროგრამის კოდი 19 02 08)

კონფლიქტის შედეგად გახლეჩილ ქართულ და აფხაზურ საზოგადოებებს შორის კომუნიკაციისა და ურთიერთობების გაძლიერება, თანამშრომლობის გააქტიურება ერთობლივი, პრაგმატული მნიშვნელობის საკითხებზე (განათლება, სოციალური მეწარმეობა, უსაფრთხო კეთილმეზობლური ურთიერთობები, ინტერკულტურული დიალოგი, ევროინტეგრაცია), საერთო კულტურული

მემკვიდრეობის საკითხებზე მსჯელობა, ანალიტიკური აზროვნებისა და აქტიური მოქალაქეობის განვითარება, რაც მნიშვნელოვანია ნდობის მშენებლობისთვის და კონფლიქტით დაზარალებული საზოგადოების წინაშე არსებული გამოწვევების გასამკლავებლად.

3.4.9 საერთაშორისო რესურსები ნდობის აღდგენისა და შერიგებისათვის(ქვეპროგრამის კოდი 19 02 09)

საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და პროგრამების შესახებ ცნობიერების ამაღლებას პოსტკონფლიქტურ საზოგადოებაში, საინფორმაციო კამპანიების მოწყობით;

სამოქალაქო ინტეგრაციის ცენტრების წარმატებული ბენეფიციარების ჩართულობის ხელშეწყობას საერთაშორისო პროგრამებში და კვალიფიციური კადრების მომზადებას;

საერთაშორისო საზოგადოების საერთაშორისო რესურსის მობილიზებას ნდობის აღდგენისა და შერიგებისათვის-სამოქალაქო ინტეგრაციის ონლაინ პლატფორმის შექმნას უცხოეთში მცხოვრები თანამემამულეებისთვის(დიასპორებისათვის), ვირტუალური ექსკურსიებისა და ონლაინ კონკურსების მოწყობას აფხაზეთის თემატიკაზე, რაც ამაღლებს მათ ცნობიერებას და გაზრდის ჩართულობის მოტივაციას ნდობის აღდგენისა და შერიგების პროცესებში.

ქვეპროგრამის ფარგლებში მოხდება იძულებით გადაადგილებულ პირთა საჭიროებების კვლევა და კვლევის შედეგები გამოყენებულ იქნება, როგორც ქვეპროგრამის ფარგლებში, ასევე მომზადდება რეკომენდაციები და მიეწოდება შესაბამის ინსტიტუციებს და დაინტერესებულ პირებს.

ქვეპროგრამის ფარგლებში აქტიურად ჩაერთვება სამოქალაქო ჩართულობის ცენტრები. გაუმჯობესდება მათი ინფრასტრუქტურა.

3.4.10 აფხაზური ისტორიის სახლი (ქვეპროგრამის კოდი 19 02 10)

აფხაზებსა და ქართველებს ერთობლივი ცხოვრების მრავალსაუკუნოვანი ისტორია აქვთ. ამ ისტორიის მანძილზე ისინი თანაბრად იზიარებდნენ გარეშე და შინაური მტრების მიერ მიყენებულ ტკივილს თუ საერთო გამარჯვებით გამოწვეულ სიხარულს. ქართველი და აფხაზი ხალხების თანაცხოვრების კვალი დღემდე შენარჩუნებულია აფხაზეთში და იგი მოიცავს არა მარტო საერთო ისტორიას, არამედ საერთო ტრადიციებს, საერთო რელიგიას, ისტორიულ-კულტურული მემკვიდრეობის საერთო ძეგლებს, რომელთა დაცვა ჩვენი მთავარი საზრუნავია.

აფხაზურ-ქართული კონფლიქტის მოგვარების გზაზე ერთ-ერთი მთავარი პრობლემა საზოგადოებებს შორის არსებული გაუცხოებაა, რომლის უფრო გაღმავების საშიშროებაც დღითი-დღე იზრდება, და ამის მიზეზად, შესაძლოა, რომ სწორედ ისტორიის კონფლიქტური ვერსიებით თაობათა აღზრდა მივიჩნიოთ.

ქვეპროგრამის მიზანია, შეიქმნას ეთნოგრაფიული სივრცე აფხაზური ისტორიისა და იდენტობის ძირითადი ნარატივების გათვალისწინებით.

ქვეპროგრამის ფარგლებში გათვალისწინებულია ლექციები (ადგილობრივი და გასვლითი), დისკუსიები (პანელურ და მრგვალი მაგიდის ფორმატში), გამოფენები (უნიკალური ხელნაწერების, საისტორიო დოკუმენტების, ფოტომასალის საფუძველზე), ფორუმები.

ქვეპროგრამის განხორციელება არა მარტო გააღრმავებს ქართულ-აფხაზურ ურთიერთობებს, არამედ ხელს შეუწყობს კულტურულ-ისტორიული ღირებულებებისა და საერთო ტრადიციების დაცვასა და პოპულარიზაციას, ორმხრივი ურთიერთობების სტაბილიზაციასა და სამშვიდობო პროცესების განვითარებას.

3.4.11 სამოქალაქო ინტეგრაციის მხარდაჭერა (ქვეპროგრამის კოდი 19 02 11)

სამოქალაქო ინტეგრაციის მხარდაჭერა ერთ-ერთ პრიორიტეტულ მიმართულებას წარმოადგენს სამშვიდობო პროცესებში. ამ მიზნით, თბილისსა და საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში შეიქმნა

სამოქალაქო ინტეგრაციის ცენტრები.

ქვეპროგრამის მიზანია, სამოქალაქო ჩართულობის ცენტრების დახმარებით სამოქალაქო საზოგადოების ცოდნის ამაღლება, ინტეგრაციის პროცესებისადმი ხელშეწყობა.

მთელი საქართველოს მასშტაბით მოსახლეობის სხვადასხვა ფენის წარმომადგენლებთან პირისპირ შეხვედრების მოწყობას სამოქალაქო ინტეგრაციის ცენტრებში, კვალიფიციური სამშვიდობო რესურსების მომზადებისთვის შესაბამისი ტრენინგების ჩატარებას;

სამოქალაქო ინტეგრაციის ცენტრის კურსდამთავრებულთა ქსელის შექმნას და მათი იდეებისა და ინიციატივების განხორციელების მხარდაჭერას;

ცენტრის კურსდამთავრებულების მონაწილეობით სხვადასხვა ქალაქებში მცირე ბიუჯეტის დონისძიებების ორგანიზებას;

დევენილი სამოქალაქო საზოგადოების მხარდაჭერას და რესოციალიზაციას და ინტეგრაციას. პროფესიული განვითარების სასწავლო კომპონენტის მხარდაჭერას.

3.6 აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებული და ოკუპირებულ აფხაზეთის ტერიტორიაზე მომუშავე ექიმების და საშუალო სამედიცინო პერსონალის გადამზადების პროგრამა -(პროგრამული კოდი 05 07)

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროში, სამედიცინო პერსონალის კვალიფიკაციის ამაღლებაზე განუხრელი ზრუნვის პირობებში, არსებით როლს იმენს სპეციალური სასწავლო-პრაქტიკული დონისძიებების დაგეგმვა და განხორციელება როგორც ოკუპირებული აფხაზეთის, ისე, დევნილთა სამედიცინო დაწესებულებების საკადრო პოტენციალისთვის, დევნილი ახალგაზრდა სპეციალისტებისთვის.

სპეციალისტებთან ურთიერთობებისას გამოიკვეთა, რომ ბევრი მათგანისთვის პრობლემურია ფასიანი სასწავლო პროგრამების გავლა, რადგან ის დაკავშირებულია მნიშვნელოვან ფინანსურ ხარჯებთან.

შესაბამისად, გადამზადების/კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნობრივი პროგრამის რეალიზების პირობებში სპეციალისტების დაინტერესების ხარისხი და ჩართულობა გაცილებით მაღალი იქნება.

აღსანიშნავია, რომ აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს გააჩნია ხანგრძლივი გამოცდილება სპეციალისტების გადამზადებისთვის ეფექტური პროგრამის რეალიზებაში.

პროგრამა ორიენტირებულ იქნება ზემოაღნიშნული მიმართულებებით მუშაობის გააქტიურებაზე, რაც მოიცავს: ა) აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ, აგრეთვე, ოკუპირებული აფხაზეთის ტერიტორიაზე მომუშავე სამედიცინო სფეროს სპეციალისტთა და ახალგაზრდა სპეციალისტთა მომზადება/გადამზადებას სხვადასხვა სასწავლო ციკლების საშუალებით კვალიფიკაციის ამაღლების, დახელოვნების სახით, რაც ხელს შეუწყობს მათი თეორიული ცოდნის ამაღლებას და პრაქტიკული უნარ-ჩვევების გაღრმავებას; ბ) ბენეფიციარებისთვის საჭირო ლიტერატურაზე (ნაბეჭდი მასალები, ელექტრონული ვერსიები) წვდომის ხელშეწყობას.

პროგრამის რეალიზაცია ხელს შეუწყობს: ა) თანამედროვე მედიცინის აქტუალურ, პრაქტიკული მნიშვნელობის მქონე საკითხებში სამედიცინო კადრების თეორიული მომზადების დონის ამაღლებას, რაც აუცილებელია სამედიცინო დახმარების მოცულობის და ოპერატიულობის გაზრდის, მომსახურების დონის და ხარისხის გაუმჯობესების თვალსაზრისით. ბ) პრაქტიკული უნარ-ჩვევების ათვისება-გაღრმავებას.

ზემოაღნიშნული 2 ძირითადი მიმართულება განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ოკუპირებული აფხაზეთის სამედიცინო დაწესებულებების საკადრო რესურსებთან მიმართებაში, რადგან რეგიონში კვალიფიკაციის ამაღლების განხორციელების შესაძლებლობა პრაქტიკულად არ არსებობს.

4. კულტურა, რელიგია, ახალგაზრდობის ხელშეწყობა და სპორტი

აფხაზეთიდან დევნილი მოსახლეობის სოციალური ჩართულობისა და ინტეგრაციის მიზნით კულტურულ - გასართობი და შემეცნებითი პროექტების განხორციელება. ოკუპირებულ ტერიტორიაზე არსებული ბავშვთა და მოზარდთა შემოქმედებითი ჯგუფების მხარდაჭერა. დევნილ ახალგაზრდებში პატრიოტული სულისკვეთების ამაღლების მხარდაჭერა, მასობრივი სპორტის ხელშეწყობა და ახალგაზრდებში ჯანსაღი ცხოვრების წესის დანერგვა.

ლიტერატურული და საგამომცემლო საქმიანობის ხელშეწყობისა და ამ მიზნით პროგრამების, წინადადებების, გეგმების შემუშავება. ხალხური ხელოვნების დარგების (ქორეოგრაფია, მუსიკა, თეატრი, სახვითი, ზეპირსიტყვიერება, ხალხური რეწვა, ფოლკლორი) დაცვა-განვითარების ხელშეწყობა და პოპულარიზაცია.

აფხაზეთის ძირძველი მემკვიდრეობის საინფორმაციო ბაზის შექმნა და მისი პოპულარიზაცია, ამ მიზნით სპეციალური გამოცემების, ვებ-გვერდების, ფილმების მომზადება.

შესაძლებლობების ფარგლებში აფხაზეთში არსებული მატერიალური და არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის გამოვლენის, შენარჩუნებისა და პოპულარიზაციის ღონისძიებათა განხორციელება და მათი ხელშეწყობა.

კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ღონისძიებათა განხორციელების უზრუნველყოფა, მისი შესწავლისა და მოვლა-პატრონობის მეთოდოლოგიის შემუშავება.

4.1 კულტურული ღონისძიებების მხარდაჭერის პროგრამა (პროგრამული კოდი 06 07)

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის განათლებისა და კულტურის სამინისტრო მნიშვნელოვან ამოცანად მიიჩნევს ქვეყანაში არსებული აფხაზეთის შემოქმედებითი რესურსებისა და ხელოვნების სხვადასხვა დარგის განვითარებას, პოპულარიზაციას, მათი სამშვიდობო როლის წარმოჩენას, აფხაზეთისა და საქართველოს შემოქმედებით ორგანიზაციებს შორის ტრადიციული კულტურული კავშირების აღდგენას, ხელოვნების სფეროში თავისუფალი, დაცული და კონკრეტული გარემოს ჩამოყალიბებას, მათ მხარდაჭერაში არასახელმწიფო სექტორის როლის ზრდის ხელშეწყობას.

სახელმწიფოს ხელშეწყობა მსოფლიოში საქართველოს პოზიტიური იმიჯის ჩამოყალიბებაში, აფხაზეთის კულტურის და მისი მდიდარი კულტურული მემკვიდრეობის როგორც ერთიანი ქართული კულტურისა და კულტურული მემკვიდრეობის ორგანული ნაწილის წარმოჩენაში.

აფხაზეთის კულტურასა და მის პოპულარიზაციაზე გამოხმაურებები სოციალურ ქსელებსა და მედია სივრცეში, როგორც ქვეყნის შიგნით ასევე საერთაშორისო არენაზე.

4.1.1 „საახალწლო ზეიმი დევნილი ბავშვებისათვის“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 07 03) (ამოღებულია)

4.1.2 „სადამოები“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 07 05)

ქვეპროგრამის ფარგლებში მოეწეობა აფხაზეთის დამსახურებული ხელოვნების საიუბილეო და ხსოვნის სადამოები, რითაც საზოგადოება უფრო ახლოს გაიცნობს მათ შემოქმედებას. აგრეთვე, ხელი შეეწყობა თავდადებულ მამულიშვილთა სახელების უკვდავყოფას, ახალგაზრდა თაობაში პატრიოტიზმის, ეროვნული გმირების ხსოვნისა და მათი სახელების პატივისცემის გრძნობის გაღვივებას.

საიუბილეო და ხსოვნის სადამოების აღნიშვნა გარკვეულწილად, საშუალებას მოგვცემს მივაპყროთ

საზოგადოების ყურადღება აფხაზეთის დამსახურებულ ხელოვანთა შემოქმედებას და გაუწიოთ მათ შემოქმედებას პოპულარიზაცია.

4.1.3 „გ. შარვაშიძის სახელობის პრემია“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 07 07)

ქვეპროგრამა მიზნად ისახავს გ. შარვაშიძის სახელობის პრემიის მინიჭებას სხვადასხვა დარგში შექმნილ ნაწარმოებებზე, რომლებმაც მხატვრული, სამეცნიერო და სხვა ღირებულებათა გამო საერთო ეროვნული აღიარება მოიპოვეს და წარმოადგენენ შენამდენს ქართული ლიტერატურის, მეცნიერების, პუბლიცისტიკისა და ხელოვნების დარგში.

პირებს, რომლებმაც პრემია მოიპოვეს, მიენიჭებათ წოდება _ „გიორგი შარვაშიძის სახელობის პრემიის ლაურეატი“ და გადაეცემათ პრემიის ლაურეატის დიპლომი და ფულადი ჯილდო.

4.1.4 „აფხაზეთის დღე“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 07 09) (ამოღებულია)

4.1.5 „ქართულ-აფხაზური კულტურის პოპულარიზაცია“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 07 10)

ქვეპროგრამა ითვალისწინებს აფხაზეთის კულტურის, ერთიანი ისტორიული წარსულისა და კულტურული მემკვიდრეობის ხელშეწყობას და პოპულარიზაციას (აფხაზეთის თემატიკაზე საზოგადოებრივ-პოლიტიკური, ისტორიულ-იურიდიული, სამეცნიერო-შემეცნებითი და სამხატვრო-შემოქმედებითი შინაარსის ფოტო, ვიდეო აუდიო, დოკუმენტური, სატელევიზიო და კინომატოგრაფიული მასალების, როგორც ქვეყნის შიგნით, ასევე, მის ფარგლებს გარეთ, შექმნის, მოპოვებისა და გავრცელების ხელშეწყობას, ისტორიულ-კულტურული ტერიტორიების და ობიექტების, შენობა-ნაგებობების, კულტურის უძრავი და მოძრავი ძეგლების, ფოლკლორის, მხატვრული სუვენირების, ხალხური რეწვის და ხელობის, პროფესიული ხელოვნების დარგებისა და ლიტერატურის, სახელოვნებო განათლების და მასთან დაკავშირებული პედაგოგიკის, სამეცნიერო კვლევისა და მეთოდის, ტექნოლოგიების, კულტურული და შემოქმედებითი მოღვაწეობის), ასევე კულტურულ - გასართობი შემეცნებითი პროგრამების მხარდაჭერას, საქართველოს და საერთაშორისო აუდიტორიის წინაშე აფხაზეთის კულტურის, ისტორიული წარსულისა და კულტურული მემკვიდრეობის წარდგენას, როგორც ერთიანი ქართული კულტურული მემკვიდრეობის ნაწილისა. გარდა ამისა, კულტურის სფეროში მოღვაწე აფხაზეთიდან დევნილი, ფიზიკური და იურიდიული პირების ფინანსურ მხარდაჭერას/თანადაფინანსებას - მათი კონკურსებში, ფესტივალებში, კულტურის დღეებში, ფორუმებსა და სხვადასხვა სახის შემოქმედებით და სამეცნიერო ღონისძიებებში მონაწილეობის უზრუნველსაყოფად.

ქვეპროგრამის მიზანია ქართულ-აფხაზური კულტურის, ერთიანი ისტორიული წარსულისა და კულტურული მემკვიდრეობის წარმოჩენა და პოპულარიზაცია, ასევე აფხაზეთიდან დევნილი, განსაკუთრებული მიღწევების მქონე ნიჭიერი და წარმატებული ხელოვანების ხელშეწყობა, შემოქმედებითი კოლექტივების განვითარებაზე ზრუნვა, ხელოვანთა ფინანსური მხარდაჭერა/თანადაფინანსება, რათა მონაწილეობა მიიღონ: კონკურსებში, ფესტივალებში, კულტურის დღეებში და სხვადასხვა სახის შემოქმედებით ღონისძიებებში.

4.1.6 გამოყენებითი ხელოვნების სასწავლო პროგრამა (ქვეპროგრამის კოდი 06 07 11)

ქვეპროგრამა ითვალისწინებს გამოყენებითი ხელოვნების სასწავლო კურსს, რომლის ფარგლებშიც აფხაზეთიდან დევნილი ახალგაზრდები შეძლებენ შეისწავლონ შემდეგი მიმართულებები:

- ა) ტიხრული მინანქარი;
- ბ) დაზგაზე ქსოვის ტექნიკა (გობელენი, ფარდაგი, ბატიკა, შიბორი);
- გ) მინის მხატვრული დამუშავება;

სასწავლო პროგრამის მიზანია დევნილი ახალგაზრდების დაინტერესება გამოყენებითი ხელოვნებით, რაც სამომავლოდ ხელს შეუწყობს მათ დასაქმებას. გინაიდან, დღეს აღნიშნული საჩქიანობა საკმაოდ

მომგებიანი და პერსპექტიულია სამომხმარებლო ბაზარზე.

გამოყენებითი ხელოვნების სასწავლო პროგრამა ხელს შეუწყობს დევნილი ახალგაზრდების სხვადასხვა მიმართულებით დახელოვნებას, რაც სამომავლოდ შესაძლებლობას მისცემს მათ თავად დასაქმდნენ და გამოიყენონ სასწავლო პროგრამისას მიღებული უნარ-ჩვევები.

4.1.7 ქართულ-აფხაზური სამუსიკო დიალოგი (ქვეპროგრამის კოდი 06 07 12) (ამოღებულია)

4.1.8 მნიშვნელოვანი თარიღებისადმი მიძღვნილი შეხვედრების ორგანიზება (ქვეპროგრამის კოდი 06 07 13) (ამოღებულია)

4.1.9 „ეპოქა ქალი“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 07 15) (ამოღებულია).

4.1.10 „ახალგაზრდა მწერალთა კონკურსი“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 07 16)

ახალგაზრდა თაობამ მხოლოდ გადმოცემით იცის აფხაზეთში განვითარებული ტრაგიკული მოვლენების შესახებ. ეს ის თაობაა, რომელმაც აქტიური მონაწილეობა უნდა მიიღოს პრობლემის გადაჭრაში, რისი საუკეთესო გზაც სწორედ კალამია. კონკურსი ერთგვარი მოტივაციაა ახალგაზრდა მწერალთათვის. საგულისხმოა, ეს ჯილდო არ აღიქმება, როგორც მხოლოდ მატერიალური მხარდაჭერა, არამედ ის გულისხმობს ახალგაზრდების დამოკიდებულებას ქართულ-აფხაზური ურთიერთობებისადმი, მათ სამშვიდობო როლს პრობლემის მოგვარების საკითხში.

ახალგაზრდა ნიჭიერი პოეტებისა და მწერლების აღმოჩენა და მათი შემოქმედების პოპულარიზაცია. ახალგაზრდა მწერლების დაახლოება და მშვიდობის გზავნილი ოკუპირებული აფხაზეთის ახალგაზრდობასთან.

კონკურსში გამარჯვებული ლიტერატორები დაჯილდოვდებიან ფულადი პრემიებითა და სიგელებით. კონკურსში გამარჯვებულთა ნაწარმოებები გამოიცემა წიგნად და საჩუქრად გადაეცემა ავტორებს და მოწვეულ სტუმრებს.

4.1.11 „ნიკოლოზ თაბუკაშვილის სახელობის პრემია“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 07 17)

ნიკოლოზ თაბუკაშვილის სახელობის პრემია გაიცემა კულტურაში შეტანილი განსაკუთრებული წვლილისა და ნაყოფიერი შემოქმედებითი მოღვაწეობისათვის;

ნიკოლოზ თაბუკაშვილის სახელობის პრემია ენიჭება სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების დარგში შექმნილ ნამუშევრების ავტორებს, რომელთაც ტექნიკური, შინაარსობრივი და სხვა ღირსებათა გამო აღიარება მოიპოვეს ქართული და აფხაზური სახვითი ხელოვნების დარგში.

ქვეპროგრამის მიზანია, საკონკურსოდ წარმოდგენილ ნაშრომებს შეაფასებს კომპენტენტური ჟიური და გამოავლენს საუკეთესოს საუკეთესოთა შორის.

4.1.12 „თავისუფალი პროექტების მხარდაჭერის კონკურსი“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 07 18)

კონკურსი ითვალისწინებს ხელოვნებისა და კულტურის პროექტების მეშვეობით საზოგადოებაში სამოქალაქო ღირებულებების დამკვიდრებას და კულტურულ ღონისძიებებში საზოგადოების ჩართულობისათვის ახალი შესაძლებლობების შექმნას. კონკურსში მონაწილეობა შეუძლიათ საქართველოს მოქალაქე ფიზიკურ პირებს და საქართველოში რეგისტრირებულ იურიდიულ პირებს.

პროექტი უნდა ემსახურებოდეს ქართულ- აფხაზურ თემას.

ა) ხელოვნებისა და კულტურის სფეროში ინოვაციური და კრეატიული პროექტების განხორციელების ხელშეწყობა;

ბ) ხელოვნების ახალი მიმართულებების, შემოქმედთა ახალი იდეების მხარდაჭერა;

გ) აქტუალური საკითხების კულტურისა და ხელოვნების გზით წარმოჩენა და საზოგადოებისთვის გაცნობა;

დ) ხელოვნებისა და კულტურის სფეროში შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების ინტეგრირება.

ხელი შეეწყობა ახალი იდეების, შემოქმედებითი-კრეატიული პროექტების განხორციელებას. ქართულ-აფხაზური თემატიკა წარმოჩინდება სხვადასხვა კუთხით.

4.2 სპორტული ღონისძიებების ხელშეწყობის პროგრამა (პროგრამული კოდი 06 08)

პროგრამის მიზანს წარმოადგენს აფხაზეთში პოპულარული და ტრადიციული სპორტის სახეობების (ფეხბურთის, კალათბურთის, ძალოსნობის, თავისუფალი და ბერძნულ-რომაული ჭიდაობის, ფარიკაობის, აღმოსავლური ორთაბრძოლების და ჭადრაკის) ხელშეწყობა და სხვა სახეობების წარმატებული სპორტსმენების ინდივიდუალური მხარდაჭერა.

მთავრობის მიზანია ხელი შეუწყოს აფხაზეთის სპორტსმენების მონაწილეობას ეროვნულ თუ საერთაშორისო ტურნირებზე, სპორტული გუნდების (მათ შორის ოკუპირებული ტერიტორიიდან) უზრუნველყოფას შესაბამისი ინვენტარითა და ეკიპირებით.

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობა მნიშვნელოვან ამოცანად მიიჩნევს საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდულ საქმეთა სამინისტროსთან და ახალგაზრდულ ორგანიზაციებთან მჭიდრო თანამშრომლობით გრძელვადიანი ხედვის ჩამოყალიბებას. მთავრობის მიზანია აფხაზეთის ახალგაზრდებს გაცნობიერებული ჰქონდეთ პასუხისმგებლობა ქვეყნისა და მისი მომავლის წინაშე, საკუთარი როლი საზოგადოებაში, განვითარებული ჰქონდეთ სწრაფვა, იყვნენ სასარგებლო ქვეყნისთვის და საზოგადოებისთვის, პატივი სცენ სხვა ადამიანის პიროვნულ ღირებულებებს და ჰქონდეთ სურვილი იზრუნონ საზოგადოების სხვა წევრებზე, ჰქონდეთ მოტივაცია თავად გადაწყვიტონ მათ წინაშე არსებული ამოცანები, თავად შექმნან კონკრეტული ინიციატივები.

4.2.1 სპორტულ ინიციატივათა მხარდაჭერა (ქვეპროგრამის კოდი 06 08 01)

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის განათლებისა და კულტურის სამინისტროს სპორტისა და ახალგაზრდულ საქმეთა სამმართველო ეხმარება სპორტსმენებს ქვეყნის ფარგლებს შიგნით და ასევე საზღვარგარეთ შეჯიბრებებში მონაწილეობის მიღებაში, სპორტული ინვენტარისა და ფორმების შეძენაში, სპორტსმენების რეგიონალურ და საერთაშორისო შეჯიბრებებში მონაწილეობისათვის და საწვრთნო შეკრებების დროს მგზავრობის დაფინანსებაში. საქართველოში უახლოეს მომავალში დაგეგმილია საერთაშორისო მასშტაბის მნიშვნელოვანი საერთაშორისო ღონისძიებების ჩატარება ამ ქვეპროგრამის დახმარებით მოხდება აფხაზეთიდან დევნილი სპორტსმენების შეჯიბრებებში მონაწილეობა (მგზავრობა), მათთვის სპორტული ინვენტარის შესყიდვა, სპორტული პრიზების - თასების შესყიდვა, შეჯიბრებებში მონაწილეობისათვის საწევრო შენატანის გადახდა. ყველაფერი ეს ხელს შეუწყობს სპორტსმენებს სასწავლო-საწვრთნო პროცესის წარმართვაში, სხვადასხვა სახის რეგიონალურ და საერთაშორისო სპორტულ ასპარეზობებში მონაწილეობის მიღებაში, რაც იქნება მოსამზადებელი ეტაპი, რათა აფხაზეთიდან დევნილი სპორტსმენები მოხვდნენ საქართველოს ნაკრებ გუნდებში და ღირსეულად წარმოაჩინონ ქვეყნის სახელი.

4.2.2. ტურნირები და აფხაზეთის ღია პირველობა სპორტის სხვადასხვა სახეობებში (ქვეპროგრამის

4.2.3 ვეტერან სპორტსმენთა და სპორტის მუშაკთა დაჯილდოვება (ქვეპროგრამის კოდი 06 08 04)

სპორტში მოქალაქეთა ვარჯიშისა და საქმიანობის უფლების სახელმწიფო უზრუნველყოფის შესაბამისი სოციალურ-ეკონომიკური პირობების შექმნის მიზნით მნიშვნელოვანია სათანადო დახმარებისა და შეღავათების გაწევა სპორტში მოღვაწე პენსიონერების, ობლების, ხელმოკლე ოჯახებსა და ინვალიდებისათვის.

პროგრამის მიზანია აფხაზეთის ვეტერანი სპორტსმენების, დამსახურებული მწვრთნელებისა და სპორტის მუშაკების სიგელებითა და ფასიანი საჩუქრებით დაჯილდოვების ღონისძიების მოწყობა.

4.2.4 აფხაზეთის სპორტის შესახებ წიგნის ბეჭდვა (ქვეპროგრამის კოდი 06 08 05) (ამოღებულია)

4.3 . კულტურული ფასეულობათა დაცვისა და პოპულარიზაციის პროგრამა (პროგრამული კოდი 06 10)

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის განათლებისა და კულტურის სამინისტროს მიერ აფხაზეთის მრავალსაუკუნოვანი კულტურული და უნიკალური ბუნებრივი მემკვიდრეობის მრავალფეროვნებას, რომელსაც თავისი წვლილი აქვს შეტანილი ზოგადსაგანობრივ ფასეულობათა შექმნაში. ვინაიდან, კულტურულ მემკვიდრეობას წვლილი შეაქვს ინდივიდუალურ და საერთო იდენტობის ფორმირებაში, ხელს უწყობს სოციალურ და ტერიტორიულ ერთიანობას და აქვს ეკონომიკური ღირებულება. შესაბამისად აუცილებელია შესაძლებლობების ფარგლებში აფხაზეთის ტერიტორიაზე არსებული მრავალფეროვანი კულტურული მემკვიდრეობის სრულფასოვნად შესწავლა, შენარჩუნება და გადაცემა მომავალი თაობებისათვის. როგორც ვიცით, აფხაზეთის მატერიალურ-კულტურული მემკვიდრეობა მუდმივად კარგავს თავის ავთენტურობასა და უნიკალურობას, მასზედ განხორციელებული ვანდალური აქტების შედეგად. საფრთხის წინაშეა საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის მნიშვნელოვანი ნაწილი, რაც განსაკუთრებით აფხაზეთის მკვიდრ მოსახლეობაზე და დევნილ ახალგაზრდებზე ახდენს უარყოფით გავლენას.

აღნიშნული პროგრამის ძირითადი მიზანია ყურადღება მიაპყროს და რეაგირება მოახდინოს აფხაზეთის კულტურის ფასეულობათა დაცვის და პოპულარიზაციის საკითხებზე. გამოიჩინოს სიფხიზლე და არ დაუშვას საქართველოში-აფხაზეთის კულტურული ფასეულობების მიმართ ნიჰილიზმის დანერგვა. კიდევ უფრო აქტიურად ჩაერთოს ამ ფასეულობათა დაცვისა და მომავალი თაობებისათვის გადაცემის საქმიანობაში. გააცნობიეროს კულტურის განსაკუთრებული როლი სოციალური თანხმობის, ეკონომიკური ზრდის, განათლებისა და კულტურათაშორისი დიალოგის განვითარებისათვის და ამ მიზნების განსახორციელებლად უზრუნველყოს ფართო საზოგადოებისა და პროფესიული წრეების ჩართულობა.

4.3.1 სამეცნიერო კონფერენცია (ქვეპროგრამის კოდი 06 10 01) (ამოღებულია)

4.3.2 „ საველე ბანაკი“ (შემეცნებითი ტურები, ექსკურსიები, არქეოლოგიური ბანაკი) (ქვეპროგრამის კოდი 06 10 08)(ამოღებულია)

4.3.3 „გავიღრმავოთ ცოდნა აფხაზეთის ისტორიის შესახებ“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 10 11)

აფხაზეთის ა/რ განათლებისა და კულტურის სამინისტროს საქმიანობის ერთ-ერთ სტრატეგიულ მიმართულებას წარმოადგენს აფხაზეთის კულტურულ ფასეულობებზე ზრუნვა და მათი პოპულარიზაციის ხელშეწყობა. ჩვენი მიმართვის საფუძველზე საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო მოახდენს ქ. თბილისის 5 საჯარო სკოლის შერჩევას, ხოლო ჩვენი მხრიდან მოვახდენთ პროფესორ-მასწავლებლების შერჩევა-მოძიებას. საჯარო

სკოლების მოსწავლეებისათვის დარგის სპეციალისტების მიერ წაკითხული იქნება ლექციების ციკლი თემატიკით: „საქართველოს ისტორია აფხაზეთის ჭრილში - ანტიკური ხანიდან დღემდე“.

ლექციების დასრულების შემდეგ გაიმართება ახალგაზრდული კონფერენცია, რომელშიც მონაწილეობას მიიღებენ ის მოსწავლეები, რომლებიც გაივლიან შესაბამის ლექციებს და მიღებული ცოდნის საფუძველზე მოამზადებენ საკონფერენციო თემებს.

პროექტის დასკვნით ნაწილში სალექციო კურსში მონაწილე პროფესორ-მასწავლებლებს გადაეცემათ ფასიანი საჩუქრები და დიპლომები, ხოლო პროექტში მონაწილე მოსწავლეებს დიპლომები და სერთიფიკატები.

4.3.4 კულტურული მემკვიდრეობა „ვიკიპედიაში“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 10 13) (ამოღებულია)

4.3.5 ბუკლეტი „კულტურული მემკვიდრეობა აფხაზეთში“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 10 15) (ამოღებულია)

4.3.6 საგამომცემლო სერია გზამკვლევი „აფხაზეთის რეგიონებში“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 10 16)

საგამომცემლო სერია: „გზამკვლევი, აფხაზეთის რეგიონები“ წარმოადგენს გზამკვლევს აფხაზეთის რეგიონების შესახებ. ჩვენ შევეცდებით ფართო საზოგადოებას შევთავაზოთ აფხაზეთის რეგიონები, როგორც ისტორიული მიმოხილვით, ასევე ამჟამინდელი ობიექტური ინფორმაციით.

მოსამზადებელი სამუშაოების ჩატარება - ფოტო და საარქივო მასალის მოძიება და შესაბამისი ისტორიული მიმოხილვით გამდიდრება. დაბეჭდვის მიზნით შესაბამისი სამუშაოების შესრულება.

საგამომცემლო სერიის თითოეული გამოცემა დაეთმობა აფხაზეთის თითო რეგიონს, როგორც იქ არსებული კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებს, ასევე ურბანულ განაშენიანებას, საფორტეფიკაციო ნაგებობების (რკინიგზის სადგურები, ნავსადგურის მისადგომები, შუქურები, ხიდები, გზები), სარეკრიაციო ზონები (უძველესი და თანამედროვე) რაიონში განთავსებულ მნიშვნელოვან ობიექტებს. ნაშრომი დაიბეჭდება ფერადი, ქართულ, რუსულ და ინგლისურ ენებზე სადაც აღბეჭდილი იქნება - დაერთვება მისი აღწერა-მოკლე ისტორია, მნიშვნელობა და ამჟამინდელი მდგომარეობა.

4.3.7 უცხოელთა თვალთ დანახული აფხაზეთი (მე-18, მე-19 საუკუნეების მოგზაურთა ჩანაწერები და ჩანახატები (ქვეპროგრამის კოდი 06 10 17)

„უცხოელთა თვალთ დანახული აფხაზეთი“ წარმოადგენს უცხო ქვეყნის მოგზაურთა მიერ შთაბეჭდილებებს აფხაზეთის შესახებ.

გამოცემაში შევა სხვადასხვა ქვეყნის მოგზაურთა (კარლა სერენა, ედუარდ მარტელი, ალექსანდრე ფონ ნორტმანი, ულიუს ფონ კლაპროტი, დიუ დე ბაი, დიუბუა დე მონტერე და სხვათა) შთაბეჭდილებები და დაკვირვებები, მათეული შეფასება ადგილობრივთა ტრადიციებზე, წეს-ჩვეულებებზე, ყოფაცხოვრებაზე. გამოიცემა სამ ენაზე: ქართული, რუსული, ინგლისური.

4.3.8 ფოტოალბომი „აფხაზეთის ფოტო-ისტორია“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 10 18)

ფოტოალბომი „აფხაზეთის უცნობი ფოტო-ისტორია“ წარმოადგენს ფოტოებს აფხაზეთის შესახებ.

ფოტოალბომში შევა ქობლიანიძეთა ფოტოკოლექცია, რომელიც ახლა უკვე საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის ფონდის ნაწილია, მე-19 საუკუნის 60-იანი წლებიდან, ანუ ფოტოგრაფიის დაარსებუდან მე-20 საუკუნის 50-იან წლებამდე დროის მონკვეთს მოიცავს, რომელიც ჩვენი ქვეყნის ოკუპირებული ტერიტორიის ისტორიას ინახავს.

ფოტოების მოძიება საქართველოს პარლამენტის ბიბლიოთეკის არქივში დაბეჭდვის მიზნით

შესაბამისი სამუშაოების შესრულება.

4.3.9 მოზაიკური კულტურა აფხაზეთში (ქვეპროგრამის კოდი 06 10 19)

გამოცემა „მოზაიკური კულტურა აფხაზეთში“ ასახავს აფხაზეთის ტერიტორიაზე მრავლად განთავსებულ მოზაიკურ ნიმუშებს.

გამომცემლობაში შევა აფხაზეთში (სანატორიუმები, დასავენებელი ადგილები, გაჩერებები, ზღვის სანაპირო, ქალაქის ცენტრები) მე-20 საუკუნის 60-80 წლებში შექმნილი მოზაიკური ნიმუშები, რომლებიც ითვლება მე-20 საუკუნის ხელოვნების ერთ-ერთ მიმდინარეობად.

4.3.10 იაპონური კულტურა სოხუმში (ქვეპროგრამის კოდი 06 10 20)

ქვეპროგრამა ითვალისწინებს გასული საუკუნის 50-80-იანი წლების ქ. სოხუმის (აფხაზეთის) კულტურული ცხოვრების განუყოფელი ნაწილის, ქ. სოხუმში მცხოვრები რუსი ხელოვანი დები ბუზნოვების - პაინისტი მარია, მევიოლინე ანასა და ავანგარდისტი მხატვრის ვარვარა ბუზნოვას ცხოვრებისა და შემოქმედების წარმოჩენას.

ქვეპროგრამის მიზანია კვლევა-ძიებისა და სოხუმელი ქართველი მეგობრების, მეზობლების, კოლეგების, მოწაფეების მოგონებებისგან შეკრას მარია, ანა და ვარვარა ბუზნოვების სოხუმური ბიოგრაფია. ბიოგრაფია, როგორც აფხაზეთის ისტორიულ-კულტურული ცხოვრების განუყოფელი ნაწილი, საიდანაც ვერავინ ამოგვშლის. ვფიქრობთ, ამ ისტორიამ ინტერნეტსივრცეშიც უნდა შეავსოს ის სიცარიელე, რომელიც სინამდვილეში დები ბუზნოვების ქართველი მეგობრებისა და მოწაფეების ადგილას ხელოვნურად არის გაჩენილი.

დები ბუზნოვების სოხუმური ცხოვრებისა და შემოქმედების ამსახველი საგანგებოდ მოძიებული მასალები განთავსდება ინტერნეტსივრცეშიც, რაც იქნება საუკეთესო პასუხი ისტორიის გამყალბებელთათვის, მათთვის, ვინც დიდი მონდომებით შლის ქართველების სახელებს ამ შემთხვევაში ცნობილი ხელოვანი დები ბუზნოვების ცხოვრებიდან და ზოგადად აფხაზეთის კულტურულ-ისტორიული წარსულიდან.

4.4. „ნიკოლოზ თაბუკაშვილის სახელობის პრემია“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 26 02) (ამოღებულია)

5.სოფლის მეურნეობა

5.1 მცენარეთა დაცვითი და ინვაზიურ დაავადებათა საწინააღმდეგო ღონისძიებების პროგრამები (პროგრამის კოდი 12 02) (ამოღებულია)

5.1.1 „ინვაზიური და სხვა სახის დაავადებათა საწინააღმდეგო ღონისძიებები“ (ქვეპროგრამის კოდი 12 02 01) (ამოღებულია)

5.1.2 „მცენარეთა დაცვის ღონისძიებების ხელშეწყობა“ (ქვეპროგრამის კოდი 12 02 02) (ამოღებულია)

5.1.3 აზიური ფაროსანას წინააღმდეგ გასატარებელი ღონისძიებები - (ქვეპროგრამის კოდი 12 02 03) (ამოღებულია)

5.1.5 „დევნილთა კოლექტიურ ცენტრში კეთილმოწყობისა და გამწვანების ღონისძიებები“

5.1.6 „მაღალეფექტური მრავალწლიანი კენკროვანი კულტურის (ლურჯი მოცვი) წარმოების განვითარების ხელშეწყობა“ (ქვეპროგრამის კოდი 18 07 03) (ამოღებულია)

5.1.7 „კოლხური ბზის გადარჩენის ღონისძიებები ფარგლებში საბაზისო სანერგე მეურნეობის ფუნქციონირება. (პროგრამის კოდი 18 07 04)

კოლხური ბზა (*Buxus Colchica*) - საქართველოს ფლორის რელიქტი და კავკასიის დენდროფლორის ენდემი, კოლხური ტყის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი კომპონენტი და დომინანტი სახეობაა. ის შედის ბზისებრთა ოჯახში (მარადმწვანე ბუჩქი ან ხე; სიმაღლე: 10 მ-მდე; დიამეტრი: 24 სმ-მდე). ბუნებრივად გავრცელებულია ძირითადად დასავლეთ საქართველოს სუბტროპიკულ ზონაში, მარტო აფხაზეთში მისი გავრცელების ფართობი 5 000 ჰა-ს აჭარბებდა. 2010 წლიდან ჯერ აჭარის ტერიტორიაზე, ხოლო შემდეგ დასავლეთ საქართველოს სხვა რეგიონებში გავრცელება დაიწყო დაავადებამ ბზის დამწვრობა, რომლის გამომწვევია სოკო - *Cylindrocladium buxicola*. 2014 წლიდან ის უკვე ფიქსირდება აფხაზეთის ტერიტორიაზე. ამავე დროს 2012 წელს სოჭის (რუსეთი) ოლიმპიური სოფლის გასამწვანებლად იტალიიდან შემოტანილ ბზის სარგავ მასალას შემოყვა მავნებელი - ბზის ალურა (*Cydalima perspectalis*), რომელმაც 2013 წლიდან დაიწყო გავრცელება აფხაზეთის ტერიტორიაზე და 2014 წლიდან კი ფართოდ მოედო დასავლეთ საქართველოს სხვა რეგიონებს. შედეგად კოლხური ბზის მასივები მნიშვნელოვნად დაზიანდა ან განადგურდა მთელ საქართველოს ტერიტორიაზე, ხოლო აფხაზეთში მიყენებულმა კატასტროფულ მასშტაბს მიაღწია - 80%-მდე ბზის ფართობი ფაქტიურად განადგურებულია. შექმნილი მდგომარეობა ერთმნიშვნელოვნად ხელისუფლების, სამოქალაქო სექტორის და ექსპერტების მხრიდან ფასდება, როგორც ეკოლოგიური კატასტროფა. ამ პრობლემის მოგვარებაში 2018 წლიდან აქტიურად ჩაერთო სააგენტო, კერძოდ ქ.თბილისში, კრწანისის რაიონში ქ. თბილისის მერიის მიერ უზურფრუქტის ფორმით 10 წლის ვადით გადმოცემულ ფართობზე მოეწყო და ფუნქციონირებს კოლხური ბზის სანერგეს მეურნეობა.

კოლხური ბზის სანერგის შემდგომი ფუნქციონირება გარკვეულწილად დამოკიდებულია კოლხური ბზის ნერგების კვლავწარმოებაზე, შესაბამისად სააგენტო გეგმავს 2021 წლის აგვისტოში 5000 ნერგის გამოყვანას ვეგეტატიური გამრავლების მეთოდით

5.1.8 „დევნილთა მოწყვლადი ჯგუფების დახმარება“ (ქვეპროგრამის კოდი 18 07 05) (ამოღებულია).

5.1.9 „დევნილთა დასაქმების ხელშეწყობა დაფინანსების პირველადი გადამუშავების საამქროს მოწყობა-ფუნქციონირების შედეგად“ (ქვეპროგრამის კოდი 18 07 06) (ამოღებულია).

5.1.10 „დევნილთა საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფა და მათი ეკონომიკური შესაძლებლობების ზრდა მრავალწლიანი კულტურის წარმოება-რეალიზაციის შედეგად“ (ქვეპროგრამის კოდი 18 07 07)

დევნილთა საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფა ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პრობლემაა, რომლის გადაჭრის მიზნით არაერთი მნიშვნელოვანი ღონისძიება გატარდა, თუმცა პრობლემის მასშტაბურობა მოითხოვს ყველაზე დონეზე - ცენტრალური ხელისუფლება, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობა, ადგილობრივი თვითმმართველობა, საერთაშორისო თუ ადგილობრივი დონორი ორგანიზაციები უფრო მეტ ძალისხმევას და კონკრეტულ, ხელშესახებ შედეგებზე ორიენტირებულ აქტივობებს. განსაკუთრებით ეს საკითხი მწვავეა რეგიონებში, მათ შორის ენგურის პირას მდებარე ადმინისტრაციულ ერთეულებში. სწორედ ამ რეგიონში თუნდაც მცირედი შემოსავლებით დევნილთა უზრუნველყოფის ხელშეწყობა გააუმჯობესებს მათ სოციალურ-ეკონომიკურ მდგომარეობას, ამავე დროს არსებული ფინანსური რესურსის სიმწირე კი მოითხოვს, ისეთი აქტივობების განხორციელებას, განსაკუთრებით სოფლის მეურნეობის სფეროში, რომელიც დროის მოკლე პერიოდში მოგვცემს კონკრეტულ შედეგს და იქნება ორიენტირებული თვითდასაქმებაზე. საკითხი კიდევ უფრო აქტუალური გახდა ბოლო პერიოდში გავრცელებული ეპიდემიის ფონზე, როცა სასურსათო უსაფრთხოებასა და ექსპორტზე ორიენტირებული პროდუქციის წარმოებას გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ჩვენი მოსახლეობის კეთილდღეობისათვის. ამ კუთხით პერსპექტიულია დაფინანსების ფოთლის წარმოება, რომელიც მოითხოვს არც თუ დიდ ფინანსურ რესურსს და გააჩნია მაღალი საექსპორტო პოტენციალი. თუმცა ადგილობრივ ბაზარზე მნიშვნელოვანია დეფიციტის დაფინანსების ნერგებზე, რომლის გარეშე ამ მეტად მნიშვნელოვანი აგრარული მიმართულების განვითარება რთული იქნება.

პროგრამის მიზანია აფხაზეთიდან დევნილთა დასაქმება და მათი საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფა დაფინანსების წარმოება-რეალიზაციის გზით, კერძოდ

ხობის მუნიციპალიტეტის სოფ. ხამისქურში სააგენტოს ბალანსზე არსებულ მიწის ფართობზე (ს/კ 49.19.22.025) მოწყობილ დაფინანსების სანერგესი გაგრძელება ნერგების გამოყვანისა და მათი მოვლა-პატრონობის პროცესი. ყოველწლიურად იგეგმება 80 000-მდე ნერგის გამოყვანა-რეალიზაცია.

პროგრამის სამიზნე ჯგუფი იქნება ხობის მუნიციპალიტეტში მცხოვრები აფხაზეთიდან დევნილები.

5.1.11 „დევნილთა საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფის ხელშეწყობა მარტივი ტიპის სათბურების რეაბილიტაცია-ფუნქციონირების გზით“ (ქვეპროგრამის კოდი 18 07 08) (ამოღებულია).

5.1.12 „ დევნილთა საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფა და მათი ეკონომიკური შესაძლებლობების ზრდა ერთწლიანი კულტურის წარმოება-რეალიზაციის შედეგად “ (ქვეპროგრამის კოდი 18 07 09)

დევნილთა მნიშვნელოვან ნაწილს ხელი არ მიუწვდება ელემენტარულ საარსებო წყაროებზე, რაც განსაკუთრებული სიმძაფრით დგას რეგიონებში. პრობლემის სიმწვავე მოითხოვს სწრაფ და ხელშესახებ შედეგებზე ორიენტირებულ აქტივობებს, განსაკუთრებით აგრარულ სექტორში, რომელიც მოგვცემს საშუალებას დროის მოკლე პერიოდში უზრუნველყოთ სამიზნე ჯგუფები შემოსავლებით. ეს პრობლემა კიდევ უფრო აქტუალურია კორონავირუსის პანდემიით გამოწვეული გამძაფრებული ეკონომიკური პრობლემების ფონზე, როც მცირდება სამუშაო ადგილები და ჩვენს თანამოქალაქეებს მკვეთრად შეუმცირდათ საარსებო წყაროები.

ამ მხრივ მნიშვნელოვანია ჯერ კიდევ გამოუყენებელი რესურსის მიმართვა ერთწლიანი კულტურის (სიმინდი) წარმოებაზე, რათა მოკლევადიან პერიოდში მივიღოთ გარკვეული შედეგი და გავლენა მოვახდინოთ თუნდაც რამდენიმე ჩვენი თანამოქალაქის კეთილდღეობაზე.

პროგრამის მიზანია ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის სოფ. რიყეში არსებული მიწის ნაკვეთის (ს/კ 43.09.02.399) ერთ კონტურზე - 8 ჰა სიმინდის მოყვანა-რეალიზაციის შედეგად აფხაზეთიდან დევნილთა საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფის ხელშეწყობა.

პროექტის სამიზნე ჯგუფი იქნება ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის ე.წ. „გამყოფი ხაზის“ მიმდებარე სოფლებში და მცხოვრები 7 აფხაზეთიდან დევნილი, რომლებიც მონაწილეობას მიიღებენ სიმინდის მოვალ-პატრონობაში.

5.1.13 „აფხაზეთიდან დევნილთა სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების ხელშეწყობა ერთწლიანი კულტურების წარმოების გზით“ (ქვეპროგრამის კოდი 18 07 10)(ამოღებულია)

5.1.14 „ახალი კორონავირუსის (COVID-19) საპრევენციო ღონისძიებების ხელშეწყობა“ (ქვეპროგრამის კოდი 18 07 11)

პროგრამის მიზანია აფხაზეთის ოკუპირებულ ტერიტორიიდან გადმოსული დევნილებისათვის ცალკეული პრევენციული მომსახურების გაწევა ახალი კორონავირუსის (კოვიდ 19)გავრცელებასთან დაკავშირებით.

5.1.15 „დევნილების ეკონომიკური ინიციატივების მხარდაჭერა“ (ქვეპროგრამის კოდი 18 07 12)

ქვეყნის მდგრადი ეკონომიკური განვითარების ერთ-ერთი პრიორიტეტული მიმართულებაა მცირე ბიზნესის ხელშეწყობა, როგორც უმუშევრობის საკმაოდ მაღალი დონის მნიშვნელოვნად შემცირების ქმედითი ინსტრუმენტი. შრომისუნარიანი მოსახლეობის დასაქმება და ღირსეული შემოსავლებით უზრუნველყოფა მოითხოვს სხვადასხვა დონეზე სახელმწიფოს მხრიდან მიზანმიმართულ და გრძელვადიან შედეგზე ორიენტირებულ ქმედებებს, რაც გულისხმობს ხელსაყრელი ბიზნეს-გარემოს შექმნას, მცირე ბიზნესის მხარდამჭერი პროგრამების განხორციელებას და ა.შ. მიუხედავად იმისა, რომ ქვეყანაში საკანონმდებლო დონეზე ბევრი გაკეთდა ბიზნესის ხელშეწყობისათვის ჯერ კიდევ აქტუალურია ფინანსურ რესურსზე და მატერიალურ-ტექნიკურ აქტივებზე ხელმისაწვდომობა, დაბალ დონეზეა ბიზნესის, განსაკუთრებით მცირეს შემთხვევაში, წარმოების უნარ-ჩვევები. ეს საკითხი ასევე აქტუალურია დევნილ მცირე ან დამწყები მიწარმეებისათვის.

საერთაშორისო თუ ადგილობრივი სამთავრობო თუ არასამთავრობო ორგანიზაციების არაერთმა კვლევამ დაადასტურა, რომ სწორედ მცირე ბიზნესის სექტორში დევნილთა ინიციატივების მხარდაჭერა მკვეთრად გამოხატული საჭიროებაა, შესაბამისად მათი ცოდნის გაუმჯობესება და მცირე ინვეტარით უზრუნველყოფა მისცემს საშუალებას განავითარონ თავიანთი ბიზნესი და უზრუნველყონ ღირსეული შემოსავლებით საკუთარი ოჯახები.

პროგრამის მიზანია დევნილთა მცირე ბიზნესის, მათ შორის აგრარული მიმართულებით მხარდაჭერა პროფესიული უნარ-ჩვევების გაუმჯობესებისა და მათი მატერიალურ-ტექნიკური მცირე აქტივებით უზრუნველყოფის გზით

5.1.16 „დევნილების კოლექტიურ ცენტრებში დასაქმების ხელშეწყობი ღონისძიებების გატარება“ (ქვეპროგრამის კოდი 18 07 13)

დევნილთა დასაქმების ხელშეწყობა და მათი უზრუნველყოფა სტაბილური საარსებო წყაროებით მიუხედავად სახელმწიფოსა და დონორი ორგანიზაციების მიერ გატარებული ღონისძიებებისა კვლავაც აქტუალური პრობლემაა. განსაკუთრებით მწვავე ეს საკითხი საქართველოში რეგიონებში განთავსებულ როგორც ახალ, ისე ძველ კოლექტიურ ცენტრებში. ამ კუთხით მნიშვნელოვანია დევნილთა ჩასახლებებში დევნილთა დასაქმების მიზნით მცირე საამქროებისა ან მომსახურების სერვისების მოწყობა, რომელიც საშუალებას მოგვცემს უზრუნველყოთ ისინი შემოსავლის სტაბილური წყაროთი.

პროგრამის მიზანია კოლექტიურ ცენტრებში მცხოვრები დევნილების დასაქმების ხელშეწყობის მიზნით მცირე საამქროებისა და მომსახურების სერვისების ობიექტების მოწყობა

5.2 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტროს საქვეუწყებო დაწესებულება – აგრარულ საკითხთა დეპარტამენტის პროგრამები (პროგრამის კოდი 18 09)

5.2.1 საშიში ინფექციური (ზოონოზური) დაავადებების საწინააღმდეგოდ იმუნიზაციის ჩატარებისა და ეპიზოოტური კეთილსაიმედობის შენარჩუნების პროგრამა აფხაზეთის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე (ქვეპროგრამის კოდი 18 09 01)

აფხაზეთის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობის საქმიანობის ძირითად მიმართულებას წარმოადგენს სოფლის მეურნეობის, მათ შორის მეცხოველეობის მეფუტკრეობისა და მეფრინველეობის პროდუქციის წარმოება-რეალიზაცია, რაც პრაქტიკულად წარმოუდგენელია ვეტერინარული მომსახურების გარეშე.

აფხაზეთის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა წლების განმავლობაში უკიდურესად მძიმეა, შესაბამისად ფინანსური რესურსის სიმწირის გამო ნაკლებად ხელმისაწვდომია აუცილებელი და თანამედროვე საპროფილაქტიკო-სამკურნალო ვეტპრეპარატები.

შინაური ცხოველებისა და ფუტკართა საპროფილაქტიკო-სამკურნალო ღონისძიებების ჩატარება, ისეთ დაავადებათა წინააღმდეგ, როგორცაა: ინვაზიური, გარე პარაზიტების, პიროპლაზმოზის, მასტიტების, ენდომეტრიტების, კუჭ-ნაწლავის სხვადასხვა დაავადებების, ემკარის, ჰემორაგიული სეპტიცემიის, ღორის კლასიკური ჭირის, წითელი ქარის, ფუტკრის ვაროატოზი, ამერიკული სიდამპლე, ნოზემატოზი ხელს შეუწყობს აფხაზეთის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე ეპიზოოტური კეთილსაიმედობის შენარჩუნებას და მის ეფექტურ კონტროლს.

ზემო აღნიშნულიდან გამომდინარე პროგრამა არის ერთადერთი საშუალება საჭირო ვეტპრეპარატების შეძენის და ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობის საკუთრებაში მყოფი შინაური ცხოველებისა და ფუტკართა ოჯახების დაავადებათა საწინააღმდეგო ვეტ.ღონისძიებების ჩატარების. ამასთანავე აღნიშნული პროგრამის ეფექტურად განხორციელება თავის მხრივ მეზობელი ქვეყნიდან და ოკუპირებული ტერიტორიიდან შინაური ცხოველების ინფექციური დაავადებებისა და ეპიდემიების გავრცელების საშიშროების მინიმუმზაციას მნიშვნელოვნად უწყობს

ხელს.

5.2.2 „მცენარეთა დაცვითი ღონისძიებების ხელშეწყობის პროგრამა“ (18 09 02)

ოკუპირებულ აფხაზეთის ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობის შემოსავლის ძირითადი წყაროა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის წარმოება და რეალიზაცია. ამ დარგში უმეტესი წილი მოდის ერთწლიან და მრავალწლიან კულტურებზე (თხილი, სიმინდი, ციტრუსი და სხვა), რომელთა მოსავლიანობა და შესაბამისად მოსახლეობის საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფა მნიშვნელოვნად დამოკიდებულია მცენარეთა დაცვის ღონისძიებების ეფექტურობაზე.

პროგრამის მიზანია გალის, ნაწილობრივ ტყვარჩელისა და ოჩამჩირის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობის შემოსავლების ზრდა თანამედროვე და ეფექტური მცენარეთა დაცვის ღონისძიებების გატარების ხელშეწყობის შედეგად, რაც ითვალისწინებს ღონისძიებების ორგანიზებას, საკონსულტაციო მომსახურებას და პერმანენტულ მონიტორინგს.

პროგრამის ფარგლებში განხორციელებული აქტივობები ხელს შეუწყობს მცენარეთა დაცვის ღონისძიებების ეფექტურ განხორციელებას, რაც შესაბამისად შეამცირებს მავნებლების პოპულაციას და დაავადებების გავრცელების ხარისხსა და მიყენებული ზიანის რაოდენობას.

5.2.3 მდ. ენგურის ე.წ. „გამყოფი ხაზის“ ორივე მხარეზე მცხოვრებ დევნილ ფერმერთა შემოსავლების ზრდის ხელშეწყობა“ (18 09 03)

ე.წ. „გამყოფი ხაზის“ ორივე მხარეს მცხოვრები ფერმერებისა და აგრო მეწარმეთა ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების ერთ-ერთი ძირითადი წყაროს წარმოადგენს სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის წარმოება, ინტენსიური ტექნოლოგიების დანერგვის გზით მაღალ ეფექტური მრავალწლიანი სასოფლო-სამეურნეო კულტურების წარმოების განვითარება, დაბალმოსავლიანი ხეხილოვანი და კურკოვანი კულტურების პერსპექტიული მაღალმოსავლიანი, ექსპორტზე ორიენტირებული ალტერნატიული ბაღებით ჩანაცვლების ხელშეწყობა.

-ადგილობრივი მოსახლეობის ხარისხიანი სანერგე მასალით უზრუნველყოფა, რაც გულისხმობს მაღალმოსავლიანი ჯიშების პოპულარიზაციას და მათ დანერგვას ფერმერულ მეურნეობებში.

-საკონსულტაციო მომსახურება, რაც ითვალისწინებს თანამედროვე და ეფექტური აგროტექნიკური ღონისძიებების ჩატარებას;

-ფერმერთა პროფესიული უნარ-ჩვევების გაუმჯობესება და წარმტებული აგრობიზნესისკენ მისწრაფვის მოტივაციის გაზრდას.

პროგრამის მიზანია გალის ოკუპირებული ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობისა და სამეგრელოს რეგიონში მცხოვრებ დევნილების შემოსავლების ზრდა და შესაბამისად მათი სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება თხილის და ტყემლის მაღალშემოსავლიანი ნერგების პოპულარიზაციისა და ფერმერთა პროფესიული უნარ-ჩვევების გაუმჯობესების გზით .

რეგიონში ძირითადად გავრცელებულია ადგილობრივი თხილის ჯიშები, რომელთა მოსავლიანობა, გაშენების დროს არასწორი აგროტექნიკური ღონისძიებების შედეგად, საკმაოდ დაბალია. ბოლო პერიოდში ბაზარზე გამოჩნდა მაღალმოსავლიანი, ძირითადად იტალიური ჯიშები-“Tonda di Giffoni”(ჯიფონი), “Romana” (რომანა) და “Tonda Gentile” (ტონდა ჯენტილე) რომლებიც თანდათან ანაცვლებენ ადგილობრივ ჯიშებს. თუმცა ეს პროცესი საკმაოდ რთულად მიდის, რაც განპირობებულია შემდეგი ფაქტორებით;

-ნერგების ფასი მაღალია ადგილობრივ ჯიშებთან შედარებით;

-გაშენების დროს აუცილებელია აგროტექნიკური ღონისძიებების მკაცრი დაცვა მაქსიმალური მოსავლიანობის (მინიმუმ 6-7კგ ერთ ძირზე) მისაღებად, რაც გარკვეულ ხარჯებთანაა დაკავშირებული;

-ფაქტიურად არ არის თავისუფალი ფართობები და უნდა მოხდეს ძველი პლანტაციების ჩანაცვლება, რაც ასევე ხარჯებთანაა დაკავშირებული და დამატებით გამოიწვევს ფერმერის შემოსავლების

დროებით წყვეტას/შემცირებას. თუმცა საშუალოვადიან პერიოდში ჩანაცვლების შედეგად მიღებული ფინანსური ეფექტი მნიშვნელოვანი იქნება.

პროგრამის ფარგლებში ე.წ. „გამყოფი ხაზის“ ორივე მხარეს მდებარე ადმინისტრაციული რაიონებში - გალი, ზუგდიდი, წალენჯიხა მოძიებული და შერჩეული იქნება 8 ფერმერი (3-5 ორივე მხარეს). რომელთა აქვთ სურვილი ჩანაცვლონ მაღალშემოსავლიანი იტალიური ჯიშით - ჯიფონი დაბალშემოსავლიანი ადგილობრივი ჯიშები. ასევე გააშენონ მაღალშემოსავლიანი ტყემლის პლანტაცია. თითოეული ფერმერის საკუთრებაში არსებულ პლანტაციებში მოხდება თხილის ახალი ჯიშის ნერგით ჩანაცვლება. ასევე გაშენდება ტყემლის სადემონსტრაციო ნაკვეთი. პროგრამით მათ გადაეცემათ უსასყიდლოთ თხილის ნერგები, მცენარეთა დაცვის საშუალებები და სასუქი. ე.წ. „გამყოფი ხაზის“ ორივე მხარეს მოეწყობა სადემონსტრაციო ნაკვეთი, რაც მისცემს დაინტერესებულ ადგილობრივ ფერმერებს საშუალებას უშუალოდ ნახონ ახალი ჯიშის უპირატესობა. დამატებით პროგრამით ორივე მხარეს მცხოვრები ფერმერებისათვის ჩატარდება 4 პრაქტიკული ტრენინგი სადემონსტრაციო ნაკვეთებზე, რაც ხელს შეუწყობს ფერმერთა პროფესიული უნარ-ჩვევების გაუმჯობესებას.

5.2.4 დევნილი მეფუტკრეობის პროფესიული უნარ-ჩვევების გაუმჯობესება და მათი მატერიალურ-ტექნიკური უზრუნველყოფა (18 09 04)

აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა მნიშვნელოვანი ნაწილი განსახლებულია რეგიონებში. მათი შემოსავლის ერთ-ერთ ძირითადად წყაროს წარმოადგენს აგრარული საქმიანობა, მათ შორის თაფლისა და მეფუტკრეობის პროდუქციის წარმოება-რეალიზაცია.

მეფუტკრეობა აფხაზეთში ბუნებრივ-კლიმატური პირობების გათვალისწინებით კარგად იყო განვითარებული, არაერთი ადგილობრივი მცხოვრები დასაქმებული იყო მაღალი ხარისხის თაფლისა და მეფუტკრეობის სხვა პროდუქციის წარმოებით. დევნილობის საწყის პერიოდში ქვეყანაში შექმნილი მძიმე სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობისა და მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის არ ქონის გამო დევნილმა მეფუტკრეებმა ვერ შეძლეს პროფესიული საქმიანობის გაგრძელება. ეტაპობრივად ეკონომიკის განვითარების კვალდაკვალ და სახელმწიფოს მხარდაჭერის შედეგად მეფუტკრეობის დარგმა მნიშვნელოვანი წინსვლა განიცადა, მათ შორის გაიზარდა დევნილ მეფუტკრეთა რაოდენობა. ევროპასთან გაფორმებული ასოცირების ხელშეკრულების ფარგლებში ევროპის ბაზარზე ქართული თაფლის დაშვების პერსპექტივებმა, რაც მნიშვნელოვნად ზრდის ამ პროდუქციის საექსპორტო პოტენციალს, დამატებითი სტიმული მისცა დარგის განვითარებას.

მეფუტკრეობის დარგში მნიშვნელოვანი პროგრესის მიუხედავად, რაც განაპირობა საერთაშორისო დონორი ორგანიზაციებისა და სახელმწიფოს მნიშვნელოვანმა ფინანსურმა მხარდაჭერამ, არსებობს ხელისშემშლელი ფაქტორები, რაც ხელს არ უწყობს თაფლისა და მეფუტკრეობის სხვა პროდუქციის წარმოების ზრდას, კერძოდ:

- დარგში დასაქმებულთა უმრავლესობა, მათ შორის აფხაზეთიდან დევნილები, წარმოადგენს მცირე მეფუტკრეებს, რაც ზრდის პროდუქციის თვითღირებულებას და შესაბამისად გავლენას ახდენს პროდუქციის რეალიზაციაზე
- მეფუტკრეთა პროფესიული უნარ-ჩვევების დაბალი დონე
- თანამედროვე ინვენტარზე ნაკლები ხელმისაწვდომობა (მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა მოძველებულია, ან საერთოდ არ გააჩნიათ ელემენტარული ინვენტარი ან მოწყობილობა) და ა.შ.

მეფუტკრეობის დარგის განვითარების სახელმწიფო თუ დონორი ორგანიზაციების სხვადასხვა მხარდაჭერ პროგრამებში ჯერ კიდევ საკმაოდ დაბალია აფხაზეთიდან დევნილ მეფუტკრეთა ჩართულობა, რასაც განაპირობებს ინფორმირებულობის დაბალი დონე, თანადაფინანსების რესურსის არქონა, მოთხოვნილი კრიტერიუმების დაუკმაყოფილებლობა და სხვა.

აფხაზეთიდან დევნილ მეფუტკრეთა უმეტესი წილი საქმიანობს დასავლეთ საქართველოში. პროგრამის ფარგლებში მოხდება შერჩეულ ბენეფიციართა პროფესიული უნარ-ჩვევებისა და მათი მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის გაუმჯობესება, რაც ხელს შეუწყობს მათ მიერ წარმოებული პროდუქციის 50-100% გაზრდას და შესაბამისად უზრუნველყოფს დამატებითი საარსებო წყაროებით.

5.3 „დევნილთა კოლექტიურ ცენტრში კეთილმოწყობისა და გამწვანების ღონისძიებები“ (12 05) (ამოღებულია)

6. ინსტიტუციური განვითარება, სამოქალაქო ინტეგრაცია და ქვეყნის ინტერესების მხარდაჭერა(პროგრამების ადმინისტრირება და მართვა)

6.1 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭო - (პროგრამული კოდი 01 00)

კანონშემოქმედებითი საქმიანობის გააქტიურება. აუცილებელი ბაზის შექმნა, რომელიც ხელს შეუწყობს ავტონომიური რესპუბლიკის ყველა სახელისუფლებო სტრუქტურის გამართულ ფუნქციონირებას, აფხაზეთის მომავლის პოლიტიკური სტატუსისა და კონსტიტუციური საფუძვლების შემუშავებას. მჭიდრო საქმიანი კავშირების დამყარება ქვეყნის საკანონმდებლო და ცენტრალურ აღმასრულებელ სტრუქტურებთან. საკონსტიტუციო ცვლილებების მომზადება აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის კონსტიტუციის საქართველოს კონსტიტუციასთან შესაბამისობაში მოსაყვანად. აფხაზეთში მიმდინარე პროცესების შესახებ მსოფლიოს პროგრესული საზოგადოებისათვის სწორი, ობიექტური ინფორმაციის მიწოდება. ოკუპირებულ ტერიტორიაზე ადამიანის უფლებების დარღვევის ფაქტების აღრიცხვა, ამ უფლებების დაცვისკენ მიმართული ღონისძიებების გატარება ქვეყნის შიგნით და საერთაშორისო არენაზე. აფხაზეთში განხორციელებული ეთნიკური წმენდისა და გენოციდის პოლიტიკური და სამართლებრივი ასპექტების შესახებ საერთაშორისო საზოგადოების ინფორმირება. აფხაზეთში კონფლიქტის დარეგულირების და აფხაზეთიდან დევნილთა პრობლემების გადაწყვეტაში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ხელისუფლების ჩართულობის ხარისხის ამაღლება. შერიგებისა და ნდობის აღდგენისაკენ მიმართული ღონისძიებების გატარებაში აქტიური მონაწილეობა. გამომდინარე იქიდან, რომ ოკუპირებულ ტერიტორიებზე გრძელდება ქართველთა ეთნიკური წმენდა, იკრძალება სწავლა ქართულ ენაზე, ნადგურდება ქართული ისტორიული და კულტურული ძეგლები, გასააქტიურებელია მუშაობა საერთაშორისო კომპეტენტურ ორგანოებთან (გაერო, ევროსაბჭო, ევროკავშირი...) რუსეთის მიერ აფხაზეთის ტერიტორიის ანექსიის მამხილებელი მასალების მოძიება, ობიექტური სინამდვილის გასაჯაროსება, სისტემური კონტაქტების უზრუნველყოფა და ობიექტური ინფორმაციის მიწოდება მეგობარი და წამყვანი სახელმწიფოების ხელმძღვანელებისათვის, მათ პოლიტიკურ და აკადემიურ წრეებში, სამოქალაქო სექტორში მხარდამჭერთა მოძიება და მათი დახმარებით სეპარატისტული რეჟიმის არაღიარების პოლიტიკის გააქტიურება. დეოკუპაციის თემის საერთაშორისო პოლიტიკური პროპაგანდის მიზნობრივი პროგრამების განხორციელება.

6.2 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის აპარატი (პროგრამული კოდი 02 01)

საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის უზრუნველსაყოფად, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის საქმიანობის კიდევ უფრო გააქტიურება და დევნილი საზოგადოების ინტელექტუალური და პოლიტიკურ-ეკონომიკური რესურსების მობილიზება;

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ლეგიტიმური სტრუქტურების აქტიური ჩართულობა კონფლიქტის სრულმასშტაბიან პოლიტიკურ დარეგულირებაში;

აფხაზეთში შექმნილ ვითარებასა და მიმდინარე პროცესებთან დაკავშირებით საერთაშორისო საზოგადოებისათვის ობიექტური ინფორმაციის მიწოდება;

საერთაშორისო თანამეგობრობის, პოლიტიკური და სამეცნიერო-აკადემიური წრეებისათვის ობიექტური ინფორმაციის მიწოდების მიზნით, საერთაშორისო კონფერენციებისა და მედიაფორუმების ორგანიზება, სამუშაო პროცესში საერთაშორისო ორგანიზაციების, მეცნიერებისა და ექსპერტების ფართო სპექტრის მონაწილეობის უზრუნველყოფა;

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის მონაწილეობა ოკუპირებულ ტერიტორიებთან მიმართებაში სახელმწიფო სტრატეგიის „ჩართულობა თანამშრომლობის გზით“ იმპლემენტაციის პროცესში;

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის საქმიანობა დევნილთა სოციალური და საყოფაცხოვრებო პირობების გაუმჯობესების მიმართულებით.

6.2.1. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის საქვეუწყებო დაწესებულება – „აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის არქივის სამმართველო“ (პროგრამული კოდი 02 04)

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის საარქივო საქმის მართვის, საქმის წარმოების სრულყოფისა და საარქივო ფონდის განვითარების მიზნით:

- აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის საარქივო ფონდის შევსება დოკუმენტებით მატერიალური სახით, საარქივო ფონდის დოკუმენტების ბაზის ფორმირება და მისი მუდმივი განახლება;
- აფხაზეთის საარქივო ფონდის დოკუმენტების, განურჩევლად მათი შენახვის ადგილისა (მათ შორის აფხაზეთის საარქივო ფონდში არსებული კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების), აღრიცხვის, დაცვისა და შენახვის, აგრეთვე საქმისწარმოებაში არსებული წესების დაცვის კონტროლი და ზედამხედველობა;
- აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის საარქივო ფონდის დოკუმენტებით სარგებლობა;
- აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის დაწესებულებათა არქივებისა და საქმისწარმოებაში დოკუმენტების ორგანიზაციის სრულყოფა, კოორდინაცია, ნორმატიული და მეთოდური უზრუნველყოფა;
- აფხაზეთის საარქივო საქმის განვითარების საკითხებზე პერსპექტიულ-მიზნობრივი პროგრამებისა და მიმდინარე გეგმების შემუშავება.

6.2.2 ა(ა)იპ „აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის საინფორმაციო-ანალიტიკური ცენტრი“ (პროგრამული კოდი 02 06)

ახალი ამბების, რუბრიკების, დოკუმენტური მასალებისა და მიუკერძოებელი ანალიტიკური ინფორმაციების მომზადება აფხაზეთის თემატიკასთან დაკავშირებულ მოვლენებზე.

აფხაზეთის პრობლემასთან დაკავშირებით ცენტრის საკომუნიკაციო არხებით მიღებული და მასმედიით გავრცელებული ინფორმაციების აკუმულირება, კვლევა, ანალიზი, შესწავლა, შეფასება, პროგნოზირება, რეკომენდაციების მომზადება და დაინტერესებული პირებისათვის წარდგენა.

აფხაზეთის კონფლიქტზე მომუშავე კონფლიქტოლოგთა, პოლიტიკურ მიმომხილველთა, ექსპერტთა და დაინტერესებული მხარეების მონაწილეობით, საერთაშორისო და ადგილობრივი კონფერენციების, სემინარების ორგანიზება და ჩატარება.

სამშვიდობო პოლიტიკის განხორციელების ხელშეწყობის მიზნით საერთაშორისო არასამთავრობო სექტორთან ურთიერთთანამშრომლობა; ექსპერტებისა და ანალიტიკოსების ჩართულობით საინფორმაციო-ანალიტიკური ვიდეომასალის მომზადება.

მულტიმედიური მეთოდების დანერგვა და განვითარება ცენტრის საკომუნიკაციო არხების სხვადასხვა პლატფორმებით.

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ოკუპირებული ტერიტორიის დეოკუპაციისა და დევნილთა საკუთარ სახლებში ღირსეული დაბრუნების პროცესში ჩართულობა და ხელშეწყობა.

აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკასთან დაკავშირებული საზოგადოებრივი, პოლიტიკური, ეკონომიკური, სოციალური, საგანმანათლებლო, კულტურული და სპორტული პროცესების საინფორმაციო უზრუნველყოფა.

აფხაზეთის პრობლემატიკასთან დაკავშირებით ინფორმაციის სისტემატიზაცია, არსებული და შესაძლო საფრთხეების იდენტიფიცირება, საინფორმაციო-ანალიტიკური მასალის მომზადება და მთავრობისთვის წარდგენა.

6.3 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო (პროგრამული კოდი 05 01)

- დევნილი მოსახლეობის სამედიცინო დაწესებულებების მიერ მიწოდებული სამედიცინო მომსახურების ხარისხის გაუმჯობესება; სამედიცინო პერსონალის უწყვეტი განათლების რეჟიმში გადამზადების პროგრამებსა და სხვადასხვა სამედიცინო ტრენინგებში ჩართვის ხელშეწყობა;
- ქვეყანაში აღიარებული პრიორიტეტული მიმართულებებით პროგრამების შემუშავება და შესაბამისად, დევნილი მოსახლეობისათვის პროგრამით განსაზღვრული სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომობის გაზრდა;
- სამედიცინო დაწესებულებათა მოქმედ ფედერალურ პროგრამებში ჩართვის ხელშეწყობა და ტექნიკური ბაზის გაუმჯობესება;
- დევნილი მოსახლეობის სამედიცინო აქტივობის (სამედიცინო ამბულატორიულ-პოლიკლინიკურ) დაწესებულებებში მიმართვები) ამაღლება;
- მოსახლეობაში სამედიცინო (სანიტარულ-ჰიგიენური) განათლების გავრცელების ხელშეწყობა; ჯანსაღი ცხოვრების წესის პროპაგანდა;
- ინტენსიური თანამშრომლობა საერთაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან დევნილთა სამედიცინო და სოციალური დახმარების ასპექტში;
- დევნილი მოსახლეობის ინფორმირებულობის გაზრდა მათი უფლებებისა (ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში) და მოქმედი სამედიცინო და სოციალური დახმარების შესახებ.

6.4 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის განათლებისა და კულტურის სამინისტრო (პროგრამული კოდი 06 01)

ერთიანი სახელმწიფო პოლიტიკის გატარება ზოგადი განათლების სფეროში და სამშვიდობო განათლების პოლიტიკის განხორციელება აფხაზეთის საჯარო სკოლებში და დევნილ ახალგაზრდებში, ეროვნული სასწავლო გეგმების დანერგვის ორგანიზება, ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრის ხელშეწყობა ეროვნული შეფასებების განხორციელებაში. ოკუპირებული ტერიტორიის პედაგოგებისათვის საგნობრივი ტრენინგების პროგრამების განხორციელება, საგანმანათლებლო რესურსცენტრების ფუნქციონირების ხელშეწყობა;

სამშვიდობო განათლების, პროფესიული ორიენტაციისა და კარიერის დაგეგმვის, პროფესიული განათლების და მთელი ცხოვრების განმავლობაში საბაზო კომპეტენციების დაუფლების პროგრამების განხორციელებაზე ხელშეწყობა;

ინოვაციური პროგრამების განხორციელებისათვის დამატებითი სახსრების მოზიდვის მიზნით, სახელმწიფო, არასამთავრობო, საერთაშორისო ორგანიზაციებთან და საზოგადოებრივ ასოციაციებთან პარტნიორული ურთიერთობების დამყარება;

პროფესიული ხელოვნების დარგების (თეატრი, მუსიკა, სახვითი ხელოვნება, კინო, ქორეოგრაფია) განვითარების სტრატეგიის შემუშავება, პროფესიონალ შემოქმედთა, ინდივიდუალურ შემსრულებელთა და შემოქმედებითი კოლექტივების (საგასტროლო და საკონცერტო, საკონკურსო და საფესტივალო, საგამოფენო და ა.შ.) მოღვაწეობა, ხელშეწყობა და მოღვაწეობის პოპულარიზაციის უზრუნველყოფა;

კულტურულ - გასართობი და შემეცნებითი პროექტების განხორციელება აფხაზეთიდან დევნილი მოსახლეობის სოციალური ჩართულობისა და ინტეგრაციის მიზნით. ოკუპირებულ ტერიტორიაზე არსებული ბავშვთა და მოზარდთა შემოქმედებითი ჯგუფების მხარდაჭერა. დევნილ ახალგაზრდებში პატრიოტული სულისკვეთების ამაღლების მხარდაჭერა, მასობრივი სპორტის ხელშეწყობა და ახალგაზრდებში ჯანსაღი ცხოვრების წესის დანერგვა;

ლიტერატურული და საგამომცემლო საქმიანობის ხელშეწყობისა და ამ მიზნით პროგრამების, წინადადებების, გეგმების შემუშავება, ხალხური ხელოვნების დანერგვის (ქორეოგრაფია, მუსიკა, თეატრი, სახვითი ხელოვნება, ზეპირსიტყვიანობა, ხალხური რეწვა, ფოლკლორი) დაცვა-განვითარების ხელშეწყობა და პოპულარიზაცია;

აფხაზეთის ძირძველი მემკვიდრეობის საინფორმაციო ბაზის შექმნა და მისი პოპულარიზაცია, ამ მიზნით სპეციალური გამოცემების, ვებ-გვერდების, ფილმების მომზადება;

შესაძლებლობების ფარგლებში აფხაზეთში არსებული მატერიალური და არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის გამოვლენის, შენარჩუნებისა და პოპულარიზაციის ღონისძიებათა განხორციელება და მათი ხელშეწყობა.

კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ღონისძიებათა განხორციელების უზრუნველყოფა, მისი შესწავლისა და მოვლა-პატრონობის მეთოდოლოგიის შემუშავება;

სამშვიდობო განათლებისა და კულტურის უზრუნველყოფის მიზნით ქვეყნის ერთიანი პოლიტიკის ორგანიზება-კოორდინაციაზე ზრუნვა;

სამინისტროს მართვის სფეროში ინფორმაციული სისტემების დანერგვის ხელშეწყობი პროგრამებისა და პროექტების შემუშავება და განხორციელება;

ბავშვთა და ახალგაზრდების საქმეთა სფეროში სამთავრობო პოლიტიკის

განხორციელების კოორდინაცია;

სამინისტროს საინფორმაციო საჭიროებებიდან გამომდინარე, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვება, დამუშავება და ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა, მონაცემთა ბაზის დადგენა.

6.4.1 ზემო აფხაზეთის საგანმანათლებლო რესურს-ცენტრი (პროგრამული კოდი 06 02)

6.4.2 გალის რაიონის საგანმანათლებლო რესურს-ცენტრი (პროგრამული კოდი 06 03)

რესურს-ცენტრების მიზანია განათლების სფეროში საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსა და აფხაზეთის განათლებისა და კულტურის სამინისტროს ხელშეწყობა ერთიანი სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელებაში.

კანონმდებლობით მინიჭებული უფლებამოსილების ფარგლებში რესურს-ცენტრი ახორციელებს სამოქმედო ტერიტორიაზე არსებულ საჯარო სამართლის იურიდიულ პირის ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებში, სააღმზრდელო და საგანმანათლებლო-სააღმზრდელო დაწესებულებებში, პროფესიულ საგანმანათლებლო დაწესებულებებსა და სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებებში მიმდინარე პროცესების კვლევასა და ზედამხედველობას;

კონტროლს უწევს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ დამტკიცებული ეროვნული სასწავლო გეგმების, სტანდარტების და სპეციალური საგანმანათლებლო პროგრამების შესრულებას მის სამოქმედო ტერიტორიაზე არსებულ საგანმანათლებლო, სააღმზრდელო, პროფესიულ და საგანმანათლებლო – სააღმზრდელო დაწესებულებებში;

წარუდგენს აფხაზეთის განათლებისა და კულტურის სამინისტროს რეკომენდაციებს და წინადადებებს სამოქმედო ტერიტორიაზე არსებული საჯარო სკოლების რეორგანიზაციის, ლიკვიდაციის, აგრეთვე საჯარო სკოლების, სააღმზრდელო და საგანმანათლებლო – სააღმზრდელო დაწესებულებების დაფუძნების შესახებ;

ხელს უწყობს აფხაზეთის განათლებისა და კულტურის სამინისტროს მიერ სახელმწიფო ენების –ქართულისა და აფხაზურის- განვითარებისა და გავრცელების მიზნით დაგეგმილი ღონისძიებების, სპეციალური პროგრამებისა და პროექტების განხორციელებას სამოქმედო ტერიტორიაზე;

ახორციელებს სამოქმედო ტერიტორიაზე არსებულ ზოგადსაგანმანათლებლო, პროფესიულ-

საგანმანათლებლო, სააღმზრდელო და საგანმანათლებლო – სააღმზრდელო დაწესებულებების მატერიალურ-ტექნიკური, ადამიანური და ფინანსური რესურსების შესახებ მონაცემთა შეგროვებას და დამუშავებას;

ასრულებს საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ და აფხაზეთის განათლებისა და კულტურის მინისტრის მიერ კანონმდებლობის საფუძველზე დაკისრებულ სხვა ფუნქციებს.

6.6 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის იძულებით გადაადგილებულ პირთა - დევნილთა სამინისტრო (პროგრამული კოდი 11 01).

-აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ოკუპირებული ტერიტორიიდან იძულებით გადაადგილებული სოციალურად დაუცველი მოსახლეობის სოციალურ – ეკონომიკური მდგომარეობის შესწავლა, შეფასება და მათთვის შესაძლებლობის ფარგლებში დახმარების გაწევა მიზნად ისახავს დევნილი მოსახლეობის სოციალურ – ეკონომიკური მდგომარეობის, მათი ფსიქოლოგიური ფონის გაუმჯობესებას, პროფესიული განათლების დონის განვითარება –ამაღლებას.

კომპაქტური ჩასახლების ობიექტებში განსახლებულ აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის, საყოფაცხოვრებო პირობების შესწავლისა და ერთიანი საინფორმაციო ბაზის შექმნასთან დაკავშირებული სამუშაოების მონიტორინგი;

დევნილთა კომპაქტურ ჩასახლებებში მიმდინარე სარემონტო – სარეაბილიტაციო სამუშაოების ადგილზე შესწავლა, ინფორმაციის დამუშავება-ანალიზი და ზემდგომი ორგანოებისთვის მიწოდება; აფხაზეთიდან დევნილ, სოციალურად დაუცველ კატეგორიებზე ერთჯერადი მატერიალური დახმარების გამცემი კომისიების საქმიანობის კოორდინაცია;

აფხაზეთიდან დევნილი და აფხაზეთის ტერიტორიაზე მაცხოვრებელი მოქალაქეების სამხედრო-სავალდებულო და სამხედრო-სარეზერვო სამსახურში აღრიცხვა-გაწვევის ორგანიზაციების მოქცევა კანონმდებლობის ჩარჩოში.

6.7 აფხაზეთის ავტონომიური სოფლის მეურნეობის, გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების დეპარტამენტი (პროგრამული კოდი 12 01) (ამოღებულია)

6.8 სსიპ "გამწვანებისა და გარემოსდაცვითი პროექტების სააგენტო" (პროგრამული კოდი 12 03 ამოღებულია)

6.9 აფხაზეთის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტრო (პროგრამული კოდი 18 01)

- საფინანსო-საბიუჯეტო სისტემის სრულყოფა და გამჭვირვალობა;

-საბიუჯეტო დაწესებულებებში საფინანსო-საბიუჯეტო დისციპლინის გამკაცრება;

- აღებული ვალდებულებების სრულყოფილად დაფინანსება;

- საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან მჭიდრო თანამშრომლობა შემოსავლების დამატებითი წყაროების მოძიების მიზნით, რათა ბიუჯეტში გაიზარდოს სოციალური პროგრამების დაფინანსების ხვედრითი წილი;

- ხაზინის მეშვეობით აფხაზეთის ბიუჯეტიდან სახსრების გაცემა, შემოსავლებისა და ხარჯების ოპერატიული კონტროლის დაწესება კანონმდებლობის შესაბამისად;

- დაწესებულებათა საფინანსო სამსახურებისათვის შესაბამისი მეთოდური მითითებებისა და ლიტერატურის მიწოდება, კონსულტაციებისა და ტრენინგების ჩატარება;

- მხარჯავი დაწესებულებების მიერ შესყიდვების განხორციელებისას კონტროლის დაწესება მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად;

სტატისტიკური ანგარიშების მიღება - დამუშავება, სტატისტიკური ბიულეტენებისა და კრებულების გამოშვება, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ეკონომიკური და სოციალური მდგომარეობის შესახებ ყოველკვარტალური და წლიური ანალიტიკური ბარათების მომზადება დარგთა ჭრილში;

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის კუთვნილი ქონებისა (უძრავ-მოძრავი) და წილების - აქციების მართვა, განკარგვა მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად;

საქართველოს ტერიტორიაზე მოქმედ საერთაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან და ფონდებთან ურთიერთობის გაღრმავება იგპ-თა სოციალურ - ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით;

მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარების ხელშეწყობა.

6.9.1 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და დარგობრივ ეკონომიკის სამინისტროს საქვეუწყებო დაწესებულება - ინფრასტრუქტურისა და დარგობრივ საკითხთა დეპარტამენტი (პროგრამული კოდი 18 02)

აფხაზეთის ეკონომიკის დარგების მდგომარეობის ანალიზი, ურბანული დაგეგმარების, სივრცითი-ტერიტორიული დაგეგმვის, არქიტექტურული და სამშენებლო-საინჟინრო საქმიანობის ზედამხედველობის განხორციელების მეთოდური ხელმძღვანელობა, აფხაზეთიდან დევნილებში მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარების ხელშეწყობა, აფხაზეთის ტერიტორიაზე ეკონომიკის დარგების განვითარების მდგომარეობის შესახებ ინფორმაციის მოპოვება, ანალიზი.

6.9.2 სსიპ - „აფხაზეთის გეოლოგიისა და მინერალური რესურსების სააგენტო“- (პროგრამული კოდი 18 03 01)

აფხაზეთის სანაპირო ზოლის გეოეკოლოგიური მონიტორინგი;

აფხაზეთის გეოლოგიური ფონდური მასალის სისტემატიზაცია და ანალიზი;

მინერალური რესურსების საბადოების ეკონომიკური შეფასება;

გეოინფორმაციული პაკეტების შექმნა და მინერალური რესურსების უკანონო მოპოვების მონიტორინგი თანამედროვე დისტანციური მეთოდებით.

6.9.2.1 შავი ზღვის სანაპირო ზოლის ოკუპირებული აფხაზეთის მონაკვეთზე ანთროპოგენიული ზემოქმედების შედეგების ანალიზი, მართვის სტრატეგია და სენსიტიურ უბნებზე პრევენციული ღონისძიებების განხორციელების მეთოდები- (პროგრამული კოდი 18 03 02)

სანაპირო ზონის მორფოდინამიკურ წონასწორობის რეანიმაციის შესაძლებლობის მოძიება ლითოდინამიკური პროცესების მართვის გზით ყოველი დინამიკურ რაიონის ფარგლებში. დასმული ამოცანის გადაწყვეტა ითვალისწინებს პლაჟამგები ნაშალი მასალის ბიუჯეტის ბალანსირების მიღწევას და მის შემდგომ შენარჩუნებას ყველა ქვესისტემაში. ეს შესაძლებელია მიღწეულ იქნას ისტორიულ წარსულში არსებული ლითოდინამიკური პირობების ხელოვნურად შექმნის გზით.

6.9.2.2 დევნილთა კომპაქტური განსახლების ობიექტებში კომპლექსური გეოეკოლოგიური კვლევების განხორციელება, გასატარებელი ღონისძიებების დასახვა და სადებიზინფექციო სამუშაოების ჩატარება. (პროგრამული კოდი 18 03 03)

პროექტი ითვალისწინებს ქვეყნის მასშტაბით არსებული კომპაქტურად ჩასახლებულ ობიექტთა კადასტრული ხასიათის ინფორმაციული სისტემის შექმნას (რუკა) და მოპოვებული ინფორმაციის შედეგად მუდმივად განახლებადი მონაცემთა ბაზის ფორმირებას. ამ ორი კომპონენტის დანერგვა ყველა დაინტერესებულ მხარეს მისცემს შესაძლებლობას ეფექტურად დაგეგმოს პრობლემების გადაჭრისკენ მიმართული აქტივობები, სწორად დაგეგმოს პოლიტიკა და ადვილად იქნეს მიღწეული გაზომვადი შედეგი. საჭიროების შემთხვევაში არაპრივატიზებული დევნილთა განსახლების ობიექტების მდგრადების შესწავლა შესაბამისი ექსპერტიზის ბიუროს მიერ.

დევნილთა განსახლების ობიექტებში პანდემიისაგან დაცვის ღონისძიებების გატარება.

დევნილთა განსახლების ობიექტებში სადიზენფექციო სამუშაოების ჩატარება გეგმიურად და დამატებით საჭიროებების მიხედვით.

6.9.2.3 ქართულ-აფხაზური თანამშრომლობის ფორმატში რეგიონში მავნებელ-დაავადებების წინააღმდეგ ბრძოლის ღონისძიებების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 18 03 04) (ამოღებულია)

6.9.2.4 დევნილთა კომპაქტური განსახლების ობიექტებში საერთო სარგებლობის ფართების ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობებისათვის გადაცემის ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 18 03 05)

პროექტის უპირველეს ამოცანას წარმოადგენს დევნილთა 150 კომპაქტურ ჩასახლებაში შექმნილი ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობებისთვის მათ საერთო სარგებლობაში არსებული ფართების კერძო საკუთრებაში გადაცემა. შერჩეულ 80 ობიექტზე ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობების საერთო სარგებლობის ფართების აზომვა, შემდგომი რეგისტრაციის მიზნით. აზომვით ნახაზებზე მაიდენტიფიცირებელი მონაცემების დატანა, რადგან დღევანდელი მდგომარეობით უმრავლეს შემთხვევაში ვერ დგინდება საჯარო რეესტრის ამონაწერით, თუ შენობის რომელ ნაწილში გადაეცა ბინა დევნილ ოჯახს, რაც, მათ პრობლემას უქმნით მესაკუთრის მიმართ მინიჭებული უფლებების გამოყენებაში. წინა წლებში არსებული ხარვეზების იდენტიფიცირება და აღმოფხვრა.

დევნილთა განსახლების ობიექტებში წითელი ხაზების კორექტირების მიზნით საკადასტრო აზომვითი სამუშაოების განხორციელება.

6.9.3 სსიპ აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის სავაჭრო-სამრეწველო პალატა (პროგრამული კოდი 18 06)

მეწარმე სუბიექტების კოორდინაცია, სამეწარმეო საქმიანობის განვითარება, ინვესტიციების მოზიდვა, მეწარმეთა ინტერესების დაცვისა და მათი საქმიანობისათვის ხელსაყრელი პირობების შექმნა. საქართველოსა და საზღვარგარეთის ქვეყნების საწარმოებს შორის სავაჭრო, სამრეწველო, სამეცნიერო-ტექნიკური კავშირების დამყარებისა და განვითარებისათვის ხელშეწყობა.

6.9.4. სსიპ დევნილთა საარსებო წყაროების მხარდამჭერი პროექტებისა და პროგრამების სააგენტო (პროგრამული კოდი 18 07 01)

ქვეყნის მდგრადი ეკონომიკური განვითარების ერთ-ერთი პრიორიტეტული მიმართულებაა მცირე ბიზნესის ხელშეწყობა, როგორც უმუშევრობის საკმაოდ მაღალი დონის მნიშვნელოვნად შემცირების ქმედითი ინსტრუმენტი. შრომისუნარიანი მოსახლეობის დასაქმება და ღირსეული შემოსავლებით უზრუნველყოფა მოითხოვს სხვადასხვა დონეზე სახელმწიფოს მხრიდან მიზანმიმართულ და გრძელვადიან შედეგზე ორიენტირებულ ქმედებებს, რაც გულისხმობს ხელსაყრელი ბიზნეს-გარემოს შექმნას, მცირე ბიზნესის მხარდამჭერი პროგრამების განხორციელებას და ა.შ. მიუხედავად იმისა, რომ ქვეყანაში საკანონმდებლო დონეზე ბევრი გაკეთდა ბიზნესის ხელშეწყობისათვის ჯერ კიდევ აქტუალურია ფინანსურ რესურსზე და მატერიალურ-ტექნიკურ აქტივებზე ხელმისაწვდომობა, დაბალ დონეზეა ბიზნესის, განსაკუთრებით მცირეს შემთხვევაში, წარმოების უნარ-ჩვევები. ეს საკითხი ასევე აქტუალურია დევნილ მცირე ან დამწყები მეწარმეებისათვის.

პროგრამის მიზანია დევნილთა მცირე ბიზნესის, მათ შორის აგრარული მიმართულებით მხარდამჭერა

პროფესიული უნარ-ჩვევების გაუმჯობესებისა და მათი მატერიალურ-ტექნიკური მცირე აქტივებით უზრუნველყოფის გზით.

პროგრამის სამიზნე ჯგუფია საქართველოს რეგიონებში მცხოვრები დევნილი ქალი და ახალგაზრდა მეწარმეები, რომელთაც სურთ საკუთარი ბიზნესის განვითარება ისეთ სექტორებში, როგორცაა - მომსახურების სერვისი, პირველადი აგროპორდუქციის წარმოება და სხვა.

6.9.5 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტროს საქვეუწყებო დაწესებულება – აგრარულ საკითხთა დეპარტამენტი (პროგრამული კოდი 18 08)

– გალის რაიონის და საქართველოს სხვადასხვა რეგიონებში განსახლებული, სოფლის მეურნეობაში დასაქმებული დევნილი მოსახლეობისათვის დახმარების გაწევა სასოფლო-სამეურნეო სამუშაოების ჩატარებაში, მათი უზრუნველყოფა აუცილებელი მატერიალური საშუალებებით, შესაძლებლობის ფარგლებში;

– დევნილი მოსახლეობისათვის დახმარების გაწევა მცირე ბიზნეს პროექტების შემუშავებაში და მათი პრაქტიკული განხორციელება სხვადასხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და ფონდების ფინანსური ხელშეწყობით. აგროსასურსათო სექტორში მოსალოდნელი პროექტების შესახებ დევნილთა ინფორმირება, დევნილ მოსახლეობაში არსებული ბიზნეს საქმიანობის მონაცემთა ბაზის შექმნა და მათი სტიმულირება.

– გალის რაიონში მოსახლეობისათვის ვეტერინარული მომსახურების გაწევა, მცენარეთა დაცვის საშუალებების კონტროლი და საკარანტინო ზედამხედველობის გატარება, სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მავნებელთა წინააღმდეგ ღონისძიებების ჩატარება.

6.9.6 ა(ა)იპ „საერთაშორისო ინიციატივა განვითარებისა და თანადგომისთვის“ (პროგრამული კოდი 18 10)

სახელმწიფოს (მათ შორის აფხაზეთის ა/რ-ის) და კერძო სექტორის, საერთაშორისო და ადგილობრივი ორგანიზაციების, საზოგადოების მონაწილეობით საქართველოში მცხოვრები აფხაზეთიდან დევნილი, ოკუპირებულ ტერიტორიებზე ლეგიტიმურად მცხოვრები და ასევე სხვა იურიდიული და ფიზიკური პირებისათვის, ნებისმიერი კანონიერი გზით, დახმარების გაწევა მეწარმეობის განვითარებასა და სამეწარმეო საქმიანობის განხორციელებაში;

სოციალური, ინფრასტრუქტურული, ჯანდაცვის, სპორტის, კულტურის, განათლებისა და ბუნების დაცვის სფეროებში სხვადასხვა პროგრამებისა და პროექტების განხორციელება.

საჭიროების მქონე პირებისათვის სოციალური და ჰუმანიტარული სახის მხარდაჭერა.

6.10 იუსტიციისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის საკითხებში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრის აპარატი (პროგრამული კოდი 19 01)

იუსტიციისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის საკითხებში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრის აპარატის საქმიანობის სფეროს განეკუთვნება იუსტიციის, ადამიანის უფლებათა დაცვისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის მიმართულებით აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის აღმასრულებელი ხელისუფლების საქმიანობის კოორდინაცია.

მინისტრის აპარატი, სტრუქტურული ერთეულის - იუსტიციის დეპარტამენტის მეშვეობით უზრუნველყოფს, ერთი მხრივ, სამართალმემოქმედებით საქმიანობას, კერძოდ, შესაბამისი სამართლებრივი აქტების პროექტების მომზადებას და სამართლებრივ ექსპერტიზას, ხოლო, მეორე მხრივ, აფხაზეთის ავტონომიურის რესპუბლიკის ნორმატიული აქტების შესაბამისობაში მოყვანას საქართველოს კანონმდებლობასთან და უპირატესი იურიდიული ძალის მქონე სხვა ნორმატიულ აქტებთან. საქმიანობის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან მიმართულებას წარმოადგენს ადამიანის უფლებების დაცვის მიზნით, აფხაზეთის საზოგადოების (მათ შორის აფხაზეთის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე ლეგიტიმურად მცხოვრები პირების) სამართლებრივი მართლშეგნების ამაღლება, სხვადასხვა

ლონისძიებების დაგეგმვისა და განხორციელების გზით.

„ჩართულობის სტრატეგიის სამოქმედო გეგმისა“ და მოქმედი სამთავრობო პროგრამებით განსაზღვრული ამოცანების ფარგლებში, აფხაზეთის გახლეჩილი საზოგადოების წევრებს შორის ნდობის აღდგენისა და გაძლიერების, სახალხო დიპლომატიის გზით „გამყოფი ხაზის“ ორივე მხარეს მცხოვრები მოსახლეობის მიერ შენარჩუნებული ოჯახური, ნათესაური და პირადი ურთიერთობების წახალისების და გამყარების მიზნით, მინისტრის აპარატი სამოქალაქო ინტეგრაციის დეპარტამენტის მეშვეობით უზრუნველყოფს სხვადასხვა პროექტების მომზადებას და განხორციელებას.

ზემოაღნიშნული მიზნის მისაღწევად მინისტრის აპარატი ახორციელებს როგორც, აფხაზეთის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე არსებული ვითარებასთან დაკავშირებით, ღია წყაროებიდან მიღებული ინფორმაციის დამუშავებას, სისტემატიზაციას, სტატისტიკური ანგარიშების მომზადებას, ანალიზს და ერთიან საინფორმაციო-ანალიტიკურ ბანკში განთავსებას ასევე ინოვაციური მიდგომების ძიების მიზნით სხვადასხვა ქვეყნების საუკეთესო გამოცდილებების ანალიზსა და წინადადებების შემუშავებას.

აფხაზეთის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობის ცნობიერების ამაღლების მიზნით, მინისტრის აპარატი უზრუნველყოფს ევროპული და ევროატლანტიკური ინტეგრაციისა და სამშვიდობო ინიციატივების საკითხებზე შესაბამისი საინფორმაციო საქმიანობის განხორციელებას, თემატური გზავნილების გავრცელების ხელშეწყობას.

თავი VI

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ასიგნებები

მუხლი 14. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ასიგნებები

განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ასიგნებები საბიუჯეტო კლასიფიკაციის მიხედვით, თანდართული რედაქციით:

ლარებში

პროგრამული კოდი	დასახელება	2019 წლის ფაქტი	2020 წლის გეგმა	2021 წლის გეგმა	მ.შ. კრედიტები და გრანტები
	ჯამი:	17947129	19843369	20059275	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	596	574	495	0
	ხარჯები	17317775	19362279	19829775	0
21	შრომის ანაზღაურება	7915905	8130390	9983460	0
22	საქონელი და მომსახურება	3129487	3409279	3178015	0
25	სუბსიდიები	3358368	4687910	3363830	0
26	გრანტები	115582	0	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	2289278	1934196	1893520	0
28	სხვა ხარჯები	509155	1200504	1410950	0
31	არაფინანსური აქტივები	629354	481090	229500	0
01 00	უმაღლესი საბჭო და მასთან არსებული ორგანიზაციები	2167532	2561420	2846800	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	66	67	68	0

	ხარჯები	2018432	2492920	2809800	0
21	შრომის ანაზღაურება	1395609	1821140	2070700	0
22	საქონელი და მომსახურება	561216	653780	723100	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	57138	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	4469	18000	16000	0
31	არაფინანსური აქტივები	149100	68500	37000	0
01 01	უმაღლესი საბჭო	2167532	2561420	2846800	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	66	67	68	0
	ხარჯები	2018432	2492920	2809800	0
21	შრომის ანაზღაურება	1395609	1821140	2070700	0
22	საქონელი და მომსახურება	561216	653780	723100	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	57138	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	4469	18000	16000	0
31	არაფინანსური აქტივები	149100	68500	37000	0
02 00	მთავრობის აპარატი და მასთან არსებული ორგანიზაცია სულ	2150386	2423778	2636330	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	81	60	60	0
	ხარჯები	2022092	2293058	2611630	0
21	შრომის ანაზღაურება	1231457	1296300	1434600	0
22	საქონელი და მომსახურება	683006	554420	624480	0
25	სუბსიდიები	0	429738	544250	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	100758	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	6871	12600	8300	0
31	არაფინანსური აქტივები	128294	130720	24700	0
02 01	მთავრობის აპარატი	1551782	1862650	1939200	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	51	52	52	0
	ხარჯები	1542910	1746650	1928400	0
21	შრომის ანაზღაურება	1011337	1194300	1302000	0
22	საქონელი და მომსახურება	451570	544750	618100	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	76758	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	3245	7600	8300	0

28	სხვა ხარჯები	3245	7600	8300	
31	არაფინანსური აქტივები	8872	116000	10800	0
02 02	მთავრობის საქვეუწყებო დაწესებულება-ადმინისტრაციულ-სამეურნეო სამმართ. აპარატი	567610	0	0	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	22	0	0	0
	ხარჯები	448187	0	0	0
21	შრომის ანაზღაურება	191329	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	229232	0	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	24000	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	3626	0	0	0
31	არაფინანსური აქტივები	119423	0	0	0
02 04	აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის საქვეუწყებო დაწესებულება – „აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის არქივის სამმართველო“.	30994	112790	140480	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	8	8	8	0
	ხარჯები	30994	111670	138980	0
21	შრომის ანაზღაურება	28790	102000	132600	0
22	საქონელი და მომსახურება	2204	9670	6380	0
31	არაფინანსური აქტივები	0	1120	1500	0
02 05	ა(ა)იპ „სულიერების ცენტრი“	0	169600	199740	0
	ხარჯები	0	167900	197340	0
25	სუბსიდია	0	162900	197340	0
28	სხვა ხარჯები	0	5000	0	
31	არაფინანსური აქტივები	0	1700	2400	0
02 06	ა(ა)იპ „აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის საინფორმაციო-ანალიტიკური ცენტრი“	0	278738	356910	0
	ხარჯი	0	266838	346910	0
25	სუბსიდია	0	266838	346910	0
31	არაფინანსური აქტივები	0	11900	10000	0
05 00	ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო სულ	1567465	2066025	1841750	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	30	30	30	0

	ხარჯები	1492905	2050725	1841750	0
21	შრომის ანაზღაურება	408103	423900	587850	0
22	საქონელი და მომსახურება	156846	345825	137400	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	896439	889696	995000	0
28	სხვა ხარჯები	31517	391304	121500	
31	არაფინანსური აქტივები	74559	15300	0	0
05 01	ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო აპარატი	650923	591025	721750	0
კვ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	30	30	30	0
	ხარჯები	576363	575725	721750	0
21	შრომის ანაზღაურება	408102	423900	587850	0
22	საქონელი და მომსახურება	156846	150825	132400	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	8635	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	2780	1000	1500	
31	არაფინანსური აქტივები	74559	15300	0	0
05 02	აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა სოციალურად დაუცველ პირთა (მზრუნველობამოკლებულ ბავშვთა და ხანდაზმულთა) სათემო ცენტრი	0	65000	0	0
	ხარჯები	0	65000	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	65000	0	0
05 03	აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა და ოკუპირებული აფხაზეთის ტერიტორიაზე ლეგიტიმურად მცხოვრებ მოქალაქეთა ამბულატორიული დახმარების პროგრამა	485114	393065	300000	0
	ხარჯები	485114	393065	300000	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	485114	393065	300000	0
05 04	აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა და ოკუპირებული აფხაზეთის ტერიტორიაზე ლეგიტიმურად მცხოვრებ მოქალაქეთა ჰოსპიტალური დახმარების პროგრამა	107732	96000	100000	0
	ხარჯები	107732	96000	100000	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	107732	96000	100000	0
05 05	აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა გასვლითი პროფილაქტიკური სამედიცინო გასინჯვების პროგრამა	69531	23870	0	0

	ხარჯები	69531	23870	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	46993	18566	0	0
28	სხვა ხარჯები	22538	5304	0	0
05 06	აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა სოციალური მხარდაჭერის პროგრამა	254165	887065	715000	0
	ხარჯები	254165	887065	715000	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	185000	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	247965	382065	595000	0
28	სხვა ხარჯები	6200	320000	120000	0
05 07	აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებული და ოკუპირებულ აფხაზეთის ტერიტორიაზე მომუშავე ექიმების და საშუალო სამედიცინო პერსონალის გადამზადების პროგრამა	0	10000	5000	0
	ხარჯები	0	10000	5000	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	10000	5000	0
06 00	განათლებისა და კულტურის სამინისტროს სულ	4344989	3771470	3896190	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	62	63	63	0
	ხარჯები	4275413	3767320	3891690	0
21	შრომის ანაზღაურება	849584	867700	1110450	0
22	საქონელი და მომსახურება	372212	251650	209990	0
25	სუბსიდიები	2432769	2125200	1805580	0
26	გრანტები	106782	0	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	361333	360000	323520	0
28	სხვა ხარჯები	152733	162770	442150	0
31	არაფინანსური აქტივები	69576	4150	4500	0
06 01	განათლებისა და კულტურის სამინისტროს ცენტრალური აპარატი	1032452	909200	1084900	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	49	50	50	0
	ხარჯები	1027935	907800	1084900	0
21	შრომის ანაზღაურება	712651	732100	925350	0
22	საქონელი და მომსახურება	225402	174700	153750	0
25	სუბსიდიები	6723	0	0	
26	გრანტები	60000	0	0	0

27	სოციალური უზრუნველყოფა	21359	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	1800	1000	5800	0
31	არაფინანსური აქტივები	4517	1400	0	0
06 02	ზემო აფხაზეთის რესურსცენტრი	54970	55450	70500	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	5	5	5	0
	ხარჯები	54970	54150	70500	0
21	შრომის ანაზღაურება	53946	52800	69900	0
22	საქონელი და მომსახურება	1024	1350	600	0
31	არაფინანსური აქტივები	0	1300	0	0
06 03	გალის რაიონის რესურსცენტრი	139856	134470	148990	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	8	8	8	0
	ხარჯები	138931	133020	148990	0
21	შრომის ანაზღაურება	82987	82800	115200	0
22	საქონელი და მომსახურება	53211	50100	33640	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	2625	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	108	120	150	0
31	არაფინანსური აქტივები	925	1450	0	0
06 04	განათლების ხელშეწყობის პროგრამა	213838	153150	142900	0
	ხარჯები	213838	153150	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	30325	0	0	0
25	სუბსიდიები	39480	25000	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	21000	20000	0	0
28	სხვა ხარჯები	123033	108150	142900	0
06 04 01	სასკოლო ინფრასტრუქტურისა და სასწავლო გარემოს გაუმჯობესება	51890	25000	25000	0
	ხარჯები	51890	25000	25000	0
25	სუბსიდიები	35504	25000	0	0
28	სხვა ხარჯები	16386	0	25000	0
06 04 02	წარმატებული ახალგაზრდების მხარდაჭერა	102301	105000	90000	0
	ხარჯები	102301	105000	90000	0
28	სხვა ხარჯები	102301	105000	90000	0

06 04 03	„კარიერის დაგეგმვა, პროფესიული ორიენტაცია და სახელობო სწავლება სკოლებში“	3863	0	0	0
	ხარჯები	3863	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	3863	0	0	0
06 04 07	„საზაფხულო ბანაკი“	15999	0	0	0
	ხარჯები	15999	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	15999	0	0	0
06 04 11	„დიმიტრი (არზაყან) ემუხვარისა და ყიული შარტავას სახელობის სტიპენდიები“	3446	1650	4100	0
	ხარჯები	3446	1650	4100	0
28	სხვა ხარჯები	3446	1650	4100	0
06 04 12	აკადემიკოს ილია ვეკუას სახელობის სტიპენდია	900	1500	2200	0
	ხარჯები	900	1500	2200	0
28	სხვა ხარჯები	900	1500	2200	0
06 04 14	შეხვედრები: 1. დვანოსისილ პედაგოგებთა 2. მედალოსან კურსდამთავრებულებთან 3. წარმატებულ სტუდენტ - ახალგაზრდობასთან	1183	0	3000	0
	ხარჯები	1183	0	3000	0
28	სხვა ხარჯები	1183	0	3000	0
06 04 15	თანაბარი შესაძლებლობები თანაბარი მზრუნველობა	5281	0	6000	0
	ხარჯები	5281	0	6000	0
28	სხვა ხარჯები	5281	0	6000	0
06 04 17	აფხაზური ენის პედაგოგთა ფინანსური მხარდაჭერა	21000	20000	12600	0
	ხარჯები	21000	20000	12600	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	21000	20000	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	12600	0
06 04 18	სამოქალაქო განათლება- აქტიურ მოქალაქეთა პროგრამა	3976	0	0	0
	ხარჯები	3976	0	0	0
25	სუბსიდიები	3976	0	0	0

06 04 19	ვიცნობდეთ ქვეყნის გმირებს	3999	0	0	0
	ხარჯები	3999	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	3999	0	0	0
06 05	აფხაზეთის მეცნიერთა მხარდაჭერის პროგრამა	17337	10000	25000	0
	ხარჯები	17337	10000	25000	0
25	სუბსიდიები	2990	0	0	0
26	გრანტები	13403	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	944	10000	25000	0
06 06	სამშვიდობო და სამოქალაქო განათლების მხარდაჭერის პროგრამა	2960	0	0	0
	ხარჯები	2960	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	2960	0	0	0
06 06 06	აფხაზეთიდან დევნილი მოზარდები მედიაპროექტში „ეტალონი“	2960	0	0	0
	ხარჯები	2960	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	2960	0	0	0
06 07	კულტურული ღონისძიებების მხარდაჭერის პროგრამა	117894	162000	241300	0
	ხარჯები	117894	162000	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	30099	22000	0	0
25	სუბსიდიები	32968	130000	0	0
26	გრანტები	29979	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	24848	10000	241300	0
06 07 03	„საახალწლო ზეიმი დევნილი ბავშვებისათვის“	19960	0	0	0
	ხარჯები	19960	0	0	0
26	გრანტები	6130	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	13830	0	0	0
06 07 05	სადამოები	13891	5000	7000	0
	ხარჯები	13891	5000	7000	0
22	საქონელი და მომსახურება	13891	5000	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	7000	0

06 07 07	„გ.შარვაშიძის სახელობის პრემია“	10718	10000	14000	0
	ხარჯები	10718	10000	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	200	0	0	
28	სხვა ხარჯები	10518	10000	14000	0
06 07 09	აფხაზეთის დღე	17818	0	0	0
	ხარჯები	17818	0	0	0
25	სუბსიდიები	17818	0	0	0
06 07 10	ქართულ-აფხაზური კულტურის პოპულარიზაცია	31499	130000	200300	0
	ხარჯები	31499	130000	0	0
25	სუბსიდიები	7150	130000	0	0
26	გრანტები	23849	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	500	0	200300	0
06 07 11	გამოყენებითი ხელოვნების სასწავლო პროგრამა	8000	0	8000	0
	ხარჯები	8000	0	0	0
25	სუბსიდიები	8000	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	8000	0
06 07 12	ქართულ-აფხაზური სამუსიკო დიალოგი	14264	0	0	0
	ხარჯები	14264	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	14264	0	0	0
06 07 13	მნიშვნელოვანი თარიღებისადმი მიძღვნილი შეხვედრების ორგანიზება	1744	0	0	0
	ხარჯები	1744	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	1744	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	0	0
06 07 15	ეპოქა ქალი	0	10000	0	0
	ხარჯები	0	10000	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	10000	0	0
06 07 16	ახალგაზრდა მწერალთა კონკურსი	0	7000	4000	0
	ხარჯები	0	7000	4000	0
28	სხვა ხარჯები	0	7000	4000	0

06 07 17	ნიკოლოზ თაბუკაშვილის სახელობის პრემია	0	7000	3000	0
	ხარჯები	0	7000	3000	0
28	სხვა ხარჯები	0	7000	3000	0
06 07 18	თავისუფალი პროექტების მხარდაჭერის კონკურსი	0	0	5000	0
	ხარჯები	0	0	5000	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	5000	0
06 08	სპორტული ღონისძიებების ხელშეწყობის პროგრამა	77562	22000	23000	0
	ხარჯები	77562	20000	23000	0
22	საქონელი და მომსახურება	20065	2000	2000	0
25	სუბსიდიები	56597	0	0	0
26	გრანტები	900	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	20000	21000	0
06 08 01	„სპორტულ ინიციატივათა მხარდაჭერა“	44993	20000	21000	0
	ხარჯები	44993	20000	21000	0
25	სუბსიდიები	44093	0	0	0
26	გრანტები	900	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	20000	21000	0
06 08 02	„ტურნირები და ღია პირველობა სპორტის სხვადასხვა სახეობებში“	27687	0	0	0
	ხარჯები	27687	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	15183	0	0	0
25	სუბსიდიები	12504	0	0	0
06 08 04	ვეტერან სპორტსმენთა და სპორტის მუშაკთა დაჯილდოვება	1912	2000	2000	0
	ხარჯები	1912	2000	2000	0
22	საქონელი და მომსახურება	1912	2000	2000	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	0	0
06 08 05	აფხაზეთის სპორტის შესახებ წიგნის ბეჭდვა	2970	0	0	0
	ხარჯები	2970	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	2970	0	0	0

06 09	გალის რაიონის სკოლამდელი აღზრდისა და სახელ. ადმინისტრაციულ - ტექნიკური პერსონალის ფინანსური დახმარება	316350	340000	323520	0
	ხარჯები	316350	340000	323520	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	316350	340000	323520	0
06 10	კულტურული ფასეულობათა დაცვისა და პოპულარიზაციის პროგრამა	12065	15000	26000	0
	ხარჯები	12065	15000	26000	0
22	საქონელი და მომსახურება	9125	1500	20000	0
25	სუბსიდიები	2940	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	13500	6000	0
06 10 01	სამეცნიერო კონფერენცია	2129	1500	0	0
	ხარჯები	2129	1500	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	2129	1500	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	0	0
06 10 08	„საველე ბანაკი (შემეცნებითი ტურები, ექსკურსიები, არქეოლოგიური ბანაკი)	6996	0	0	0
	ხარჯები	6996	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	6996	0	0	0
06 10 11	გავიდრმაგოთ ცოდნა აფხაზეთის ისტორიის შესახებ	2940	6000	3000	0
	ხარჯები	2940	6000	3000	0
25	სუბსიდიები	2940	0	0	0
28	სხვა ხარჯი	0	6000	3000	0
06 10 13	კულტურული მემკვიდრეობა „ვიკიპედიაში“	0	2500	0	0
	ხარჯები	0	2500	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	2500	0	0
06 10 15	ბუკლეტი „კულტურული მემკვიდრეობა აფხაზეთში“	0	5000	0	0
	ხარჯები	0	5000	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	5000	0	0
06 10 16	საგამომცემლო სერია გზამკვლევი „აფხაზეთის რეგიონები“	0	0	10000	0
	ხარჯები	0	0	10000	0

22	საქონელი და მომსახურება	0	0	10000	0
06 10 17	უცხოელთა თვალთ დანახული აფხაზეთი (მე-18, მე-19 საუკუნეების მოგზაურთა ჩანაწერები და ჩანახატები)	0	0	5000	0
	ხარჯები	0	0	5000	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	5000	0
06 10 18	ფოტოალბომი აფხაზეთის უცხო ფოტო-ისტორია	0	0	3000	0
	ხარჯები	0	0	3000	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	3000	0
06 10 19	მოზაიკური კულტურა აფხაზეთში	0	0	2000	0
	ხარჯები	0	0	2000	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	2000	0
06 10 20	იაპონური კულტურა სოხუმში	0	0	3000	0
	ხარჯები	0	0	3000	0
28	სხვა ხარჯი	0	0	3000	0
06 11	სსიპ აფხაზეთის სპორტული მომზადების ცენტრი	160183	0	0	0
	ხარჯები	160183	0	0	0
25	სუბსიდიები	160183	0	0	0
06 12	სსიპ ქ. სოხუმის კონსტანტინე გამსახურდიას სახელობის პროფესიული სახელმწიფო დრამატული თეატრი	512418	439500	412420	0
	ხარჯები	462442	439500	412420	0
25	სუბსიდიები	462442	439500	412420	0
31	არაფინანსური აქტივები	49976	0	0	0
06 13	სსიპ ქ. სოხუმის მოზარდმაყურებელთა პროფესიული სახელმწიფო თეატრი „თეთრი ტალღა“	281764	333300	318300	0
	ხარჯები	281764	333300	318300	0
25	სუბსიდიები	281764	333300	318300	0
06 14	სსიპ - აფხაზეთის სიმღერისა და ცეკვის სახ. აკადემიური ანსამბლი „აფხაზეთი“	484127	384000	264960	0
	ხარჯები	484127	384000	264960	0
25	სუბსიდიები	484127	384000	264960	0

31	არაფინანსური აქტივები	0	0	0	0
06 15	სსიპ სულიერებისა და კულტურის ცენტრი	185884	8800	0	0
	ხარჯები	184684	8800	0	0
25	სუბსიდიები	184684	8800	0	0
	არაფინანსური აქტივები	1200	0	0	0
06 20	სსიპ „გურამ ყურაშვილის სახელობის აფხაზეთის სახელმწიფო საგუნდო კაპელა“	333374	268000	195800	0
	ხარჯები	333374	268000	195800	0
25	სუბსიდიები	333374	268000	195800	0
31	არაფინანსური აქტივები	0	0	0	0
06 26	სსიპ აფხაზეთის კულტურისა და ხელოვნების ცენტრი სულ	401956	0	0	0
	ხარჯები	388998	0	0	0
25	სუბსიდიები	384498	0	0	0
26	გრანტები	2500			
28	სხვა ხარჯები	2000	0	0	
31	არაფინანსური აქტივები	12958	0	0	0
06 26 01	სსიპ აფხაზეთის კულტურისა და ხელოვნების ცენტრი	399856	0	0	0
	ხარჯები	386898	0	0	0
25	სუბსიდიები	384398	0	0	0
26	გრანტები	2500			
31	არაფინანსური აქტივები	12958	0	0	0
06 26 02	ნიკოლოზ თაბუკაშვილის სახელობის პრემია	2100	0	0	0
	ხარჯები	2100	0	0	0
25	სუბსიდიები	100	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	2000	0	0	0
06 27	სსიპ „კულტურის, სპორტის და ახალგაზრდულ საქმეთა სააგენტო“	0	536600	618600	0
	ხარჯები	0	536600	614100	0
25	სუბსიდიები	0	536600	614100	0
31	არაფინანსური აქტივები	0	0	4500	

08 00	ზემო აფხაზეთში - აფხაზეთის ა/რ მთავრობის წარმომადგენლობა	209341	247590	263760	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	10	10	10	0
	ხარჯები	208012	246290	261760	0
21	შრომის ანაზღაურება	153213	155440	186660	0
22	საქონელი და მომსახურება	53820	66350	50100	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	978	24500	25000	0
31	არაფინანსური აქტივები	1330	1300	2000	0
08 01	ზემო აფხაზეთში - აფხაზეთის ა/რ მთავრობის წარმომადგენლობა	209341	223090	238760	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	10	10	10	0
	ხარჯები	208012	221790	236760	0
21	შრომის ანაზღაურება	153213	155440	186660	0
22	საქონელი და მომსახურება	53820	66350	50100	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	978	0	0	0
31	არაფინანსური აქტივები	1330	1300	2000	0
08 02	დევნილთა სოციალური დაცვა	0	24500	25000	0
	ხარჯები	0	24500	25000	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	0	24500	25000	0
10 00	იუსტიციის დეპარტამენტი და მასთან არსებული ორგანიზაცია სულ	415923	0	0	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	31	0	0	0
	ხარჯები	414698	0	0	0
21	შრომის ანაზღაურება	333755	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	58480	0	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	21792	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	671	0	0	0
31	არაფინანსური აქტივები	1225	0	0	0
10 01	იუსტიციის დეპარტამენტი	332605	0	0	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	23	0	0	0
	ხარჯები	332605	0	0	0
21	შრომის ანაზღაურება	257619	0	0	0

22	საქონელი და მომსახურება	52887	0	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	21428	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	671	0	0	0
10 02	იუსტიციის დეპარტამენტის საქვეუწყებო დაწესებულება – აფხაზეთის ა/რ საარქივო სამმართველო	83318	0	0	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	8	0	0	0
	ხარჯები	82093	0	0	0
21	შრომის ანაზღაურება	76136	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	5593	0	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	364	0	0	0
31	არაფინანსური აქტივები	1225	0	0	0
11 00	აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის იძულებით გადაადგილებულ პირთა - დევნილთა სამინისტრო სულ	910962	2505520	3129400	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	38	125	125	0
	ხარჯები	904949	2495920	3123500	0
21	შრომის ანაზღაურება	552560	1419001	2009550	0
22	საქონელი და მომსახურება	144031	417846	393250	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	53491	538150	550000	0
28	სხვა ხარჯები	154867	120923	170700	0
31	არაფინანსური აქტივები	6013	9600	5900	0
11 01	აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის იძულებით გადაადგილებულ პირთა - დევნილთა სამინისტრო	764796	1859470	2412400	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	38	125	125	0
	ხარჯები	758783	1849870	2406500	0
21	შრომის ანაზღაურება	552560	1419001	2009550	0
22	საქონელი და მომსახურება	144031	417846	393250	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	53491	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	8701	13023	3700	0
31	არაფინანსური აქტივები	6013	9600	5900	0
11 02	დევნილთა ჩასახლების ობიექტებში სარემონტო-აღდგენითი სამუშაოების ჩატარების უზრუნველყოფის პროგრამა	144174	80000	115000	0

	ხარჯები	144174	80000	115000	0
28	სხვა ხარჯები	144174	80000	115000	0
11 03	აფხაზეთიდან დევნილთათვის მართლზომიერ მფლობელობაში გადაცემულ ობიექტებზე ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შექმნის ხელშეწყობის პროგრამა	1992	4900	4000	0
	ხარჯები	1992	4900	4000	0
28	სხვა ხარჯები	1992	4900	4000	0
11 05	დევნილთა სოციალური დაცვა	0	538150	550000	0
	ხარჯები		538150	550000	
27	სოციალური უზრუნველყოფა	0	538150	550000	0
11 06	დევნილთა საცხოვრებლებში მცირე ფასიანი სარემონტო სამუშაოების უზრუნველყოფა	0	23000	23000	0
	ხარჯები	0	23000	23000	
28	სხვა ხარჯები	0	23000	23000	0
11 07	ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობების მუნიციპალური პროგრამებით სარგებლობის თანადაფინანსების პროგრამა	0	0	25000	0
	ხარჯები	0	0	25000	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	25000	0
12 00	სოფლის მეურნეობის, გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების დეპარტამენტი სულ	755363	0	0	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	27	0	0	0
	ხარჯები	746172	0	0	0
21	შრომის ანაზღაურება	267311	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	138839	0	0	0
25	სუბსიდიები	298774	0	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	7278	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	33970	0	0	0
31	არაფინანსური აქტივები	9191	0	0	0
12 01	სოფლის მეურნეობის, გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების დეპარტამენტი	383250	0	0	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	27	0	0	0

	ხარჯები	383110	0	0	0
21	შრომის ანაზღაურება	267311	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	108038	0	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	7278	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	482	0	0	0
31	არაფინანსური აქტივები	140	0	0	0
12 02	მცენარეთა დაცვითი და ინვაზიურ დაავადებათა საწინააღმდეგო ღონისძიებების პროგრამები	60388	0	0	0
	ხარჯები	60388	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	30800	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	29588	0	0	0
12 02 01	„ინვაზიური და სხვა სახის დაავადებათა საწინააღმდეგო ღონისძიებები“	29588	0	0	0
	ხარჯები	29588	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	29588	0	0	0
12 02 02	მცენარეთა დაცვის ღონისძიებების ხელშეწყობა	30800	0	0	0
	ხარჯები	30800	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	30800	0	0	0
12 03	სსიპ "გამწვანებისა და გარემოსდაცვითი პროექტების სააგენტო"	307825	0	0	0
	ხარჯები	298774	0	0	0
25	სუბსიდიები	298774	0	0	
31	არაფინანსური აქტივები	9051	0	0	0
12 05	„დევენილთა კოლექტიურ ცენტრში კეთილმოწყობისა და გამწვანების ღონისძიებები“	3900	0	0	0
	ხარჯები	3900	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	3900	0	0	0
13 00	ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის წარმომადგენლობა სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონში	856335	117100	0	0

ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	40	30	0	0
	ხარჯები	853676	117100	0	0
21	შრომის ანაზღაურება	454854	55300	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	180010	31800	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	205500	30000	0	0
28	სხვა ხარჯები	13312	0	0	0
31	არაფინანსური აქტივები	2659	0	0	0
13 01	ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის წარმომადგენლობა სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონში	685835	87100	0	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	40	30	0	0
	ხარჯები	683176	87100	0	0
21	შრომის ანაზღაურება	454854	55300	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	180010	31800	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	39500	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	8812	0	0	0
31	არაფინანსური აქტივები	2659	0	0	0
13 02	დეენილთა სოციალური დაცვა	166000	30000	0	0
	ხარჯები	166000	30000	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	166000	30000	0	0
13 03	დეენილთა საცხოვრებლებში მცირე ფასიანი სარემონტო სამუშაოების უზრუნველყოფა	4500	0	0	0
	ხარჯები	4500	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	4500	0	0	0
14 00	მთავრობის წარმომადგენლობა იმერეთის, გურიის, რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის რეგიონებსა და აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში	514319	79699	0	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	25	20	0	0
	ხარჯები	508287	79699	0	0
21	შრომის ანაზღაურება	290312	40455	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	70602	15644	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	138567	23000	0	0
28	სხვა ხარჯები	8806	600	0	0

31	არაფინანსური აქტივები	6032	0	0	0
14 01	მთავრობის წარმომადგენლობა იმერეთის, გურიის, რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის რეგიონებსა და აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში	384924	56099	0	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	25	20	0	0
	ხარჯები	378892	56099	0	0
21	შრომის ანაზღაურება	290312	40455	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	70603	15644	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	13567	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	4410	0	0	0
31	არაფინანსური აქტივები	6032	0	0	0
14 02	დეენილთა სოციალური დაცვა	125000	23000	0	0
	ხარჯები	125000	23000	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	125000	23000	0	0
14 03	დეენილთა საცხოვრებლებში მცირე ფასიანი სარემონტო სამუშაოების უზრუნველყოფა	4395	600	0	0
	ხარჯები	4395	600	0	0
28	სხვა ხარჯები	4395	600	0	0
15 00	მთავრობის წარმომადგენლობა ად. საქართველოში	1117594	158745	0	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	48	30	0	0
	ხარჯები	1112905	158745	0	0
21	შრომის ანაზღაურება	519255	62944	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	164398	26874	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	395676	68850	0	0
28	სხვა ხარჯები	33576	77	0	0
31	არაფინანსური აქტივები	4689	0	0	0
15 01	მთავრობის წარმომადგენლობა ად. საქართველოში	759191	89895	0	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	48	30	0	0
	ხარჯები	754502	89895	0	0

21	შრომის ანაზღაურება	519255	62944	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	164398	26874	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	51576	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	19273	77	0	
31	არაფინანსური აქტივები	4689	0	0	0
15 02	დევენილთა სოციალური დაცვა	344100	68850	0	0
	ხარჯები	344100	68850	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	344100	68850	0	0
15 03	დევენილთა საცხოვრებლებში მცირე ფასიანი სარემონტო სამუშაოების უზრუნველყოფა	14303	0	0	0
	ხარჯები	14303	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	14303	0	0	0
16 00	საერთო-რესპუბლიკური მნიშვნელობის გადასახდელები (ფონდები)	0	100000	100000	0
	ხარჯები	0	100000	100000	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	0	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	100000	100000	0
16 01	სარეზერვო ფონდი	0	100000	100000	0
	ხარჯები	0	100000	100000	0
28	სხვა ხარჯები	0	100000	100000	0
16 02	კომპენსაციები და დავალიანებები (მ.შ. სასამართლო გადაწყვეტილება) და მიმდინარე რეორგანიზაციის ხარჯები	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	0	0	0	0
	ვალდებულების კლება	0	0	0	0
18 00	აფხაზეთის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტრო და მასთან არსებული ორგანიზაციები	2443437	4656822	4100745	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	101	101	101	0
	ხარჯები	2272315	4527402	3949945	0
21	შრომის ანაზღაურება	1175151	1475810	1883300	0
22	საქონელი და მომსახურება	344649	527390	505145	0

25	სუბსიდიები	626825	2132972	1014000	0
26	გრანტები	8800	0	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	50328	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	66562	391230	547500	0
31	არაფინანსური აქტივები	171122	129420	150800	0
18 01	აფხაზეთის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტრო	1304681	1299171	1552945	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	67	67	67	0
	ხარჯები	1219365	1283800	1544145	0
21	შრომის ანაზღაურება	939882	1012700	1280750	0
22	საქონელი და მომსახურება	227742	255800	231095	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	50328	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	1413	15300	32300	0
31	არაფინანსური აქტივები	85316	15371	8800	0
18 02	აფხაზეთის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტროს საქვეუწყებო დაწესებულება - ინფრასტრუქტურისა და დარგობრივ საკითხთა დეპარტამენტი	261730	278600	358800	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	15	15	15	0
	ხარჯები	260530	277300	356300	0
21	შრომის ანაზღაურება	166909	201000	288750	0
22	საქონელი და მომსახურება	93621	76300	67550	0
31	არაფინანსური აქტივები	1200	1300	2500	0
18 03	სსიპ აფხაზეთის გეოლოგიისა და მინერალური რესურსების სააგენტო	170936	816300	575300	0
	ხარჯები	170786	816300	575300	0
25	სუბსიდიები	170786	744300	308300	0
28	სხვა ხარჯები	0	72000	267000	0
31	არაფინანსური აქტივები	150	0	0	0
18 03 01	სსიპ აფხაზეთის გეოლოგიისა და მინერალური რესურსების სააგენტოს აპარატი	170936	317700	308300	0
	ხარჯები	170786	317700	308300	0
25	სუბსიდიები	170786	317700	308300	0
31	არაფინანსური აქტივები	150	0	0	0

18 03 02	შავი ზღვის სანაპირო ზოლის ოკუპირებული აფხაზეთის მონაკვეთზე ანთროპოგენიული ზემოქმედების შედეგების ანალიზი, მართვის სტრატეგია და სენსიტიურ უბნებზე პრევენციული ღონისძიებების განხორციელების მეთოდები	0	28000	12000	0
	ხარჯები	0	28000	12000	0
25	სუბსიდია	0	16000	0	
28	სხვა ხარჯები	0	12000	12000	0
18 03 03	დევნილთა კომპაქტური განსახლების ობიექტებში კომპლექსური გეოეკოლოგიური კვლევების განხორციელება, გასატარებელი ღონისძიებების დასახვა და სადემონსტრაციო სამუშაოების ჩატარება.	0	378800	185000	0
	ხარჯები	0	378800	185000	0
25	სუბსიდია	0	318800	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	60000	185000	0
18 03 04	ქართულ-აფხაზური თანამშრომლობის ფორმატში რეგიონში მავნებელ-დაავადებების წინააღმდეგ ბრძოლის ღონისძიებების ხელშეწყობა	0	5000	0	0
	ხარჯები	0	5000	0	0
25	სუბსიდია	0	5000	0	0
18 03 05	დევნილთა კომპაქტური განსახლების ობიექტებში საერთო სარგებლობის ფართების ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობებისათვის გადაცემის ხელშეწყობა	0	86800	70000	0
	ხარჯები	0	86800	70000	
25	სუბსიდია	0	86800	0	
28	სხვა ხარჯები	0	0	70000	
18 04	სსიპ აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის საინფორმაციო უზრუნველყოფის ცენტრი	250000	51762	0	0
	ხარჯები	246800	51762	0	0
25	სუბსიდიები	246800	51762	0	0
31	არაფინანსური აქტივები	3200	0	0	0
18 06	სსიპ აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის სავაჭრო-სამრეწველო პალატა	197298	135450	151900	0
	ხარჯები	126875	133950	148400	0
25	სუბსიდიები	124161	133950	148400	0

28	სხვა ხარჯები	2714	0	0	0
31	არაფინანსური აქტივები	70423	1500	3500	0
18 07	სსიპ დევნილთა საარსებო წყაროების მხარდაჭერი პროექტებისა და პროგრამების სააგენტო სულ:	131902	1315489	610100	0
	ხარჯები	128747	1210340	510100	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	32700	24000	0
25	სუბსიდიები	60233	912960	341800	0
26	გრანტები	8800	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	59714	264680	144300	0
31	არაფინანსური აქტივები	3155	105149	100000	
18 07 01	სსიპ დევნილთა საარსებო წყაროების მხარდაჭერი პროექტებისა და პროგრამების სააგენტო	60233	485400	441800	0
	ხარჯები	60233	471100	341800	0
25	სუბსიდიები	60233	471100	341800	0
31	არაფინანსური აქტივები	0	14300	100000	0
18 07 02	„დევნილთა კოლექტიურ ცენტრში კეთილმოწყობისა და გამწვანების ღონისძიებები“	33681	5450	0	0
	ხარჯები	33681	5450	0	0
26	გრანტები	8800	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	24881	5450	0	0
18 07 03	„მაღალეფექტური მრავალწლიანი კენკროვანი კულტურის (ლურჯი მოცვი) წარმოების განვითარების ხელშეწყობა“	37988	75000	0	0
	ხარჯები	34833	75000	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	17000	0	
28	სხვა ხარჯები	34833	58000	0	0
31	არაფინანსური აქტივები	3155	0	0	0
18 07 04	„კოლხური ზვის გადარჩენის ღონისძიებების ფარგლებში საბაზისო სანერგე მეურნეობის ფუნქციონირება“	0	7000	4800	0
	ხარჯები	0	7000	4800	0
28	სხვა ხარჯები	0	7000	4800	0
18 07 05	„დევნილთა მოწყვლადი ჯგუფების დახმარება“	0	441860	0	0

	ხარჯები	0	441860	0	0
25	სუბსიდია	0	441860	0	0
18 07 06	დევენილთა დასაქმების ხელშეწყობა დაფნის პირველადი გადამუშავების საამქროს მოწყობა- ფუნქციონირების შედეგად”	0	65849	0	0
31	არაფინანსური აქტივები	0	65849	0	0
18 07 07	„დევენილთა საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფა და მათი ეკონომიკური შესაძლებლობების ზრდა მრავალწლიანი კულტურის წარმოება-რეალიზაციის შედეგად“	0	50250	45000	0
	ხარჯები	0	50250	45000	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	24000	0
28	სხვა ხარჯები	0	50250	21000	0
18 07 08	„დევენილთა საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფის ხელშეწყობა მარტივი ტიპის სათბურების რეაბილიტაცია-ფუნქციონირების გზით“	0	25000	0	0
31	არაფინანსური აქტივები	0	25000	0	0
18 07 09	„დევენილთა საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფა და მათი ეკონომიკური შესაძლებლობების ზრდა ერთწლიანი კულტურის წარმოება-რეალიზაციის შედეგად“	0	18980	7500	0
	ხარჯები	0	18980	7500	0
28	სხვა ხარჯები	0	18980	7500	0
18 07 10	„აფხაზეთიდან დევენილთა სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების ხელშეწყობა ერთწლიანი კულტურების წარმოების გზით“	0	129700	0	0
	ხარჯები	0	129700	0	0
22	საქონელი და მომსახურება		15700	0	
28	სხვა ხარჯები	0	114000	0	0
18 07 11	„ახალი კორონავირუსის (COVID-19) საპრევენციო ღონისძიებების ხელშეწყობა“	0	11000	41000	0
	ხარჯები	0	11000	41000	0
28	სხვა ხარჯები	0	11000	41000	0
18 07 12	„დევენილების ეკონომიკური ინიციატივების მხარდაჭერა“	0	10000	40000	0
	ხარჯები	0	10000	40000	0
28	სხვა ხარჯები	0	10000	40000	0

18 07 13	„დევენილების კოლექტიურ ცენტრებში დასაქმების ხელშეწყობის ღონისძიებების გატარება“	0	10000	30000	0
	ხარჯები	0	10000	30000	0
28	სხვა ხარჯები	0	10000	30000	0
18 08	აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტროს საქვეუწყებო დაწესებულება – აგრარულ საკითხთა დეპარტამენტი	94975	387700	410000	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	19	19	19	0
	ხარჯები	91747	381600	408500	0
21	შრომის ანაზღაურება	68359	262110	313800	0
22	საქონელი და მომსახურება	23287	118690	93900	0
28	სხვა ხარჯები	101	800	800	0
31	არაფინანსური აქტივები	3228	6100	1500	0
18 09	აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტროს საქვეუწყებო დაწესებულება – აგრარულ საკითხთა დეპარტამენტის პროგრამები	2620	82350	191700	0
	ხარჯები	2620	82350	191700	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	43900	88600	0
28	სხვა ხარჯები	2620	38450	103100	0
18 09 01	„საშიში ინფექციური (ზოონოზური) დაავადებების საწინააღმდეგოდ იმუნიზაციის ჩატარებისა და ეპიზოოტური კეთილსაიმედობის შენარჩუნების პროგრამა აფხაზეთის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე“	0	57200	67000	0
	ხარჯები	0	57200	67000	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	40400	48000	0
28	სხვა ხარჯები	0	16800	19000	0
18 09 02	მცენარეთა დაცვითი ღონისძიებების ხელშეწყობის პროგრამა	0	0	32000	0
	ხარჯები	0	0	32200	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	32200	0
18 09 03	მდ. ენგურის ე.წ. „გამყოფი ხაზის“ ორივე მხარეზე მცხოვრებ დევნილ ფერმერთა შემოსავლების ზრდის ხელშეწყობის პროგრამა	2620	25150	25300	0
	ხარჯები	2620	25150	25300	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	3500	7300	0

28	სხვა ხარჯები	2620	21650	18000	0
18 09 04	დევნილი მეფუტკრეობის პროფესიული უნარ-ჩვევების გაუმჯობესება და მათი მატერიალურ-ტექნიკური უზრუნველყოფა	0	0	67200	0
	ხარჯები	0	0	67200	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	1100	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	66100	0
18 10	ა(ა)იპ „საერთაშორისო ინიციატივა განვითარებისა და თანადგომისთვის“	29295	290000	250000	0
	ხარჯები	24845	290000	250000	0
25	სუბსიდიები	24845	290000	215500	0
31	არაფინანსური აქტივები	4450	0	34500	0
19 00	იუსტიციისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის საკითხებში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრის აპარატი სულ	493483	1155200	1244300	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	37	38	38	0
	ხარჯები	487919	1033100	1239700	0
21	შრომის ანაზღაურება	284742	512400	700350	0
22	საქონელი და მომსახურება	201377	517700	534550	0
28	სხვა ხარჯები	1800	3000	4800	0
31	არაფინანსური აქტივები	5564	122100	4600	0
19 01	იუსტიციისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის საკითხებში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრის აპარატი	471559	925200	894300	0
ეკ. კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	37	38	38	0
	ხარჯები	465995	803100	889700	0
21	შრომის ანაზღაურება	284742	512400	700350	0
22	საქონელი და მომსახურება	179453	287700	184550	0
25	სუბსიდიები	0	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	1800	3000	4800	0

31	არაფინანსური აქტივები	5564	122100	4600	0
19 02	სამშვიდობო ინიციატივები, სამოქალაქო ინტეგრაცია, ნდობის აღდგენის მხარდაჭერა და დიალოგისაკენ მიმართული შესაძლებლობების გაძლიერება	21924	230000	350000	0
	ხარჯები	21924	230000	350000	0
22	საქონელი და მომსახურება	21924	230000	350000	0
19 02 01	სამშვიდობო რესურსი ქართულ-აფხაზური ურთიერთობების მხარდაჭერა	1995	40000	65000	0
	ხარჯები	1995	40000	65000	0
22	საქონელი და მომსახურება	1995	40000	65000	0
19 02 02	ქართველი და აფხაზი ახალგაზრდების ჩართულობა ნდობის აღდგენისა და შერიგებისათვის (საერთაშორისო პროგრამა) აფხაზეთის დღისადმი მიძღვნილი კვირეული	6150	40000	0	0
	ხარჯები	6150	40000	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	6150	40000	0	0
19 02 03	შვიდობის ლაბორატორია	3640	80000	75000	0
	ხარჯები	3640	80000	75000	0
22	საქონელი და მომსახურება	3640	80000	75000	0
19 02 04	აფხაზეთის თემატიკაზე მომუშავე პროფესორების, დოქტორანტების და მაგისტრანტების ჩართულობა ნდობის აღდგენისა და შერიგების პროცესებში	6149	0	0	0
	ხარჯები	6149	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	6149	0	0	0
19 02 05	კვლევა - აფხაზეთიდან დევნილი საზოგადოების პოსტრავმული ადაპტაცია და მათი ჩართულობა საქართველოს სამოქალაქო საზოგადოების მშენებლობის პროცესში	1990	0	0	0
	ხარჯები	1990	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	1990	0	0	0
19 02 06	დიასპორების ჩართულობა ნდობის აღდგენისა და შერიგების პროცესებში	2000	10000	0	0
	ხარჯები	2000	10000	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	2000	10000	0	0
19 02 07	ახალგაზრდა ლიდერები ერთიანი საქართველოსთვის-ჩართულობა ნდობის აღდგენის საკითხებში	0	50000	0	0

	ხარჯები	0	50000	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	50000	0	
19 02 08	თემატური გზავნილები სამშვიდობო, ევროპულ და ევროატლანტიკურ საკითხებზე	0	10000	40000	0
	ხარჯები	0	10000	40000	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	10000	40000	0
19 02 09	საერთაშორისო რესურსები ნდობის აღდგენისა და შერიგებისათვის	0	0	50000	0
	ხარჯები	0	0	50000	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	50000	0
19 02 10	აფხაზური ისტორიის სახლი	0	0	35000	0
	ხარჯები	0	0	35000	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	35000	0
19 02 11	სამოქალაქო ინტეგრაციის მხარდაჭერა	0	0	85000	0
	ხარჯები	0	0	85000	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	85000	0
19 03	შევისწავლოთ აფხაზური ენა	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0

თავი VII
მარეგულირებელი ნორმები

მუხლი 15. სარეზერვო ფონდი

1. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2021 წლის რესპუბლიკურ ბიუჯეტში გათვალისწინებულია მთავრობის სარეზერვო ფონდი 100000(ასი ათასი) ლარის ოდენობით, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკურ ბიუჯეტში გათვალისწინებული გადასახდელელების დასაფინანსებლად.
2. სარეზერვო ფონდიდან თანხებს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარის გადაწყვეტილების საფუძველზე, რომელიც მოიცავს ინფორმაციას თანხების ოდენობისა და მიზნობრიობის შესახებ, გამოყოფს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტრო.

მუხლი 16. თანამდებობრივი სარგოები, ფულადი ჯილდო, დანამატები და დახმარებები

1. უფლება მიეცეთ აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრებსა და დეპარტამენტის ხელმძღვანელებს მათდამი დაქვემდებარებული სამინისტროების, აპარატების, საქვეუწყებო დაწესებულებების, ტერიტორიული ორგანოებისა და აგრეთვე წარმომადგენლობების სამტატო ნუსხები და თანამდებობრივი სარგოები განსაზღვრონ აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობასთან შეთანხმებით, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის აპარატის სამტატო ნუსხასა და თანამდებობრივ სარგოებს განსაზღვრავს მთავრობის თავმჯდომარე. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს სამტატო ნუსხასა და თანამდებობრივ სარგოებს განსაზღვრავს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარე, ხოლო

უმაღლეს საბჭოსთან არსებული ორგანიზაციები – უმაღლეს საბჭოსთან შეთანხმებით.

2. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობასთან შეთანხმებას საჭიროებს აგრეთვე ცვლილებები დამტკიცებულ საშტატო ნუსხებსა და თანამდებობრივ სარგოებში, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც განხორციელებული ცვლილებების შედეგად უცვლელი რჩება საშტატო რიცხოვნება, თანამდებობათა დასახელებები და თანამდებობრივი სარგოები.

3. 2021 წლის განმავლობაში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების მუშაკებზე ფულადი ჯილდოს, კანონმდებლობით დადგენილი დანამატებისა და დახმარებების გაცემა განხორციელდეს დამტკიცებული ასიგნებების ფარგლებში.

4. ამასთანავე მხარჯავი დაწესებულებები უფლებამოსილი არიან გაზარდონ მათთვის წლიური ბიუჯეტით განსაზღვრული შრომის ანაზღაურების მუხლით დამტკიცებული ასიგნებები არა უმეტეს ამავე მუხლით დამტკიცებული ასიგნების 1/12-ისა, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის თანხმობით;

5. დასაგეგმი საბიუჯეტო წლის დაწყებამდე აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ბიუჯეტის დაუმტკიცებლობის შემთხვევაში ბიუჯეტის დამტკიცებამდე აღმასრულებელი ხელისუფლება უფლებამოსილია მხარჯავ დაწესებულებებზე ყოველთვიურად გასცეს თანხები არა უმეტეს გასული წლის ასიგნებების 1/12 –ის ოდენობისა;

დაუშვებელია ბიუჯეტიდან შრომის ანაზღაურების გაცემა შესაბამისი საშემოსავლო გადასახადის გადახდის გარეშე.

მუხლი 17. წლის განმავლობაში მიღებული ფულადი გრანტები და მიზნობრივი დაფინანსება

სამინისტროებისა და უწყებების მიერ მიღებული ფულადი გრანტებისა და მიზნობრივი დაფინანსების აღრიცხვა და ხარჯვა განხორციელდეს საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიერ დამტკიცებული წესით.

მუხლი 18. წინა წლებში წარმოქმნილი დავალიანებების დაფარვისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულების ფინანსური უზრუნველყოფა

აღნიშნული ფონდიდან ხორციელდება წინა წლების სახელფასო და სხვა კრედიტორული დავალიანებების, კომპენსაციების და სასამართლო გადაწყვეტილებათა საფუძველზე წარმოქმნილი ვალდებულებებისა და მიმდინარე რეორგანიზაციის დაფინანსება, რომლის განკარგვა განხორციელდება ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის მინისტრის ბრძანების საფუძველზე დავალიანების დასაფარავად.

წინა წლების დავალიანებების დაფარვისათვის ამ კანონით დამტკიცებული ასიგნებებიდან თანხების გამოყოფის მიზნით სამინისტროებმა და უწყებებმა 2021 წლის განმავლობაში უზრუნველყონ მათ ბალანსზე რიცხული წინა წლების კრედიტორული დავალიანების დაზუსტებული ინფორმაციის წარდგენა აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტროში.

ფაქტობრივი დავალიანებების დასაფარავად აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტროსთან შეთანხმებით შესაძლებელია გამოყენებულ იქნეს 2021 წლის რესპუბლიკური ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაციებისა და დაწესებულებებისათვის ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაციის შესაბამისი მუხლით დამტკიცებული ასიგნებები იმ პირობით, რომ არ იქნება დაშვებული ახალი დავალიანებების წარმოშობა, რაზედაც მთელი პასუხისმგებლობა ეკისრებათ შესაბამის საბიუჯეტო ორგანიზაციას, დაწესებულებას.

თავი VIII

დასკვნითი დებულებანი

მუხლი 19. კანონის ამოქმედება

1. კანონი ძალაშია 2021 წლის 1 იანვრიდან.

2. ამ კანონის ამოქმედებისთანავე ძალადაკარგულად გამოცხადდეს „აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2020 წლის რესპუბლიკური ბიუჯეტის შესახებ“ აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის კანონის (#01-რ/ს, გამოქვეყნების თარიღი, ვებგვერდი, 16.01.2020წ., სარეგისტრაციო

კოდი #190020020.30.060.016058).

აფხაზეთის ავტონომიური
რესპუბლიკის მთავრობის
თავმჯდომარე

რუსლან აბაშიძე

30 დეკემბერი 2020 წ.

ქ. თბილისი

N - 20 რს

